

Başlarken

Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Büyük bir coğrafyayı, bu coğrafyada yaşayan büyük bir milleti, bu millete ait olan kültür ve tarihi sınırlı bir dergiye sığdırmak mümkün değildir. Dört bin yıllık bir tarihe, hali hazırda üç yüz elli milyona yakın bir nüfusa ve Kuzey Yarım Kürede üç kıtada büyük bir yayılma alanına sahip olan bu milleti ve sahip olduğu değerleri anlatmak için binlerce cilt kitap yazılmış ve yazılmaya devam etmektedir. Eğitimin Sesi dergimizin bu sayısını Türk Dünyası'nda Eğitim ve Öğretim konusuna ayırarak, Türk Dünyası'nın birliği ve bütünlüğü için bir nebze katkımız olması umuduyla huzurlarınıza sunuyoruz.

Türk Dünyası'nda eğitim-öğretim dediğimiz zaman, Türk Dünyası'nın pek çok yerinde Turan Kültür Vakfı aracılığıyla Türkoloji bölümleri açan, ortak üniversite kürsüleri kuran Türk Dünyası'nın Aksakalı, büyük fikir adamı Prof. Dr. Turan YAZGAN'ı rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz; yakmış olduğu eğitim, öğretim ve birlik meşalesinin sönmeyeceğini buradan bir kere daha dile getirmek istiyoruz.

1991 yılında SSCB'nin dağılması ile bağımsızlık ve özerklerini elde eden Türk Devlet ve Toplulukları ile kucaklaşmada elimizden gelen gayret ve samimiyeti gösterirken; gerek siyasi ve coğrafi şartlar, gerek aradan geçen zamanda tahribatın boyutu, gerekse uluslararası dengeler arzu edilen mesafenin alınmasına engel olmuştur. Türk Dünyası'nın birliği, geleceğimiz olan çocuk ve gençlerin bu hedef doğrultusunda eğitilmesi ve bu noktaya yönlendirilmesiyle gerçekleşecektir. Bunun yeri de eğitim merkezleri, okullar ve üniversitelerdir. Bu hususta yapılan eğitim-öğretim faaliyetlerine dilde, fikirde ve işte birlik düsturu şiar edinilmelidir. Öncelikle söylem olarak dile getirilmeli, ardından bu söylemin alt yapısı zihinsel faaliyetlerle tamamlanmalı, bütün bu gayretler neticesinde de birlikte hareket eden bir beden, birlikte çarpan bir yürek olarak Türk Birliği gerçekleşmelidir.

Günümüz teknik ve fiziki şartlarının gelişmesi dünyayı bir küçük köy haline getirmiştir. Eskiden sadece adının zikrettiğimiz Türk Diyarlarının artık yakın kılmaktadır. Gidip gelmek, ziyaret etmek, ekonomik ve kültürel işbirliği yapmak son derece kolay hale gelmiştir. TÜRKSOY, TİKA, MEB, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi kurumlar bu anlamda üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmek zorundadır. Bu tarihi görevi yerine getirme noktasında yapmış oldukları çalışmalar yeterli seviyeye ulaşana kadar devam etmelilerdir. Nitelikli insan gücü transferi, bilimsel transfer, teknoloji transferi ve doğal kaynakların kullanımı noktasında yapılacak işbirlikleri Türk Dünyası'nın geleceğe emin adımlarla yürümesine imkân tanıyacaktır.

Ben olmak yerine biz olabilmek, dilde fikirde ve işte birliği sağlayabilmek için, üzerimize düşen görevi yılmadan yıkılmadan başarabilmek için büyük bir gayretle çalışmak zorundayız. Burada huzurlarınızdan ayrılırken dergimizin bu sayısına katkı sağlayan Ak Parti Konya Milletvekili sayın Mustafa KABAKCI'ya, CHP İzmir Milletvekili sayın Dr. Aytun ÇIRAY'a, MHP Iğdır Milletvekili sayın Dr. Sinan OĞAN'a, Prof. Dr. Şükrü AKALIN'a, Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN'a, Dr. Bahadır Bumin ÖZARSLAN'a, Cemil Doğaç İPEK'e, Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ'ye, Ahlat Belediye Başkanı Sayın Mümtaz ÇOBAN'a', Türk Dünyasından izleri hiç silinmeyecek olan büyük dava adamı Prof. Dr. Turan Yazgan Hocamızın anısına makale yazan sayın Mehmet Nuri YARDIM'a teşekkür ederim . Selam ve saygılarımla.

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri
Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
GENEL MERKEZİ

Eylül - Ekim Kasım 2012
Sayı : 41

Türk Eğitim-Sen Genel
Merkezi adına Sahibi
İsmail KONCUK
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Yayın Kurulu
Musa AKKAŞ
Seyit Ali KAPLAN
Talip GEYLAN
Cengiz KOCAKAPLAN
M. Yaşar ŞAHİNDOĞAN
Basın Danışmanı
Meltem YALÇINKAYA

Yönetim Yeri
Bayındır 2 Sokak No:46
Kızılay/ANKARA
Tel:0312 424 09 60
Faks:0312 424 09 68

Dergimiz yerel süreli ve ücretsizdir.

Üç ayda bir yayınlanır

Dergide bulunan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir
Basım Tarihi 5.1.2013

Grafik Tasarım ve Baskı

Altuğ Ajans Reklam Basın Yayın
Fatih Taha AKALAN
Bayındır 2 Sk. No: 68 /13 Kızılay/ANKARA
Tel ve Faks: 0.312 417 81 07
Basım Yeri : Dumat Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Bahçekapı Mah. 2477 Sokak No:6 Şaşmaz /ANKARA
TÜRK EĞİTİM-SEN, TÜRKİYE KAMU-SEN
(Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları
Konfederasyonu) Üyesidir.

İÇİNDEKİLER

MAKALE
ATATÜRK'ÜN TÜRK DÜNYASI'NA BAKIŞI
Dr. Bahadır Bumin ÖZARSLAN: 06

" Oysa ATATÜRK'ün daha kurumsal, daha kuşatıcı ve yüzyıllara uzanmasını arzu ettiği politikaların başında gelen "Türk Dünyası Politikası" ise neredeyse hiç gündeme getirilmemiştir. "

SENDİKAL
ULUSLARARASI AVRASYA EĞİTİM
SENDİKALARI BİRLİĞİ 11

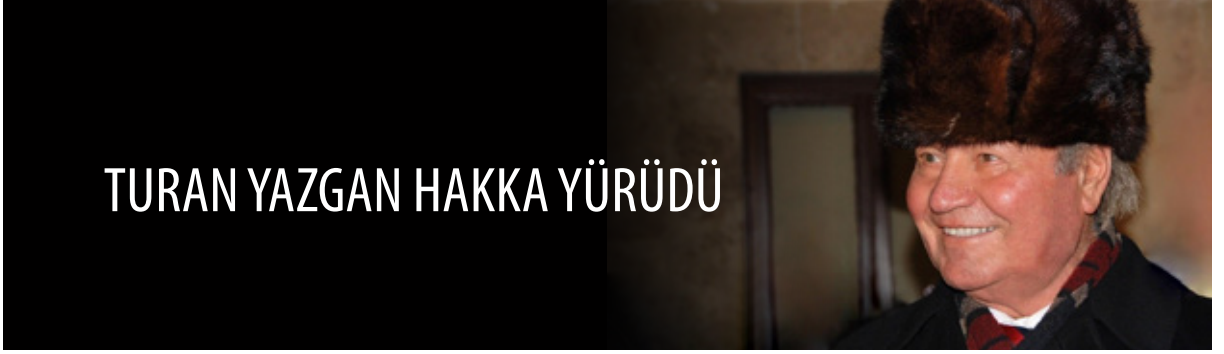
MAKALE
TÜRK DÜNYASI'NDA
ORTAK İLETİŞİM DİLİ ÜZERİNE
Prof. Dr. Şükrü Haluk AKALIN 22

SÖYLEŞİ
Ak Parti Konya Milletvekili
Mustafa KABAKÇI ile
TÜRK DÜNYASI'NI KONUŞTUK 28

" Türk Dünyası Parlamenterler Arası Birlik kurduk. Birliğin sekretaryası Azerbaycan Bakü'de. Zaman zaman devlet başkanları bu sekretarya kanalıyla bir araya geliyor. Bunun dışında çeşitli alanlardaki işbirliklerimiz sürüyor. İlişkilerimizi kurumsal hale getirmenin gayreti içindeyiz. "

SÖYLEŞİ
CHP İzmir Milletvekili
Dr. Aytun ÇIRAY ile söyleşi 34

" Türkiye Cumhuriyeti ile sözkonusu coğrafyalardaki siyasi yapılar ve topluluklar arasındaki anlaşmalara dayalı öğrenci değişim programları onlarla aramızdaki ilişkilerin gelişmesi bakımından çok faydalıdır. "

SÖYLEŞİ
MHP Iğdır Milletvekili
Dr. Sinan OĞAN : 39

" Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkilerin bir komşudan ziyade bir kardeşlik zemininde yürütülmesinde tarihsel bağların yanı sıra dildeki birliğin de önemi son derece büyüktür. "

MAKALE
MAKEDONYA'DA TÜRK DÜNYASI'NIN MESELELERİ ÜZERİNE BİR SOHBET
Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN 44

Dr. Aytun ÇIRAY :
" Türkiye'nin egemenliği, ulusu ve ülkesi ile bölünmez bütünlüğü hiçbir şekilde tehlikeye düşmemeli ve korunmalıdır. Bütün bunlar bizim tamamen barışçıl bir zeminde sınırlarımızın dışındaki soydaşlarımız ve genel anlamda akraba topluluklarla ilgilenmemiz gerektiği anlamına gelmektedir. "

MAKALE
TURAN YAZGAN'IN ARDINDAN
Mehmet Nuri YARDIM 50

Dr. Sinan OĞAN :
" Genç nesiller, Türk Dünyası'ndan habersiz büyümektedir; bu nedenle Türk Dünyası'nın bizim için önemini tam olarak algılayamamaktadır. "

Mustafa KABAKÇI :
" Mustafa Kemal Atatürk, 1937 yılında bir demecinde, Asya'da kardeşlerimizin olduğunu ve Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu şeriatın buna müdahaleye müsait olmadığını; ama bunu neslimizin bilmesi ve o zaman geldiğinde hazırlıklı olmamız gerektiğini söylemişti. "

MAKALE
TURAN KERVAN'INDAN DÖKÜLEN İNCİLER
Doç. Dr. Hakkı TUNÇ 52

MAKALE
SURİYE TÜRKMENLERİ
Cemil Doğaç İPEK 62

SÖYLEŞİ
Ahlat Belediye Başkanı
A. Mümtaz ÇOBAN ile AHLAT'ı Konuştuk 68

" Ahlat, Türk Dünyası'nın ve İslam Alemi'nin eseri olmakla beraber, insanlığın da ortak mirasıdır. "

Şükrü H. AKALIN
Şu anda önümüzde duran en önemli sorun Türk halkları arasındaki iletişim dilidir. Türk halkları arasında ekonomik, kültürel ve siyasî ilişkiler artmıştır. Bu ilişkilerin daha da artması, güçlenmesi Türk halkları arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasıyla mümkün olur.

Genel Başkan'dan

Türk Dünyası'yla Kucaklaşmada Eğitimin Rolü;

Adriyatik'ten, Çin Seddine; Afganistan'dan, Kuzey Buz Denizi kıyılarında yaşayan en küçük topluluğuna kadar büyük bir coğrafi alanı temsil eden Türk Dünyası'nın makûs tarihi, 1507 yılında Timur devletinin yıkılması ile başlar. 1507 yılından itibaren Türkistan'da başlayan işgaller 20. yüzyılda tamamlanırken, Türkistan'da artık bağımsız bir Türk devleti kalmaz. Bütün Türk Dünyası'nda bu durumun üzüntüsü romanlarda, şiirlerde, ağıtlarda işlenirken; "Esir Türk illeri kurtulsun yastan / Ya Türk'e hürriyet ya da kabristan" güfteleri dillerde pelesenk olur. O yıllarda bütün Türklerin yapmış olduğu dualar, yüce Mevla'nın katında kabul olur. 1507 yılında Timur Devleti'nin yıkılması ile başlayan bu süreç, 1991 yılında yeni bir döngünün gerçekleşmesi ile Sovyetler Birliği'nin dağılması ve beş bağımsız Türk Devleti'nin daha tarih sahnesinde yerini almasıyla tersine döner. 1507 yılında batmaya başlayan ve 20. yy ortalarına doğru tamamen Türk Dünyası'ndan yüzünü esirgeyen güneş, bütün parlaklığı ve ihtişamıyla yeniden doğmuştur. Bu durum hem Türk Dünyası'nda, hem de dünya siyasetinde 21. yüzyılın Türk asrı olacağı düşüncesini pratikte mümkün kılınabilir bir boyuta taşımıştır.

1991 Yılında başlayan bu süreci büyük bir heyecanla karşılarken; devlet olarak 1995 ve 2001 yıllarında geçirdiğimiz ekonomik krizler ile bölücü terör, tarihin ve talihin

bize sunduğu Türk Dünyası'yla kucaklaşma fırsatını ülkemizin iyi değerlendirmesine imkân vermedi. Buna rağmen hayatını bu yolda vakfetmiş aydınların, fikir adamlarının ve siyasetçilerin önümüze koymuş olduğu hedefler sayesinde Ulu Önder Atatürk'ün ifadesiyle "olayların ve tarihin böldüğü köklerimizle buluşma" ideali ağır aksak adımlarla da olsa gerçekleşme yolunda emeklemektedir.

Araya giren zaman, mesafe, siyasi engeller, kültürel değişim ve örülen setler bizi birbirimize bağlayan köklere zarar vermese de, Türk Dünyası'nın birbirinden kopmasına neden olmuştur. Sovyetler Birliği'nin ve diğer küresel güçlerin gerek içte, gerek dışta sahnelemiş olduğu oyunlar, bu ayrılığı daha da derinleştirmiştir. SSCB içinde kalan Türk boylarının ayrı bir millet gibi kabul edilerek kendileri için uyarlanan alfabe, ayrı millî destan ve tarih kurgusu hem kendi aralarında hem de Anadolu sahasındaki Türkler ile aralarındaki ayrılığı daha da derinleştirmiştir.

Mademki ayrılık alfabe, dil, kültür ve tarih ile ortaya çıkarılıp derinleştirilmiş; o zaman Türk Dünyası'nın kucaklaşması yolunda emin adımlarla ilerlemek istiyorsak, öncelikle bu alanda açılan tahribatı gidermek zorundayız. Bunun ilk yolu da bütün Türk yurtlarında aynı alfabenin kullanılması, ardından her ne kadar şive ve lehçe farkları olsa da ortak bir yazı dilinin oluşması, ortak tarih ve edebiyat müfredatının belirlenmesi, ilk etapta yapılması gereken çalışmalardır. Bütün bu yara sarma çalışmalarının da tabana yayılması ancak eğitim ile gerçekleşebilecektir.

Alfabe, ortak yazı dili ve ortak kültürün oluşmasında en öncelikli ihtiyaçtır. Amerika'dan, Güney Amerika ve Filipinler'e kadar farklı ırklara mensup ve değişik dilleri konuşan sekiz yüz milyon Katolik, Latin alfabesini kullanırken; 227 milyon nüfuslu Türk Dünyası'nın farklı lehçe ve şivelerinde yaklaşık otuz kadar farklı yazı dili ve alfabenin kullanılması nasıl bir ayrışma süreci içinde olduğumuzu gözler önüne sermektedir. Bu manzara karşısında yapılması gereken acil olarak ortak bir alfabe ardından da yazı dili tespit edilmeli ve eğitim sisteminde bunun ivedilikle uygulanması gerekmektedir.

Kültürel ortaklığın ön plana çıkarıldığı ortak tarih ve edebiyat müfredatları sayesinde, birbirine bigâne Türk topluluk ve boylarının durumdan haberdar olması sağlanacaktır. Fakat bunların yapılmasında aşama aşama ilerlenmeli, geçmişte açılan yaraları sarma niyetiyle çıkılan yolda insanları inciterek daha büyük yaraların açılmaması için sağlam ve emin adımlar atılmalı, yüzeysel çalışmalar yerine altyapıya yönelik faaliyetler üzerinde durulmalıdır. Ortak tarihi, edebiyatı ve kültürü öğrenen Türk Dünyası'nın genç dimağları dünyada yalnız olmadıklarını görecek ve büyük bir çınar ağacının dalları gibi köklerini ve gövdesini öğrenme arayışına girecektir. İsmail Gaspralı'nın dediği gibi dilde başlayan uyanma, fikri münasebetleri ve ardından da işte birliği sağlamalıdır.

Türk Dünyası'nın dört bir tarafında, Hoca Ahmet Yesevi'yi, Mahdumkulu'nu, Yahya Kemal'i, Samet Vurgun'u, Cengiz Aytmatov'u, Zeki Velidi Togan'ı, İsmail Gaspralı'yı, Cemil Kırımlıoğlu'nu, Abay Ku-nanbayev'i Abdullah Tukay'ı, P.A. Oyunskiy'i, A.K. Ulagaşev'i, Ahmet Cevat'ı, Atsız Bey'i, Dr Sadık Ahmet'i ve daha birçok zirve şahsiyeti ortak bir değer olarak görmek ve onların fikirlerine sahip olmak ancak eğitim alanında atılması gereken adımlarla sağlanabilecektir.

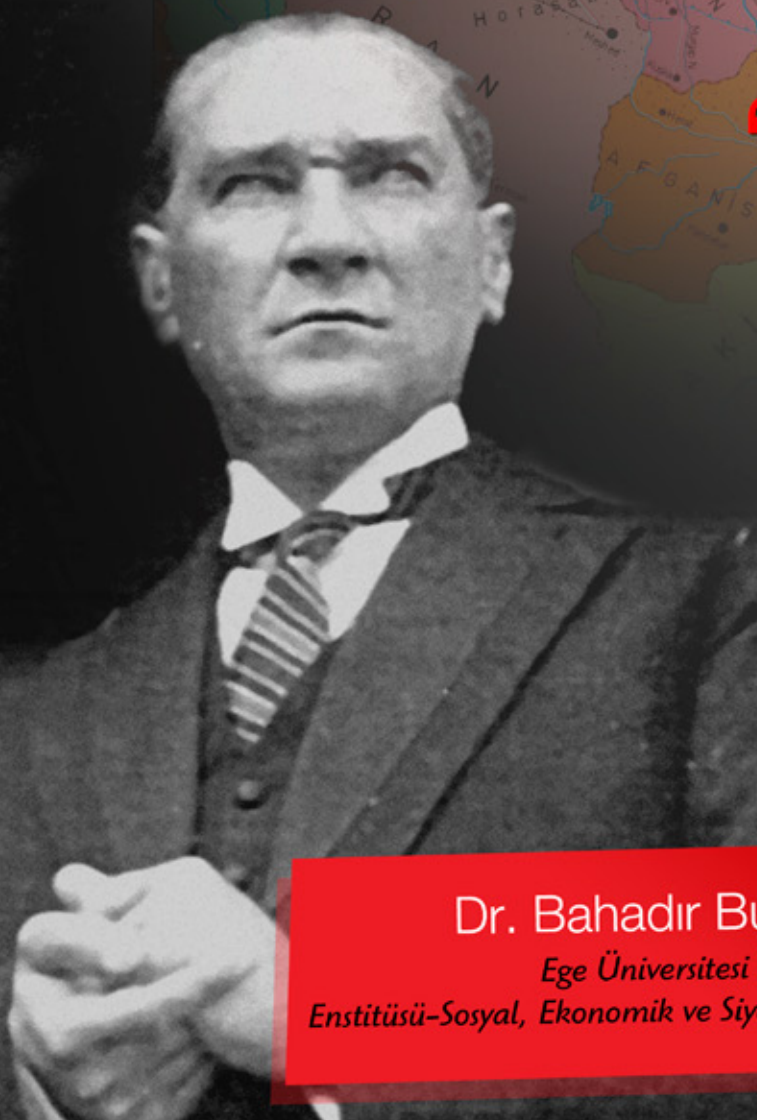
Eğitim alanında birliğin sağlanması için öncelikle eğitimcilerin birbirini tanıması, ortak organizasyonlar altında birleşmesi büyük bir önem arz etmektedir. Bu nedenle biz de Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'ni kurup Türk Dünyası'nda birliğe giden yola bir kilometre taşı daha eklemiş olduk. Yapmış olduğumuz kurultaylarda alınan kararlar ve bu doğrultuda yapılan çalışmalarla eğitim çalışanlarının aynı ideal uğruna birlikte çalışması amaçlanmaktadır.

Büyük bir çınarın dalları gibi yeryüzüne yayılan bu büyük milletin fertlerinin birbiri ile kucaklaşması için eğitim-öğretim alanında yapılacak çalışmalar siyasi ve ekonomik çalışmalar kadar, uzun vadede daha önemlidir. Karşılıklı ortak üniversitelerin açılması öğretim elemanı ve öğrenci değişimi, ortak alfabe, müfredat ve kültürel etkinlikler kökü mazide olan bir atînin birbiri ile kucaklaşmasına hizmet edecektir.

Satırlarıma burada son verirken, yüreği son nefesine kadar Türk Dünyası için çarpmış, hayatını ve bütün imkânlarını bu büyük kucaklaşma için harcamış; Türk Dünyası'nın Büyük Hocası, Ak Sakalı Prof. Dr. Turan YAZGAN'ı rahmetle anıyorum. Türk Dünyası'nın bütün gönüllülerine, eğitimcilerine, araştırmacılarına, devlet ve fikir adamlarına selam ve saygılarımı sunuyorum.

Makale

Atatürk'ün Türk Dünyası'na Bakışı *

"ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na bakışında önemli olan bir başka husus da bütüncül bakış açısıdır. ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na yaklaşımında din, mezhep, hanedan gibi ayırıcı özellikler dikkate alınmamış; Türklük temelinde büyük kültürel ortaklık öne çıkarılmıştır."

Dr. Bahadır Bumin ÖZARSLAN

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü-Sosyal, Ekonomik ve Siyasal İlişkiler Ana Bilim Dalı

** Bu yazı, 22.11.2012 tarihinde vefat eden ve anlamlı bir tesadüf eseri, bir öğretmenler günü "Uçmağa" uğurladığımız "Hocaların Hocası" Prof. Dr. Turan YAZGAN'ın aziz anısına ithaf edilmiştir. İlk gençlik yıllarından itibaren hayal eden ve hayallerinin peşinden koşan, yüreğinde kopan "ülkü fırtınaları"na kendisini teslim eden, adına ve "dava"sına layık olma adına tereddütsüz bir şekilde iş üretme gayreti içinde olan Hocamızın mekânı Cennet olsun. Rabbim, bütün ülkü erlerine, onun gibi ölene kadar bu yolda yürümeyi ve iş üretmeyi nasip eylesin.*

Oysa ATATÜRK'ün daha kurumsal, daha kuşatıcı ve yüzyıllara uzanmasını arzu ettiği politikaların başında gelen **"Türk Dünyası Politikası"** ise neredeyse hiç gündeme getirilmemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kuran kadronun lideri olan Gazi Mustafa Kemâl ATATÜRK'ün pek çok konuyla ilgili fikirleri yıllarca dile getirilmiştir. ATATÜRK'ün dile getirilen görüşleri, bir yandan dile getirenlerin ideolojik tutumlarının, diğer yandan da dile getirilen dönemdeki siyasî atmosferin etkisine bağlı olarak kamuoyuna sunulmuştur. Bu görüşler içinde genel olarak öne çıkanlar Millî Mücadele dönemindeki iç ve dış siyasî gelişmeler, Cumhuriyet'in ilânı, saltanatın ve halifeliğin kaldırılması, din-devlet ilişkileri ve laiklik, döneminde yapılan inkılâplar ve toplumsal sonuçları, devletin temel nitelikleri ve tek partili demokrasi yılları gibi güncel tüketime ve gündelik siyasete malzeme olan konulardır. Oysa ATATÜRK'ün daha kurumsal, daha kuşatıcı ve yüzyıllara uzanmasını arzu ettiği politikaların başında gelen "Türk Dünyası Politikası" ise neredeyse hiç gündeme getirilmemiştir. ATATÜRK'ün ölümünden sonra terk edilmeye başlanan, Soğuk Savaş yıllarında unut(tur)ulan bu politika, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla yeniden hatırlanır gibi yapılmıştır. İşte bu çalışmada, ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na bakışı genel hatlarıyla ortaya konulacaktır.

Osmanlı Devleti'nin 18. yüzyılın son çeyreğinden itibaren başlayan irtifa kaybı, 19. yüzyılda hızlanarak devam etmiş ve 20. yüzyılın ilk çeyreğinde başkent İstanbul'un işgaline kadar uzanan bir felakete yol açmıştır. Bu gelişmeler üzerine Ankara merkezli olarak başlayan Millî Mücadele'nin başarılı olması sonucunda yeni bir Türk devleti ortaya çıkmıştır. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türk Milleti'nin İslâm'ın bin yıldan beri bayraktarlığını yaptığının ve bütün Batı'nın şimşeklerini üzerine çektiğinin farkındadır. Polatlı'da durdurdukları ve Türkiye'den sürdükleri Batı'nın yeniden tarihî hıncına muhatap olmak istemedikleri ve kurdukları yeni devletin nefes almasını istedikleri için kurucu kadro, yeni bir dış politika tasarlamıştır. Bu yeni dış politikada Pantürkist ve Panislamist çizgilerin resmen yer alması uygun bulunmamıştır. Türk Milleti'nin Türkiye topraklarındaki istiklâlini garanti altına almak için kurucu kadro, Misak-ı Millî sınırlarıyla yetinmiş bir görüntü vermek durumunda kalmıştır[1]. Ancak bu durum, kurucu kadronun ve özellikle ATATÜRK'ün Türk Dünyası ile ilgisini tamamen kestiği, düşünce dünyasından çıkardığı anlamına gelmemektedir.

ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na resmî politika açısından yaklaşımı üç ayak üzerine oturmuştur. ATATÜRK'ün konuya yaklaşımında ilk esas, Türkiye dışında yaşayan Türklerin Türkiye'ye göç etmesini engellemek ve bu toplulukların bulundukları ülkelerde yaşamaya devam etmelerini sağlamaktır. İkinci esas ise göçün engellenmesinin doğal bir sonucu olarak, bu toplulukların kültürel yapılarını korumalarına yardımcı olmaktır. Bu iki esasın hayata geçebilmesi için de ATATÜRK, Türkiye dışındaki Türklerin yaşadığı devletlerle iyi ilişkiler kurmayı ve Türklerin temel insan haklarını güvence altına almayı üçüncü esas olarak belirlemiştir[2]. Dikkat edilirse ATATÜRK'ün belirlediği bu esaslar, birbirini tamamlayıcı bir niteliğe sahiptir. Bu esaslardan biri dikkate alınmazsa oluşturulan bu politikanın çökmesi kaçınılmaz olur. Nitekim bu politika, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Türkiye dışındaki Türklere bakışında, bugüne kadar etkili olmuştur ancak bu politikanın sadece ilk ayağı, yani göç etmenin engellenmesi siyaseti takip edilmiştir. Türkiye dışındaki Türklerin kültürel yapılarını muhafaza etmeye, geliştirmeye ve insan hakları temelinde yaşamlarını sürdürmelerine yönelik anlayış ise ATATÜRK'ün ölümüyle birlikte terk edilmiştir. Bunun faturası ise Türklerin, bu-

lundukları coğrafyalarda asimilasyona ve zulme maruz kalmaları şeklinde kesilmiştir.

ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na bakışında önemli olan bir başka husus da bütüncül bakış açısıdır. ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na yaklaşımında din, mezhep, hanedan gibi ayırıcı özellikler dikkate alınmamış; Türklük temelinde büyük kültürel ortaklık öne çıkarılmıştır. Nitekim şu sözler, O'nun konuya bakışını gösteren oldukça özlü cümlelerdir:

"Türk Milleti Kurtuluş Savaşı'ndan beri, hatta bu savaşa atılırken bile mahkûm milletlerin özgürlük ve bağımsızlık davalarıyla ilgilenmeyi, o davalara yardım etmeyi benimsemiştir. Böyle olunca kendi soydaşlarının özgürlük ve bağımsızlıklarına kayıtsız davranması elbette uygun görülemez. Fakat milliyet davası, bilinçsiz ve ölçüsüz bir dava şeklinde düşünülmemeli ve savunulmamalıdır. Milliyet davası, siyasî bir mücadele konusu olmadan önce, bilinçli bir ülkü sorunudur. Bilinçli ülkü demek pozitif bilime, bilimsel yöntemlere dayandırılmış bir hedef ve amaç demektir. O halde propagandalarda olumlu yöntemlere başvurmak şarttır. Hareketlerin imkân sınırları ve sıraları kesinlikle hesaba katılmalıdır. Türkiye dışında kalmış olan Türkler, ilkin kültür sorunlarıyla ilgilenmelidirler. Nitekim, biz Türklük davasını böyle bir olumlu ölçüde ele almış bulunuyoruz. Büyük Türk tarihine, Türk dilinin kaynaklarına, zengin lehçelerine, eski Türk eserlerine önem veriyoruz. Baykal ötesindeki Yakut Türkleri'nin dil ve kültürlerini bile ihmal etmiyoruz."[3]

ATATÜRK'ün aşağıdaki sözleri de yine aynı bütüncül bakış açısının bir ürünüdür:

"Balkan Milletleri içtimaî ve siyasî ne çehre arzederlerse etsinler, onların Orta Asya'dan gelmiş yakın soylardan müşterek cetleri olduğunu unutmamak lazımdır. Karadeniz'in Şimal ve Cenup yolları ile binlerce seneler deniz dalgaları gibi birbiri ardınca gelip Balkanlarda yerleşmiş olan insan kütleleri, başka başka adlar taşımış olmalarına rağmen, hakikatte bir tek beşikten çıkmış kardeş kavimlerden başka bir şey değildirler." [4]

ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na bakış açısındaki bütüncüllüğün bir diğer somut örneği de takdir ettiği tarihî şahsiyetler içinde Timur'un bulunmasıdır. Timur için söylediği, *"Ben Timur zamanında olsaydım, onun yaptığını yapabilir mi idim, onu söyleyemem; fakat o benim zamanımda olsaydı, belki daha fazlasını yapabilirdi."* ve *"Timur'un asıl dikkat çeken hali, bir tehlike zamanında sakin ve düşünceli kalışıydı. Bu, büyük iş yapabilmek yeteneğinde olan adamlarda görülebilir."*[5] şeklindeki sözler, oldukça dikkat çekicidir. Zira Timur için bugün bile Türkiye'de ilk ve orta öğretim aşamasındaki ders kitaplarında düşmanlık besleyen ve yalan-yanlış pek çok bilgi bulunmaktadır. Bir asker ve devlet adamı olması münasebetiyle ATATÜRK'ün Timur'u incelemiş ve beğenmiş olması elbette mümkündür ancak Batı Türklüğü'nün o çağdaki devleti olan Osmanlı'yı kısa süreliğine bile olsa duraksatması ve Türkiye topraklarındaki mücadele esnasında yaşananlardan dolayı, asırlardır Türk halkı arasında kötü bir üne sahip olan Timur'u övmesi, ATATÜRK'ün verdiği ince mesajlardan biri olmalıdır. Öte yandan Timur'a ait Kuran-ı Kerim'in Millî Mücadele esnasında, 7 Ocak 1922 tarihinde Buhara Halk Şûraları Cumhuriyeti temsilcileri tarafından ATATÜRK'e takdim edilmesi ve bu kutsal emanetin hâlâ TBMM Kütüphanesi'nde muhafaza ediliyor olması, bu iddiayı güçlendirmektedir[6].

ATATÜRK'ün Türk Dünyası ile ilgili bakışını yansıtan en bilinen sözleri, 29 Ekim 1933 tarihinde söylediği sözlerdir. Cumhuriyet'in onuncu yılı münasebetiyle düzenlenen bir toplantı esnasında söylenen bu sözlerin hikâyesi şöyledir: Cumhuriyet'in ilânı münasebetiyle Ankara'da yapılan balolardan biri de Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nde yapılmaktadır. Bu baloya sonradan katılan ATATÜRK, eğlenmekte olan insanların arasına karışır. Bir süre sonra, müziği kestirip oradakilerin kendisine soru sormasını ister. Şaşkınlığa uğrayan kalabalıktan üç kişi, ATATÜRK'e soru yöneltir ki bunlardan biri de Dr. Zeki Bey'dir. O yıl Tıbbiye'den mezun olduğu söylenen Zeki Bey, üç soru sorar. Üçüncü sorusu, aynen şu şekildedir:

"… Gazi Paşam! Saltanatı kaldırdık. Hilâfeti, meclisin manevî şahsiyeti içine aldık; bunlar, yapılana kadar bir milletin ideali olabilirler. Fakat, yapıldıktan sonra, yeni bir düzen kurulur ve işler. Onun iyi işlemesini sağlamaya mecburuz! Yaptığımız öteki devrimler de yapıldıkları an ideal olmaktan çıkar. Artık ideallerimiz, yaşadığımız gerçekler hâline dönüşmüştür. İyi ya da kötü sonuç vermesi, bizim sorumluluğumuzun sonuçlarını belirler. Ama bir de milletlerin babadan oğla sıçrayan uzun vadeli idealleri vardır. Siz bize, böyle bir ideal aşılamadınız! Yahut benim bundan haberim yok! Bunu bize açıklar mısınız Gazi Hazretleri?..."[7]

Dr. Zeki Bey'in üçüncü sorusuna karşılık olarak ATATÜRK, Türk Milleti'nin bir ülküsünün olduğunu ancak bu ülkünün devlet tarafından açıklanamayaca-

ğını söyler. Bunun vicdanımıza yazılmış gerçekler olduğunu, konuşulmayacağını ancak millet tarafından yaşanacağını belirterek bir devlet başkanı olarak sorumlulukları bulunduğunu, bu sorumluluklar altında konuşamayacağını ifade eder. Bu konuyla ilgili olarak gençlerle ayrıca konuşacağını ekler ve Dr. Zeki Bey'i de yanına alarak Genel Müdür'ün odasına geçer. Karşısına Zeki Bey'i oturtur ve aralarında şöyle bir diyalog geçer:

"- Benim arkamdaki haritayı görüyor musun?

- Evet Paşam.

- O haritada, Türkiye'nin üstüne abanmış bir blok var; Onu da görüyor musun?

- Evet, görüyorum, Paşa hazretleri.

- Hah… İşte o ağırlık, benim omuzlarımın üstündedir. Omuzlarımın üstünde olduğu için konuşamam! Düşün bir kere… Osmanlı İmparatorluğu ne oldu? Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ne oldu? Daha dün, bunlar vardılar. Dünyaya hükmediyorlardı! Avrupa'yı ürküten Almanya'dan bugün ne kaldı? Demek hiçbir şey, sürgit değildir! Bugün, 'ölümsüz' gibi görünen nice güçlerden, ileride belki pek az bir şey kalacaktır. Devletler ve milletler, bu idrakin içinde olmalıdırlar.

Bugün Sovyet Rusya dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Devlet olarak bu dostluğa ihtiyacımız var! Fakat yarın ne olacağını kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı İmparatorluğu gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi parçalanabilir! Bugün, elinde sımsıkı tuttuğu Miletler, avuçlarından sıyrılabilirler. Dünya, yeni bir dengeye ulaşabilir! İşte o zaman Türkiye, ne yapacağını bilmelidir!

Bizim bu dostumuzun yönetiminde dil bir, inanç bir, öz bir kardeşlerimiz vardır. Onları arkalamaya hazır olmalıyız! 'Hazır olmak' yalnız o günü susup beklemek değildir; hazırlanmak lazımdır… Milletler, buna nasıl hazırlanırlar? Manevî köprüleri sağlam tutarak! Dil, bir köprüdür; inanç bir köprüdür; tarih bir köprüdür! Bugün biz, bu toplumlardan dil bakımından, gelenek, görenek, tarih bakımından ayrılmış, çok uzağa düşmüşüz! Bizim bulunduğumuz yer mi doğru, onlarınki mi? Bunun hesabını yapmakta fayda yoktur! Onların bize yaklaşmasını bekleyemeyiz; bizim, onlara yaklaşmamız gerekli… Tarih bağı kurmamız lazım. Folklor bağı kurmamız lazım. Dil bağı kurmamız lazım. Bunları kim yapacak? Elbette Biz! Nasıl yapacağız? İşte görüyorsunuz, 'Dil Encümenleri', 'Tarih Encümenleri' kuruluyor.

Dilimizi, onun diline yaklaştırmaya, tarihimizi ortak payda hâline getirmeye çalışıyoruz. Böylece, birbirimizi daha kolay anlar hâle geleceğiz. Bir sevgi parlayacak aramızda; tıpkı bir vücut gibi, kaderde ve mutlulukta birbirimizi duyacağız ve arayacağız. Ortak bir dil amaçladığımız gibi, ortak bir tarih öğretimiz olması gerekli… Ortak bir mazimiz var, bu maziyi, bilincimize taşıtmamız lazım. Bu sebeple okullarda okuttuğumuz tarihi, Orta Asya'dan başlattık! Bizim çocuklarımız, orada yaşayanları bilmelidir. Orada yaşayanlar da bizi bilmeli…

İşte bunu sağlamak için de 'Türkiyat Enstitüsü'nü kurduk. Kültürlerimizi bütünleştirmeye çalışıyoruz! Ama bunlar, açıktan yapılmaz! Adı konularak yapılacak işlerden değildir. Yanlış anlaşılabildiği gibi, savaşlara da sebep olabilir. Bunlar, devletlerin ve milletlerin derin düşünceleridir.

İşitiyorum: Benim dil ve tarih ile uğraştığımı gören kısa düşünce-

"Dr. Zeki Bey'in üçüncü sorusuna karşılık olarak ATATÜRK, Türk Milleti'nin bir ülkesinin olduğunu ancak bu ülkenin devlet tarafından açıklanamayacağını söyler. Bunun vicdanımıza yazılmış gerçekler olduğunu, konuşulmayacağını ancak millet tarafından yaşanacağını belirterek bir devlet başkanı olarak sorumlulukları bulunduğunu, bu sorumluluklar altında konuşamayacağını ifade eder."

"Kurumlaşma çabaları içinde en bilinen örnekler Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türkiyat Enstitüsü gibi kuruluşlardır. ATATÜRK'ün bu kuruluşlar üzerine adeta titrediği bilinmektedir. Nitekim vasiyetnamesinde, Türk Tarih Kurumu'na ve Türk Dil Kurumu'na şahsî mal varlığından pay ayırmıştır."

li bazı vatandaşlarımız; 'Paşanın işi yok! Dil ile tarih ile uğraşmaya başladı' diyorlarmış. Yağma yok! Benim işim, başımdan aşkın! Ben bugün çağdaş bir Türkiye kurmaya ne kadar çalışıyorsam, 'Yarının Türkiyesi'nin temellerini atmaya da o kadar dikkat ediyorum. Bu yaptıklarımız, hiçbir millete düşmanlık değildir. Barıştan yanayız, barıştan yana kalacağız! Ama durmadan değişen dünyada, yarının muhtemel dengeleri için hazır olacağız.

Bunları sana, akıllı bir genç olduğun için söylüyorum. Açıktan söylemiyorum, kulağına söylüyorum. Sen bil, gerekçesini kimseye söylemeden böyle davran; çevrenin de böyle davranması için gerekeni yap! İdealler konuşulmaz, yaşanır! İşte, senin sorunun karşılığını da böylece vermiş oldum!" [8]

ATATÜRK'ün Türk Dünyası ile ilgili bakış açısı, attığı adımlarla somutlaşmıştır. Bu adımlar içinde, kurumlaşma çabaları ve izlenen dış politika önemli bir yer tutmaktadır. Kurumlaşma çabaları içinde en bilinen örnekler Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türkiyat Enstitüsü gibi kuruluşlardır. ATATÜRK'ün bu kuruluşlar üzerine adeta titrediği bilinmektedir. Nitekim vasiyetnamesinde, Türk Tarih Kurumu'na ve Türk Dil Kurumu'na şahsî mal varlığından pay ayırmıştır. 1924 yılında kurulan Türkiyat Enstitüsü için 20.000 Lira ödenek çıkarttırmıştır. 20.000 Lira'nın meblağ olarak büyüklüğünü anlamak için Türkiye'nin 1924 yılı ekonomik göstergelerinden bazılarına bakmak yeterli olacaktır. 1924 yılı itibarıyla Türkiye'nin ihracatı 159 Milyon Lira, ithalatı ise 194 Milyon Lira civarındadır[9]. ATATÜRK'ün Türkiyat Enstitüsü için ayırdığı parayı, 1924 yılı ihracat rakamlarıyla karşılaştırarak 2011 yılı ihracat rakamlarıyla oranlarsak bugün için yaklaşık 30 Milyon Liralık; 2011 yılı ithalat rakamlarıyla oranlarsak yaklaşık 53 Milyon Liralık bir meblağa karşılık geldiğini anlayabiliriz. Ortalama en az 40 Milyon Lira'ya tekabül eden bu meblağ, ATATÜRK'ün Türkiyat Enstitüsü'ne verdiği önemi göstermesi bakımından oldukça anlamlıdır[10]. Türkiyat Enstitüsü'nün kurucusu olarak görevlendirilen Prof. Dr. Fuat KÖPRÜLÜ, rakamı öğrendiği zaman hayrete düşmüştür. Kendi ifadesine göre:

"…bunu yanmış-yıkılmış bir Türkiye ortamında, zengin ve emperyalist milletlerin bilimsel heveslerine ve uzun vadeli çıkarlarına cevap vermek için kurdukları Türkiyat Enstitülerinden birini kuruyordu. Beni görevlendirirken, heyecanlıydı, diyebilirim; çocuğunu okula emanet eden sevecen bir babaya benziyordu!

- Size, önem verdiğim bir görevi veriyorum. Bilgili ve özellikle zeki arkadaşlarınızı toplayın! Onlara görev verin; oralara gitsinler, oradaki insanlarla dostluk kursunlar ve toplumlar arasındaki benzerlikleri, kültür ve tarih beraberliğimizi hatırlatarak canlandırsınlar! Siz onları memleketimize davet edin. Cumhuriyetimizi yakından görüp tanısınlar. Oralarda gereken araştırmaları yapın, bilime hizmet edin! Ortak bir tarihten geliyoruz, birbirimizi tanımakta yarar var! Hadi, göreyim sizi!"[11]. Bu öğüde uy-

gun olarak, 1926 yılında Sovyetler Birliği tarafından Bakü'de yapılan Birinci Türkoloji Kurultayı'na, Türkiye'den Fuat Köprülü'nün ve Hüseyinzade Ali'nin katıldığı bilinmektedir. Kurultayda birer tebliğ sunmuşlar ve dönüşte ATATÜRK'e bir rapor hazırlayıp vermişlerdir. Kurultay'da alınan Sovyetler Birliği sınırları içinde yaşayan Türklerin Latin Alfabesi'ne geçmesi kararının ardından, Türkiye'de Latin Alfabesi'ne geçilmesiyle ilgili tartışmaların başlaması ve Ağustos 1928'de Türkiye'de de Latin Alfabesi'ne geçilmesi kararının alınması, tesadüflerle açıklanamayacak bir durumdur[12].

ATATÜRK, Türkiyat Enstitüsü'nü kurmakla görevlendirdiği KÖPRÜLÜ'ye verdiği öğütleri kendisi de yerine getirme gayreti içinde olmuştur. Türk Dünyası'nın değişik coğrafyalarında yaşayan ve Türkiye'ye sığınan Türk aydınlarını ve devlet adamlarını himaye etmiştir. Bu kişilere önemli görevler vermiştir ki bunlar arasında ilk akla gelenler Mehmet Emin Resulzade, Zeki Velidi Togan, Yusuf Akçura, Reşit Rahmeti Arat, Ahmet Caferoğlu, Ahmet Ağaoğlu, Cafer Seydahmet Kırımer, Ayaz İshaki, Fuat Toktar, Sadri Maksudi Arsal, Abdullah Battal Taymaz, Mirza Bala gibi önemli şahsiyetlerdir[13].

ATATÜRK'ün Türk Dünyası ile ilgili bir başka gayreti de değişik Türk coğrafyalarında yaşayan Türklerden Türkiye'ye öğrenci getirtmek ve Türkiye'den de öğretmen göndermektir. Bu konuyla ilgili çarpıcı bir uygulamayı, Necip HABLEMİTOĞLU'nun "Kemal'in Öğretmenleri" isimli makalesi ortaya koymaktadır. 1931 yılında, Türklük bilincini Türkiye'nin dışına da taşıdığı için Sovyetler Birliği'nin talebi ve baskısı üzerine kapatılan Türk Ocaklarının Genel Başkanı Hamdullah Suphi TANRIÖVER, ATATÜRK tarafından Türkiye'nin Romanya Büyükelçisi olarak tayin edilir. Aldığı görev üzerine Romanya'da yaşayan Gagavuz Türklerinin bütün köylerini ve kasabalarını dolaşır ve büyükelçiliğin kapılarını ardına kadar onlara açar. Romanya'daki Müslüman Türk azınlıkla Ortodoks Hıristiyan Gagavuz Türklerini kaynaştırmak için de çalışmalar yürütür. İlk etapta 40 Gagavuz Türk öğrenci, Türkiye'ye eğitim almak üzere gönderilir ki bu sayı daha sonra 200'ü aşar. Bu öğrencilerin bir kısmı Romanya'ya geri döner, bir kısmı ise Türkiye'de kalır. Her iki grup da bulundukları ülkede hizmet etmeye başlar. Ayrıca, 80 ilkokul öğretmeni de Türkiye'den Romanya'ya gönderilir. İyi düzeyde Rusça ve Romence bilen bu öğretmenler, İkinci Dünya Savaşı'na kadar hizmet ederler. Ancak Sovyetler Birliği'nin işgali üzerine 25 yıl cezaya çarptırılarak Sibirya'ya sürülürler ki bu cezanın gerekçesi, "Türk casusu" olmaktır. STALİN'in ölümünden sonra KRUŞÇEV tarafından çıkarılan afla serbest kalan bu öğretmenlerden biri Romanya'ya geri döner. Ali KANTARELLİ isimli bu öğretmen, üç çocuklu dul bir Gagavuz Türk hanımla evlenir ve ölene kadar hizmet etmeye devam eder[14]. Bugün Gagavuz Türklerinin Türkiye Türkçesi'ne çok yakın bir lehçeyle konuştukları bilinmektedir. HABLEMİTOĞLU'nun makalesi, bu işin esrarının çözülmesinde önemli bir görev ifa etmiştir. Ayrıca, kültür alanına yapılan yatırımın uzun soluklu ve olumlu sonuçlara yol açacağının güzel bir örneği de bu vesileyle bir kez daha anlaşılmaktadır.

ATATÜRK'ün Türkistan coğrafyasıyla da özel olarak ilgilendiği bilinmektedir. 12 Kasım 1933'de kurulan Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti'nin kuruluş çalışmaları esnasında, Türkiye'den gelen Mustafa Ali Kentli, Mahmut Nedim Kaytmaz ve Ali Bey de bulunmuşlardır. Her üçü de hükümet kurulduktan sonra değişik hükümet üyelerine müsteşar olarak tayin edilmişlerdir. Hükümetin kurulması, Türkiye'deki basın-yayın organlarında sevinçle karşılanmış; "Gök bayraktan al bayrağa selam olsun!" şeklinde manşetler atılmış, aynı minvalde yazılar kaleme alınmıştır. Bu tarihten itibaren, İttihat ve Terakki döneminde gelen pek çok Türk'ten sonra, bölgeye yeni bir Türk öğretmen akını başlamıştır. Bu öğretmenler, Doğu Türkistan'da okullar açmışlardır. Ayrıca bu bölgeden pek çok öğrenci de Türkiye'ye eğitim amacıyla gönderilmiştir[15]. Bu uygulamaların ATATÜRK'ün yukarıda bahsettiğimiz Romanya merkezli faaliyetleriyle benzer nitelikte olduğu görülmektedir. Bu sebeple Doğu Türkistan'daki bütün bu gelişmelerin ve bu gelişmelerin Türkiye'deki yankılarının ATATÜRK'ün bilgisi dışında gerçekleştiğini düşünmek, dönemin şartları düşünüldüğünde, gerçekçi görünmemektedir[16].

ATATÜRK'ün önemli iki dış politika hamlesi olarak bilinen Balkan Antantı'nın ve Sadabat Paktı'nın da yine Türk Dünyası'nı ilgilendiren bir boyutu vardır. Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında 1934'te Balkan Antantı; Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında 1937'de Sadabat Paktı imzalanmıştır. Dostluğun pekiştirilmesi ve yaklaşan İkinci Dünya Savaşı sebebiyle güvenlik gerekçeleriyle imzalandığı belirtilen bu antlaşmalara bakıldığında, Türkiye dışındaki imzacı devletler açısından ilginç bir tablo ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen devletler,

Türkiye ve Sovyetler Birliği dışında yaşayan Türklerin bulunduğu coğrafyalarda kurulmuştur. Ayrıca, bu devletler Sovyetler Birliği ile ya komşudurlar ya da Sovyetler Birliği'nin yakın çevresi içindedirler. ATATÜRK'ün bu devletlerle ilişkilerini geliştirerek bir yandan bu coğrafyalarda yaşayan Türklerle irtibat kurmak istediği, diğer yandan da onların temel haklarını kollamayı amaçladığı akla yatkın gelmektedir. Hamdullah Suphi TANRIÖVER'in Bükreş, Yahya Kemal BEYATLI'nın Tahran, Memduh Şevket ESENDAL'ın da Kâbil Büyükelçisi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ATATÜRK'ün bu devletler aracılığıyla kültürel bir köprü kurmak istediği düşünülebilir. İran'a uçak hediye etmesi, Afganistan'a sivil ve askerî uzmanlardan oluşan heyetler göndermesi bir rastlantı olarak görülemez[17].

ATATÜRK'ün Türk Dünyası'na ilgisi ve Türk Dünyası ile ilgili izlediği politikalar, ana hatlarıyla yukarıdaki gibidir. Bu verilere bakıldığında ve ATATÜRK'ün Dr. Zeki Bey'e verdiği öğütler dikkate alındığında, kayda geçmeyen bilgilerin kayda geçenlerden daha fazla olması, kuvvetle muhtemeldir. Doğal olarak, ATATÜRK'ün izlediği Türk Dünyası politikasında, gayrıresmî faaliyetlerin de resmen yürütülenlerden daha çok olması, işin tabiatına daha uygun düşmektedir. Kendisinin de Türkiye coğrafyası dışında doğmuş ve yetişmiş bir Türk olması, yalnızca Misak-ı Millî sınırlarıyla yetinen bir politika izlemesini ruhî, fikrî ve mantıkî temelde imkânsız hâle getirmektedir. Musul meselesindeki hassasiyeti, Boğazlar ve Hatay konusundaki girişimleri, Kıbrıs'ın önemiyle ilgili beyanatı, hatta annesi Zübeyde Hanım'ın ısrarla akıbetini sorduğu ata yurdu Balkan topraklarına olan düşkünlüğü, Türkistan'a olan alakası, bir çırpıda akla gelen örneklerdir. Ruhunda Türklük fırtınaları koptuğu anlaşılan bir liderin dar bir "Türkiyecilik" ile yetinmesi beklenmemelidir. Hele hele bu liderin Türk Dünyası'na sırtını döndüğünü veya Türkiye sınırlarının ötesiyle ilgilenmediğini iddia etmek ve bu iddiada ısrarcı olmak, akla uygun olmayacağı gibi hiçbir vicdanın kabul edemeyeceği bir haksızlık olur.

ATATÜRK'ün ölümünden sonra ise Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin iç ve dış politikasında Türk Dünyası eksenli siyaset anlayışı, yavaş yavaş etkisizleştirilir. 3 Mayıs 1944 tarihinden sonra ise bu politikalar, devlet katından tamamen tasfiye edilir. ATATÜRK'ün Türklüğün geleceğini tasarlamaya yönelik attığı bu temelin kazınmasına yönelik çabalar, artarak devam eder. ATATÜRK'ün bu politikalarının Türk devlet geleneğinin doğal bir sonucu olduğunu söyleyen ve bu politikalara dönülmesini isteyen kişiler ve kurumlar, yıllar yılı haksız suçlamalara ve türlü eziyetlere maruz kalırlar. Soğuk Savaş yıllarında, bu yönde tavır alan ve tutum belirleyen siyaset ve/veya devlet adamı, bir istisna dışında çıkmaz. Bu istisna ise rahmetli Alparslan TÜRKEŞ'tir. Gerek asker olarak görev yaptığı yıllarda gerekse siyasete girip parti genel başkanı, milletvekili ve Başbakan Yardımcısı olduğu dönemlerde, Türk Dünyası gerçeğini yüksek sesle dile getiren tek siyaset ve devlet adamı olma şerefi Alparslan TÜRKEŞ'e aittir. TÜRKEŞ'in Türkiye topraklarının dışında (Kıbrıs'ta) doğması, yetişme ve büyüme safhasında aile ve okul çevresinde aldığı eğitim, takip ettiği ve zaman içinde bağlandığı ideolojik çevre, bu durumun ortaya çıkmasında elbette etkili olmuştur. Ancak bunların yanında, atlanmaması gereken önemli bir husus da TÜRKEŞ'in ATATÜRK döneminde yetişen bir Türk subayı olmasıdır. ATATÜRK, "fikirlerimin babası" dediği Ziya GÖKALP'in sistematik hâle getirdiği bu yolda, Türk devletinin temeline bu harcı koymuş; "hayal kuran ve hayallerini hayata geçirmeye çalışan son Türk devlet başkanı" olarak Tarih'te yerini almıştır. TÜRKEŞ ise bu kutlu misyonun resmî ve gayrıresmî düzeyde son seslendiricisi olmuştur. Bunun bedelini, belki de Başbakanlık makamına oturamamakla ödemiştir. Aynı dönemde siyaset yaptıkları Süleyman DEMİREL, Bülent ECEVİT ve hatta Necmeddin ERBAKAN bile Başbakanlık yaptığı hâlde, TÜRKEŞ Bey'in önü, türlü iftiralarla ve yalan-yanlış propagandalarla hep kesilmiştir. Buna rağmen, inandığı Türk Birliği Ülküsü'nün bayrağını ısrarla taşımaya devam etmiştir. Nitekim Tarih, hem ATATÜRK'ün hem de TÜRKEŞ'in haklı olduğunu 1990'lı yıllarda tescil etmiştir[18]. Daha önce bu söylemlere burun kıvıranlar veya aşağılayıp dalga geçenler ise Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ilk fırsatta soluğu, Türk Dünyası coğrafyasında almışlardır.

Dileğimiz ve duamız, Türk iç ve dış politikasında "GÖKALP-ATATÜRK-TÜRKEŞ çizgisi"nin yeniden hayata geçirilmesi ve bu çizginin hâkim olması yönündedir. Bu karar verildiği gün, artık Tarih bir başka (ama aslında tanıdık cümlelerle) yazılmaya başlanacak demektir. Zira o gün Tarih, "yapanların torunlarının bir kez daha hem yapıp hem de yazdıkları bir Tarih" olmaya başlayacaktır.

**** Bu yazı, 22.11.2012 tarihinde vefat eden ve anlamlı bir tesa-***

düf eseri, bir öğretmenler günü "Uçmağa" uğurladığımız "Hocaların Hocası" Prof. Dr. Turan YAZGAN'ın aziz anısına ithaf edilmiştir. İlk gençlik yıllarından itibaren hayal eden ve hayallerinin peşinden koşan, yüreğinde kopan "ülkü fırtınaları"na kendisini teslim eden, adına ve "dava"sına layık olma adına tereddütsüz bir şekilde iş üretme gayreti içinde olan Hocamızın mekânı Cennet olsun. Rabbim, bütün ülkü erlerine, onun gibi ölene kadar bu yolda yürümeyi ve iş üretmeyi nasip eylesin.

[1] Ayrıntılı bilgi için bkz. Muzaffer ÖZDAĞ, **Türkiye ve Türk Dünyası Jeopolitiği Üzerine**, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları, Ankara 2001. Rahmetli ÖZDAĞ bu çalışmasının çeşitli yerlerinde, Türk Milleti'nin Batı ile verdiği mücadeleyi, Millî Mücadele sürecinde yaşanan gelişmeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kuran kadronun takip ettiği politikayı özlü bir şekilde anlatmış ve tahlil etmiştir.

[2] Necip HABLEMİTOĞLU, "Kemal'in Öğretmenleri", http://hakimiyetimilliye.org/2012/01/kemalin-ogretmenleri-dr-necip-hablemitoglu/, (20.11.2012)

[3] Utkan KOCATÜRK, **Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2007, s. 319-3204

[4] Afet İNAN/Enver Ziya KARAL, **Atatürk Hakkında Konferanslar**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1946, s. 655

[5] KOCATÜRK, s. 284. ATATÜRK'ün Yıldırım Bayezid ve Fatih Sultan Mehmet ile ilgili olarak da oldukça övücü sözleri vardır. Ayrıca, bugün bile ATATÜRK'ü övmek adına, kendilerine hakarete varan ifadeler kullanılan Enver Paşa, Talat Paşa ve Cemal Paşa ile ilgili olarak da ATATÜRK, olumlu sözler sarf etmiştir. Bkz. KOCATÜRK, s. 284-285.

[6] Bu kutsal emanetin yanında, özel yapım üç adet kılıç da ATATÜRK'e hediye edilmiştir. Kılıçlardan birini kendisi, diğerini İsmet Paşa kuşanmıştır. Üçüncü ve en gösterişli kılıcın ise İzmir'e ilk girecek kişiye verilmesine karar verilmiştir ki bu kişi, İzmir'e ilk giren ve Hükümet Konağı'na Türk bayrağını çeken Süvari subayı Yüzbaşı Şerafettin Bey olmuştur. Kuran-ı Kerim'in ve kılıçların takdimi esnasında, Buhara'dan gelen heyet, ATATÜRK'e bir de mektup getirmiştir ki mektubu kaleme alan Enver Paşa'dır. O sırada Türkistan'da istiklâl mücadelesi veren Enver Paşa, ATATÜRK için "millî kahraman, büyük kumandan" gibi ifadeler kullandığı mektubunda, Buhara Cumhuriyeti yetkililerinin kılıçların seçimini kendisine bıraktığını; bu kılıç seçme işinden büyük gurur duyduğunu belirtmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kemal ARI, **Üçüncü Kılıç: İzmir'in Kurtuluşu ve Yüzbaşı Şerafettin**, Sözkesen Matbaacılık, İzmir 2009. Türkiye'de, Türk Tarihi'ne bakışta yaratılan ve kendi mensuplarımız olan Toktamış, Timur, Uzun Hasan, Şah İsmail gibi Türk Milleti'nin değişik coğrafyalarda hüküm sürmüş devlet adamlarına yönelik "öteki" algısının Türk Dünyası'nın kültür birlikteliğini baltaladığı bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Buna ilişkin güzel bir "öteki eleştirisi" için bkz. Abdullah TEMİZKAN, "Türk Tarihinde Meşruiyetin Kaynağı ve Öteki Sorunu", **Türk Yurdu**, C. 31, S. 289, Eylül 2011, s. 259-262.

[7] İsmet BOZDAĞ, **Atatürk'ün Avrasya Devleti**, Truva Yayınları, İstanbul 2009, s. 25-358

[8] BOZDAĞ, s. 37-40. ATATÜRK'ün bu sözleri söylemediği, bu sözlerin hayal mahsulü olduğu iddia edilmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra hatırlanan bu sözlerin kaynağı, İsmet BOZDAĞ'ın alıntı yaptığımız "Atatürk'ün Avrasya Devleti" isimli kitabında belirtilmiştir. Kitapta belirtildiğine göre bu sözler İhsan Sabri ÇAĞLAYANGİL'den dinlenilmiş; Sebati ATAMAN, Kılıç Ali, Tevfik Rüştü ARAS ve Hikmet BAYUR tarafından doğrulanmıştır. Bkz. BOZDAĞ, s. 41'deki dipnot. Bu konuşmaların geçtiği esnada Kılıç Ali, Tevfik Rüştü ARAS, İhsan Sabri ÇAĞLAYANGİL ve Sebati ATAMAN, ATATÜRK ile birliktedirler. Bkz. BOZDAĞ, s. 26.

[9] 1924 yılı dış ticaret verileri için bkz. Çağlar KEYDER, **Dünya Ekonomisi İçinde Türkiye (1923-1929)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1993, s. 103; Yahya Sezai TEZEL, **Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1994, s. 116-117.

[10] 2011 yılı dış ticaret rakamları için bkz. Türkiye Cumhuriyeti Devleti Ekonomi Bakanlığı Resmî İnternet Sayfası, http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?disticaretdb2=&report=IHT0150.RDF&p_kod=1&p_yil1=2011&p_kod1=3&p_kod2=6&p_dil=1&desformat=html&ENVID=disticaretEnv, (20.11.2012).

[11] BOZDAĞ, s. 78-79.

[12] Birinci Bakü Türkoloji Kongresi ve sonrası ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. A. Ahat ANDİCAN, **Osmanlı'dan Günümüze Türkiye ve Orta Asya**, Doğan Kitap, İstanbul 2009,s. 432-438.

[13] Bkz. ANDİCAN, s. 431; Necip HABLEMİTOĞLU, "Kemal'in Öğretmenleri", http://hakimiyetimilliye.org/2012/01/kemalin-ogretmenleri-dr-necip-hablemitoglu/, (21.11.2012).

[14] Bkz. Necip HABLEMİTOĞLU, "Kemal'in Öğretmenleri", http://hakimiyetimilliye.org/2012/01/kemalin-ogretmenleri-dr-necip-hablemitoglu/, (21.11.2012). HABLEMİTOĞLU'nun bahsettiği Türkiye'ye getirilen Gagavuz Türk öğrenciler, rahmetli Reha Oğuz TÜRKKAN tarafından doğrulanmıştır. HABERTÜRK TV'de, 10.05.2009 tarihinde katıldığı "Teke Tek Özel" programında, ATATÜRK'ün İstanbul'daki evlerine geldiğini ve kendisiyle sohbet ettiğini anlatan TÜRKKAN, Kabataş Ortaokulu'nda okuduğunu söyleyince ATATÜRK'ün kendisine, Hamdullah Suphi TANRIÖVER'e görev verdiğini ve bu kapsamda Türkiye'ye öğrenci getirttiğini, Kabataş Ortaokulu'na eğitim için getirttiği Gagavuz Türk öğrencileri sorduğunu ifade etmiştir. Ayrıca TÜRKKAN, ATATÜRK'ün kendisine, Özbek Türkü bir öğrenciyi Ankara'daki bir liseye getirttiğini ve himayesine aldığını belirterek Türklerin büyük kitleler hâlinde asıl Türkistan (Orta Asya)'da yaşadığını ve onları araştırmasını, öğrenmesini söylediğini beyan etmiştir. Reha Oğuz TÜRKKAN'ın katıldığı programı izlemek için bkz. http://www.youtube.com/watch?v=SKJC3zBjF3Q, (21.11.2012).

[15] Bkz. ANDİCAN, s. 460-467; İsa Yusuf ALPTEKİN, **Esir Doğu Türkistan İçin: İsa Yusuf Alptekin'in Mücadele Hatıraları**, Doğu Türkistan Neşriyat Merkezi, İstanbul 1985 (Derleyen: Mehmet Ali TAŞÇI), s. 264.

[16] ATATÜRK'ün Türkistan coğrafyasında gerçekleştirdiği faaliyetlerle ilgili olarak bkz. İrfan ÜLKÜ, **Büyük Oyundaki Türk Enver Altaylı,** İlgi Kültür Sanat, İstanbul 2008.

[17] Bkz. BOZDAĞ, s. 23-24, 76.

[18] 1990'lı yıllarda beliren bu gerçekle ilgili öngörü, Türkiye'de sınırlı kişiler ve siyasî gruplar tarafından yapılırken Batı'da ise çok daha önce Türk Dünyası ile ilgili planlamalar yapılmıştır. 1961 yılında, Washington NATO Askerî Komuta Karargâhı'nda Türkiye'yi temsilen bulunan Kurmay Albay Atıf ERÇIKAN, yanlışlıkla kendisine verilen bir dosyada, Rusya'da merkezî otorite çöktükten sonra ortaya çıkacak beş veya altı Türk devletinden bahsedildiğini fark eder. Kurulacak yeni Türk devletlerinin çok değerli doğal kaynaklara sahip olacağının, Türkiye ile bu devletler arasına tampon devletler kurulmasının şart olduğunun, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Doğu Türklerini birleştirmemek için elden gelen ne varsa yapılması gerektiğinin ve Türkiye'nin lider devlet olmasının engellenmesi için bütün siyasî ve ekonomik tedbirlerin hayata geçirilmesinin öneminin anlatıldığı bu raporla ilgili olarak bkz. Hasan DEMİR, " 'Kürdistan'ı Biz Uydurmadık!' ", **Yeniçağ Gazetes**i, 07.03.2011. İnternet üzerinden erişim için bkz. Yeniçağ Gazetesi İnternet Sayfası, http://www.yg.yenicaggazetesi.com.tr/yazargoster.php?haber=17291, (25.11.2012).

Sendikal

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği

www.uaeseb.org

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği; Avrasya bölgesi ülkelerindeki üye eğitim sendika ve sivil toplum kuruluşları arasında ekonomik ve teknik alanlarda karşılıklı işbirliğini geliştirmek, bilgi ve deneyim paylaşımı ve dayanışmayı sağlamak, insan hakları ile demokrasinin ve eşitliğin geliştirilmesi için ortak hareket etmek; bölgedeki çalışma ve istihdam şartlarıyla mesleki ve sosyal statülerin iyileştirilmesi için çalışmalar yapmak, insanların ayrım yapılmaksızın eşit eğitim haklarından yararlanmalarını sağlamak, eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması için çalışmalar yapmak ve sendikal örgütlenmenin gelişmesi için çalışmalar yapmak amacıyla kurulmuştur.

UAESEB'in 2-7 Temmuz 2012 tarihinde Kıbrıs / Girne'de düzenlenen 7. Temsilciler Toplantısı'ndan bir görüntü

> "2008 yılında Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'de yapılan istişare toplantısında UAESEB Genel Başkanlığına oy birliği ile Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı Sayın İsmail KONCUK seçilmiş olup halen bu görevi yürütmektedir."

Özellikle Türk dilli ülkelerdeki toplumsal dayanışma ve kaynaşmayı da varlığının bir gayesi olarak kabul eden Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği, eğitim çalışanlarının ortak gelişimine katkı sağlamanın yanı sıra, toplumları birbirine yakınlaştıracak faaliyetleri de önemsemektedir. Dilde birlik, fikirde birlik, işte birlik anlayışının hakim kılınarak, bölgede yaşayan akraba tüm halkların daha güçlü yarınlarına katkı sağlayacağına inanan Birlik üyesi kuruluşlar, bu amaç doğrultusunda Hükümetlere de yön verecek çalışmalar yapmaktadır.

UAESEB'in kuruluşu, 4-6 Aralık 2006 tarihinde Türk Eğitim–Sen öncülüğünde, Türkiye'de bir araya gelen Azerbaycan Eğitim Çalışanları Bağımsız Sendikalar Birliği, Kazakistan Bilim ve Eğitim Çalışanları Sendikası, Kırgızistan Eğitim ve Bilim Çalışanları Sendikası Genel Başkan ve temsilcilerinin istişare toplantısıyla gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği, her yıl üye ülkelerden birinde yıllık Temsilciler Kurulu İstişare Toplantılarını yapmaktadır. Bu toplantılarda, kuruluş amacına uygun konuların üzerinde görüş alışverişinde bulunulmakta, oybirliğiyle alınan kararlar kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Temsilciler Kurulu İstişare Toplantıları sırası ile; 2007 yılında Kırgızistan, 2008 yılında Azerbaycan, 2009 yılında Kazakistan, 2010 yılında Türkiye, 2011 yılında Kosova ve 2012 yılında K.K.T.C'de yapılmıştır.

2008 yılında Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'de yapılan istişare toplantısında UAESEB Genel Başkanlığına oy birliği ile Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı Sayın İsmail KONCUK seçilmiş olup halen bu görevi yürütmektedir.

Öncelikle Türk dilli ülkelerden sivil toplum örgütleri ve sendikalara ulaşarak birliğe üye olmalarını sağlamak için çalışmalar yapılmaktadır. Bu girişimlerin sonucunda 2010 yılında Kosova Türk Öğretmenler Derneği Birliğe üye olmuş ve Birliğin üye sayısı beşe çıkmıştır. 2011 yılında ise Makedonya Ufuk Derneği ile K.K.T.C Türk Memur Sendikası'nın üyeliği gerçekleşmiştir. Birlik, halen yedi ülkeden sivil toplum örgütü ve sendikaların katılımı ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Her geçen gün bilgi ve tecrübelerin aktarımı konusunda karşılıklı ilişkiler güçlenerek devam etmektedir.

TÜRK EĞİTİM-SEN'İN YANI SIRA UAESEB'E ÜYE OLAN KURULUŞLAR

Enes İbrahim
Genel Başkan

Makedonya Ufuk Derneği

2008 Yılının Kasım ayında kurulma çalışmalarına başlanan ve 17 Aralık 2008 kurucu genel kurulunu düzenleyen Ufuk Derneği Üsküp' te kuruldu. Ufuk Derneği Makedonya Türkleri arasında gençlik, kültür, eğitim,demokrasi ve insan hakları konularında çalışma yapıp Makedonya Türk Gençliğine ve Makedonya Türklerine hizmet eden bir sivil toplum kuruluşudur.

Derneğin başlıca amaçları Makedonya' da dağınık bir coğrafyada yaşayan Türklerin birbirine yakınlaştırılması, gençler arasındaki dayanışmayı güçlendirmek, Türk gençliğinin eğitime daha fazla önem vermesini sağlamak, gençlerin sosyal kişiliklerinin gelişmesine katkıda bulunarak toplum uyumlu olmalarını sağlamak, toplumun demokratikleşmesi için demokrasi kültürüne katkı yapmak, ortak akıl ve adalet ölçüsünde bireyin özgürlük alanını genişletmek, buna dayalı sivil toplum kuruluşlarını güçlendirmek, gençleri sivil topluma teşvik etmek, AB gençliği ve Türk Dünyası gençliği ile etkin etkileşim ve temel yaşam becerileri eğitimi gibi temel gençlik sorunları üzerinde yoğun bir şekilde işbirliği yapmak. Gençliğin sürdürülebilir bir yaşam felsefesi ile fırsat eşitliği temeline dayanan sorunların çözümünde katkı yapabilir kılmak ve yerel yönetimde aktif yer almasını sağlamaktır. Farklı platformlardaki gençleri ortak sorunlar temelinde bir araya getirerek gençliğin dayanışma ve ortaklık bilincini geliştirmek. Gençliğin çağdaş yaşamda girişimci ve dinamik kimliklerini ön plana çıkarmak ve bu doğrultuda bilimsel teknolojik ve sanatsal gelişmeyi ve değişime açık özgür düşünen, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, araştıran, üreten bireyler olmasında destek olmaktır.

UFUK Derneği'nin Makedonya Türkleri'nin yaşadıkları bölgelerde şube ve temsilcilikleri mevcuttur.

UFUK Derneği kurulduğundan itibaren Makedonya'da Türkçe eğitimin gelişmesi için mücadele etmektedir. Ayrıca hakça temsil ilkesi doğrultusunda çalışmalar yapan UFUK Derneği, Makedonya Türkleri'nin genel sorunlarını düzenlediği konferans, panel ve yuvarlak masa toplantılarıyla gündeme getirmektedir. Ayrıca Türk gençlerini demokrasi ve insan hakları gibi konularında, topluma bilinçli gençliğin kazandırılması için eğitim proğramları düzenlemektedir. 2. Olağan Genel Kurulu'nu 12 Kasım 2011 tarihinde düzenleyen UFUK Derneği yeni yönetimi ile yeni meclis üyelerini seçmiştir. Buna göre Makedonya genelinde 1087 üyesi bulunmaktadır. Üyelerin %10'u 30 yaşın üstünde, 40% lise öğrencisi ve %50'si 20 - 30 yaşları arasındadır. Üyelerin hepsi Türk olup, Makedonya içinde oluşturulan birçok platformda yer alan UFUK Derneği, Makedonya'da yaşayan tüm etnik gruplar ile yakın bir işbirliği içindedir. UFUK Derneği'nin ayrıca yayın organı olan UFUK Dergisi'de Makedonya Türkleri'nin sesini daha geniş kitlelere duyurmak için mücadelesine devam etmektedir.

UAESEB üyeleri, K.K.T.C. Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf DENKTAŞ'ın mezarında

Kosova Türk Öğretmenler Derneği

Kosova Türk Öğretmenler Derneği 12.06.1994 yılında Prizren'de Türkçe eğitiminde çalışan öğretmenlerin girişimiyle kurulmuştur ve merkezi Prizren'dedir.

Derneğin amaçları şunlardır:

Kosova'da Türkçe eğitiminde çalışan ve emekli olan öğretmenlerin çıkarlarını korumak;

Çok uluslu, çok kültürlü ve çok dinli Kosova'nın yeniden yapılanmasına katılmak, insanlara kültürel hizmetler sunmakla her ortamda karşılıklı saygı ve hoşgörü havasını yaratmak;

Çok uluslu, çok kültürlü ve çok dinli Kosova'da Türk kültür, gelenek ve göreneklerinin– Türk ulusal kimliğinin korunmasına ve tanıtılmasına katkı sunmak;

Türk dili ve edebiyatı, milli tarihi ve kültürü ile ilgili eğitimi plan ve programlarının hazırlanmasına katılmak;

Türkçe eğitim görülen sınıflarda çalışması için öğretmen kadrosunun seçilmesinde okul müdürlüğüne yardımcı olmak;

Türkçe eğitim görmek isteyen öğrenciler için, eğitim yasalarına göre eğitimin yapılması için olanaklar sağlamak;

Türkçe eğitim gören öğrenciler için ders kitaplarının, ders araçlarının ve gereçlerinin temin edilmesinde yardımcı olmak;

Benzer derneklerle, okulculuk, eğitim meslekleriyle ilişkisi olan tüm kuruluş ve kurumlarla işbirliği yapmak.

Kendi amaçlarını gerçekleştirmek için şu etkinlikleri yapar ve şu etkinlikleri yapmakta sınırlı değildir:

Dernek, başarısı yeterli olmayan öğrencilere yardımcı ek dersler, ortaokullara ve üniversiteye kabul imtihanları için hazırlık kursları düzenler;

Dernek, öğretmenlerin daha fazla uzmanlaşması ve yeteneklerini geliştirmesi için seminerler, danışma toplantıları, bilimsel toplantılar düzenler;

Dernek, geçimini temin edemeyen ve yardıma ihtiyacı olan öğretmen, öğrenci ve üyelerine Yönetim Kurulu'nun alacağı karara göre var olan imkanlar doğrultusunda yardım eder;

Kosova'da Türkçe eğitimde çalışan ve emekli olmuş tüm Türk öğretmenler derneğin üyeleridir.

Ferhat Aşıkferki
Genel Başkan

Azerbaycan Eğitim Çalışanları Bağımsız Sendikalar Birliği

Azerbaycan Eğitim Çalışanları Bağımsız Sendikalar Birliği 1920 yılında oluşturulmuş ve eğitim çalışanlarının emek, sosyal, ekonomik hukuklarını ve meşru çıkarlarını gözetmek amacıyla kurulmuştur. Sendikalar Birliği Azerbaycan'ın tamamında örgütlüdür. Birliğin faaliyetinde gönüllülük, üyelerin beraberliği, şeffaflık temel prensiblerdendir. Birliğin temel amacı kar kazanmayı öngörmeyen, bağımsız, ticari ve siyasi kar gütmemeyi hedef almamaktır. Birlik, Bağımsız Sendikalar Birliği Konfederasyonunun ve bir kaç uluslararası İttifaki Kurumlara üyedir. Birlik ülkede en büyük ittifaki kurumdur ve onun 378.000'den fazla üyesi vardır.

Sattar Mohbaliyev
Genel Başkan

Çelebi Ilık
Genel Başkan

K.K.T.C Kıbrıs Türk Memur Sendikası

Kıbrıs Türk Memur Sendikası; 27 Kasım 2002 tarihinde sendikal kuruluşunu tamamlayarak faaliyetlerine başlamıştır.

Sendikal alanda ihtiyaç duyulan vizyona geniş ve klasik anlamda ücret sendikacılığının dışında örgütlenebilmek maksadıyla kurulan Kıbrıs Türk Memur Sendikası, amaç olarak, Kıbrıs Türk memurunun uluslararası çalışma örgütü (İLO)'nun Dünyada çalışanlar için öngördüğü ve Avrupa Birliği'nin müktesebatında yer alan bütün ekonomik, sosyal, kültürel ve sendikal hakların kazanılması yönünde mücadele etmek için kurulmuştur. Böylece geniş bir amaçla yola çıkan örgütümüz özelde kamu çalışanlarının genelde ise tüm emekçilerin daha insanca yaşayabileceği bir gelir düzeyine ulaşması, daha iyi çalışma koşullarına ve iş yeri güvenliğine sahip olması, çalışanın ve ailesinin sağlığının korunması, çalışanların kesintisiz ve yaşam boyu eğitimi, kamu çalışanlarına siyaset yasağının kaldırılması, üçlü kararname ve partizanca atamalara son verilmesi, herkese çağdaş, tarafsız kamu hizmeti verilmesi için mücadele etmek Kıbrıs Türk Memur Sendikası'nın mücadelesinin temel ilkelerini oluşturmuştur.

K.K.T.C'de yaşanan olumsuzluklar karşısında da sessiz kalmayan Kıbrıs Türk Memur Sendikası gerektiği zaman gereken yerlerde eylem, grev ve mitinglere katılmış, çalışanların kazanılmış haklarına karşılık yapılan saldırılara karşı duruşunu göstermiştir.

Kıbrıs Türk Memur Sendikası K.K.T.C'nin en büyük federasyonu olan Hür-İş Federasyonu ve Türkiye genelinde örgütlü ve dörtyüzbin den fazla üyesi ile en etkili konfederasyonu olan Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (Türkiye Kamu – Sen) üyesidir.

UAESEB üyeleri, K.K.T.C. Cumhurbaşkanı Derviş EROĞLU ile birlikte

2011 Yılı Temsilciler Kurulu Toplantısı Kosova'da yapıldı.
Temsilciler kurulu Kosava'da okul ziyareti gerçekleştirirken

2010 Temsilciler Kurulu Toplantısı Türkiye'de gerçekleşti.

Maira Amantayeva
Genel Başkan

Kazakistan Bilim ve Eğitim Çalışanları Sendikası

Kazakistan Bilim ve Eğitim Çalışanları Bağımsız Sendikalar Birliği 1924 yılında kurulmuş olup yarım milyondan çok üyesi vardır. Sendika, Bilim ve Eğitim alanında çalışan insanların sosyal, ekonomik ve emek sorunlarının çözümü ile uğraşmaktadır. Sendikanın yüksek organı, beş yılda bir kez toplanan Kongre'dir. Kongre'de Merkez organ ile Kontrol İnceleme Komitesi komisyonu etkinliği raporları sunulur ve aynı zamanda toplumsal emeğin sorunları tartışılır, yürütme organları seçilir, daha sonraki beş yıl boyunca bir temel teşkil edecek olan etkinlik programı tespit edilir. Bir zorunluluk varsa Kongre Birliğin Şartları üzerinde değişiklikler ve eklemeler yapar.

Sendikanın merkezi Kazakistan Cumhuriyeti başkenti olan Astana'da bulunmakta ve Almata'da temsilcilik ofisleri yer almaktadır.

Asilbek Toktogulov
Genel Başkan

Kırgızistan Bilim ve Eğitim Çalışanları Sendikası

Kırgızistan Bilim ve Eğitim Çalışanları Bağımsız Sendikalar Birliği'nin 182.000 üyesi bulunmaktadır. İttifakın 40 ilçe, 16 şehir komitesi vardır.

Sendika temel amaçlarını; Sendika üyelerinin hak ve çıkarlarının devlet, kamu ve diğer kurum ve kuruluşlarda korumak;

Sendika üyelerinin çalışma, sosyal ekonomik ve yasal menfaat ve özgürlükleriyle ilgili kanunların ve ilgili diğer mevzuatların hazırlanması ve geliştirilmesine iştirak etmek;

Çalışma Kanunu ile Kırgız Cumhuriyetinin Eğitim Hakkında, Öğretmenin Statüsü Hakkında, Emeğin Korunması Hakkında kanunlarının ve diğer yasal düzenlemelerin uygulanması için kamu denetimini gerçekleştirmek;

Toplu iş sözleşmelerinin, anlaşmalarının akdedilmesi, uygulanmasının denetlenmesi, sosyal işbirliğinin geliştirilmesi ve iş anlaşmazlıklarının çözüme kavuşturulmasına iştirak etme;

Çalışanların ve çocuklarının, ayrıca öğrenci ve eğitim gören gençlerin sağlığının iyileştirilmesini sağlamak;

Sendika personelini eğitmek, rehberlik ve pratik yardım sağlamak;

Kamu, resmi, devlet ve diğer kurum ve kuruluşlarla, yabancı ülkelerin sendikalarıyla işbirliği yapmak ve uluslararası ilişkileri geliştirmek olarak belirlemiştir.

UAESEB Temsilciler Kurulu 2009 Yılında Kazakistan'da Toplandı

2008 Yılı Temsilciler Kurulu Toplantısı Azerbaycan'da yapıldı

UAESEB, son Temsilciler Kurulu Toplantısı'nı 2-7 Temmuz 2012 tarihleri arasında K.K.T.C'de gerçekleştirmiştir. Bu toplantıda alınan ve kamuoyuna ilan edilen deklarasyon aşağıdadır.

ULUSLARARASI AVRASYA EĞİTİM SENDİKALARI BİRLİĞİ
TEMSİLCİLER KURULU İSTİŞARE TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRGESİ

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği 7. Temsilciler Kurulu İstişare Toplantısı 02-07 Temmuz 2012 tarihlerinde K.K.T.C'de yapılmıştır.

Toplantıya; Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Makedonya'dan temsilciler katılmıştır.

Toplantıda, karşılıklı tecrübe paylaşımının üye kuruluşların gelişimine olumlu katkılar sağladığını ifade eden katılımcılar; UAESEB'in, önümüzdeki süreçte başka yeni kuruluşların da katılarak güçlenmesi ve etki alanının genişletilmesi gerektiği vurgulamışlardır.

Toplantıya katılan kuruluşların temsilcileri tarafından; ülkelerinde eğitimin durumu ve eğitim çalışanlarının yaşadığı sorunlara yönelik görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ekonomik, sosyal ve mesleki problemlere yönelik Birlik adına ortak yürütülecek faaliyetler hususunda görüş birliğine varılmıştır.

Ayrıca katılımcı kuruluşlar, demokrasi, insan hakları, özgürlükler ve sendikal hakların korunması ve geliştirilmesi sürecinde UAESEB'in etkin rol oynaması için çaba göstermeye devam edeceklerini dile getirmişlerdir.

Toplantı sonunda aşağıdaki kararların kamuoyuyla paylaşılması oybirliğiyle uygun görülmüştür:

1- Üye ülkelerin eğitim öğretim ve bilim hizmetlerini yürüten çalışanları; küresel ekonomik krizler ve ülkelerin özel durumlarından kaynaklanan ekonomik sıkıntılar sebebiyle, hak ettiği ekonomik ve sosyal seviyede değildir. Eğitim çalışanlarının sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak her türlü girişimin birlik üyesi kuruluşlar tarafından yapılması,

2- Birliğin ve birliğe üye kuruluşların tanıtımı, faaliyetlerinin kamuoyu ve eğitim çalışanlarına anlatılması için ilk sayısı Ocak 2013 döneminde yayınlanmak üzere yılda en az bir defa yayın organı çıkartılması,

3- Kuruluşlarımızın tabi olduğu ülkelere göre değişiklik arzeden sendikal mevzuatın, uluslar arası standartlar ölçüsünde düzenlenmesi için ivedilikle gerekli adımların atılmasına,

4- UAESEB Üyesi sendikalarımızın, uluslararası kuruluşlar nezdinde yürüttüğü tüm çalışma, girişim ve ilişkilerine UAESEB ve üye kuruluşlar tarafından yardımcı olunmasına,

5- Türk Dünyasındaki tüm okullarda Türk şivelerinin seçmeli ders olarak okutulması ve Türkiye Türkçesinin tüm Bağımsız Türk Cumhuriyetlerinde ortak dil olarak kabul edilmesi amacına matuf girişimlerin Hükümetler nezdinde acilen gerçekleştirilmesine,

6- UAESEB'in, üye kuruluşların uluslararası eğitim üst kuruluşlarıyla ilişkilerinde katkı sağlayıcı olmasına,

7- Resmi olarak kuruluşu gerçekleştirilen Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'ne, toplantıya katılan bütün kuruluşların üye olmasının sağlanmasına,

8- Sendikaların gücü oranında birliğin ihtiyaçları için destek sağlanmasına,

9- Birliğin faaliyet bölgesinde bulunan eğitimin durumu ve eğitim çalışanlarının sorunlarının takip edilmesine; yapılacak toplantı, basın açıklaması gibi kitlesel organizasyonlara Birliği temsil için görevlendirilen sendika temsilcilerinin sembolik de olsa katılım ve desteğinin sağlanmasına,

10- Birliğe üye sendikaların ülkelerinde karşılaşmış oldukları sorunları birlik vasıtasıyla duyurması neticesinde bölgesel bir kamuoyu oluşturulması için irtibat çalışmalarının alt yapısının hazırlanmasına,

11- Birleşmiş Milletler'e bağlı olarak çalışan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile irtibat sağlanarak, bölgede böyle bir birliğin kurulduğunun, hedeflerinin ve hareket planının anlatılmasına; İLO ve ilgili kuruluşları ile ortak faaliyetler yürütülmesine,

12- UAESEB Yönetim Kurulu'na bağlı olarak;

a) Avrasya Çalışma Konferansı'nın kurulmasına (Bu Konferans birliğin meclisi gibi hareket eder, uygun görülen sayıda temsilciler ve teknik danışmanlardan oluşur, ülkesel ve bölgesel sorunlar dile getirilerek çözüm önerileri tartışılarak, çalışma yöntemleri belirlenir.)

b) Avrasya Çalışma Bürosu kurulmasına (Bu büro birliğin çalışmasını organize eder ve daimi sekreterliğini yapar. Alınan kararların icra edilmesini ve sonuçlarının paylaşılmasını sağlar.)

13- Ortak faaliyetlerin ülkeleri daha da kaynaştıracağı ve birlikte iş başarma kabiliyetlerinin artıracağı düşünülürse aşağıdaki konularda ortak çalıştay veya konferansların uygun ülkelerin ev sahipliğinde üzerine organize edilmesine,

a) Avrasya'da Eğitim Sendikalarının Dünü Bugünü Yarını ve Avrasya'da Eğitim Sendikalarının Geleceği" konulu bir çalıştay düzenlenmesine.

b) "Avrasya'yı Aydınlatan Kandiller" adıyla ülkesinde tanınmış, ülkesinin eğitimi için fedakârlık etmiş eğitimcilerin hayatlarının ve gayretlerinin paylaşılacağı toplantılar, tanıtmalar, film gösterileri organize edilmeli ayrıca bu adla her ülkesi bir bölüm olan bir belgesel projesinin yapılabilmesi için ülkelerin kültür bakanlıklarına, yönetmenlerine çağrı yapılmasına,

c) Ülkelerin sorunlarının ancak eğitimini tamamlamış nesillerle çözülebileceği gerçeğinden yola çıkılarak ülkelerin sorunlarının masaya yatırıldığı ve bu sorunların çözümü için uygulanması gereken eğitim politikalarının tespit edileceği bir uluslararası çalıştay düzenlenmesine ve çalıştayın sonuç raporlarının devlet başkanlarından başlayarak ilgilere takdim edilmesine,

14- Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin kurulduğunun, ülkelerin Devlet Başkanlıklarına, Dışişleri Bakanlıkları, Çalışma Bakanlıkları, TİKA, Yurt Dışı Türkler Daire Başkanlığı ve muadili kurumlarına bildirilmesine ve desteklerinin sağlanmasına

15- Birlik üyeleri olarak; Ermenilerin Azerbaycan Cumhuriyeti, Dağlık Karabağ Bölgesini işgali ve bu işgal sırasında özellikle Hocalı'da sivillerin topluca katledilmesini bir kere daha kınıyor ve Karabağ'ın işgaline koşulsuz bir şekilde bir an önce son verilmesini istiyoruz.

16- Kosova başta olmak üzere Balkan ülkelerindeki Türk azınlığın Türkçe eğitimi önündeki engellerin kaldırılması ve gerekli materyallerin temin edilmesi hususunda Türkiye ve ilgili ülkelerin Hükümetleri nezdinde girişimlerde bulunulmasına,

17- Doğu Türkistan'da soydaşlarımızın yıllardır yaşadığı baskı ve kısıtlamaların sonlandırılması amacıyla, Birleşmiş Milletler nezdinde daha etkin girişimlerde bulunulması için Hükümetlerimizle görüşülmesine,

18- UAESEB olarak, Suriye'nin Türkiye'ye yönelik dostane olmayan yaklaşımının ve Türk keşif uçağına uluslar arası hukuku çiğneyerek gerçekleştirdiği saldırının kınanmasına,

19- Avrupa Birliği'nin, Annan Planı referandumu sürecinde söz verdiği gibi KKTC'ye yönelik izolasyonu koşulsuz bir şekilde ve bir an önce sonlandırmasına yönelik çağrı yapılmasına,

20- Yıllardır Ada'da çözümsüzlüğün tek sorumlusu olan Rum Kesimi Yönetimi'nin AB Dönem Başkanlığı göreviyle taltif edilmiş olması müzakereleri anlamsız kılmıştır. Artık bütün dünyanın Kıbrıs'ta bağımsız bir Türk Cumhuriyeti'nin varlığını resmen tanıması kaçınılmaz bir zorunluluk halini almıştır. Bu bağlamda UAESEB üyesi kuruluşların ortak iradesinin bir tezahürü olarak, Birleşmiş Milletler nezdinde KKTC'nin tanınması için girişimde bulunulmasına,

21- 2013 yılı UAESEB 8. Temsilciler Kurulu İstişare Toplantısının Makedonya'da yapılmasına

Oybirliğiyle karar verilmiştir.

Humbat NAGHİYEV	Asilbek TOKTOQULOV	Maira AMANTAEVA
Azerbaycan Tahsil İşçileri Azad Hemkarlar İttifakı Genel Başkan V.	Kırgızistan İlim ve Eğitim Çalışanları Sendikası Genel Başkanı	Kazakistan İlim ve Eğitim Çalışanları Sendikası Genel Başkanı
Enes İBRAHİM	Çelebi ILIK	Bedrettin KORO
Makedonya Ufuk Derneği Genel Başkanı	K.K.T.C Türk Memur Sen Genel Başkanı	Kosova Türk Öğretmenler Derneği Genel V.

İsmail KONCUK

Türk Eğitim- Sen,
Türkiye Kamu – Sen ve
Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği
Genel Başkanı

Makale

Türk Dünyası'nda Ortak İletişim Dili Üzerine

"Şu anda önümüzde duran en önemli sorun Türk halkları arasındaki iletişim dilidir. Türk halkları arasında ekonomik, kültürel ve siyasî ilişkiler artmıştır. Bu ilişkilerin daha da artması, güçlenmesi Türk halkları arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasıyla mümkün olur."

Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN
Türk Dil Kurumu Eski Başkanı

Hepimizin yakın zamanda tanık olduğu siyasî gelişmeler sonucu Varşova Paktı dağıldı, Doğu Bloku olarak da adlandırılan ülkeler bağımsız hâle geldiler. Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla önceden Sovyet Cumhuriyeti olan on beş cumhuriyet, ayrı ayrı bağımsız devletler olarak dünya siyasetinde yerini aldı. Rusya Federasyonu dahil olmak üzere yeni cumhuriyetler ekonomide, bilimde, sanatta, sporda kısacası tüm alanlarda dünyaya açılmağa başladı.

Yaşanan bu gelişmeler, Türk soylu halklar için yeni fırsatlar ortaya çıkardı. Ülkeler arasında yakınlıklar, ilişkiler güçlendirildi. Türk dünyası kültür bakanlarının, üniversite rektörlerinin, iş konseylerinin toplantıları düzenlendi. Türkiye'de çeşitli kurultaylar düzenlendi.

Bu yeni oluşumda daha ilk günlerde dikkatleri çeken Türk halklarının konuştuğu dil oldu. Türk soylu halklar aslında kökeni ortak olan çeşitli lehçeleri konuşuyorlardı. Konuşmaların büyük bir bölümü anlaşılıyordu, biraz dikkat edince bazı seslerin düzenli olarak bazı lehçelerde değişime uğradığı görülüyordu.

Yapılan toplantılarda dil konusu, alfabe konusu hep gündemdeydi. Türk soylu halklar arasında alfabe birliğine gidilip gidilemeyeceği, ortak bir yazı dili, iletişim dili oluşturulup oluşturulamayacağı konuları bu toplantılarda sürekli dile getiriliyordu.

Bu toplantımızda ortak yazı dilinden çok, Türk halkları arasında ortak bir iletişim dili konusu üzerinde duracağım. Şu anda önümüzde duran en önemli sorun Türk halkları arasındaki iletişim dilidir. Türk halkları arasında ekonomik, kültürel ve siyasî ilişkiler artmıştır. Bu ilişkilerin daha da artması, güçlenmesi Türk halkları arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasıyla mümkün olur.

Türk halkları arasında sağlıklı bir iletişimin kurulması, Türk Cumhuriyetlerinin ve topluluklarının birbirine daha fazla yaklaşmasını sağlayacaktır. Kısacası, bu durum çok yönlü, birbiri ile iç içe geçmiş ilişkiler yumağıdır. İletişim arttıkça ekonomik ve kültürel ilişkiler artacak, artan ekonomik ve kültürel ilişkiler iletişimin güçlenmesini sağlayacaktır.

İletişim, bütün tarafların anlaşabileceği bir dille sağlanabilir. Aynı dili konuşan insanlar ana dilleriyle anlaşırlar. Ana dilleri farklı olan, ana dillerinde anlaşamayan insanlar ise ancak bildikleri ortak bir yabancı dille anlaşırlar. Türk soylu halkların lehçelerinin bir bölümü birbirine çok yakındır, Türkiye Türkçesi Azerbaycan Türkçesine, Kazak Türkçesi Kırgız Türkçesine, Özbek Türkçesi Uygur Uygur Türkçesine yakındır. Ancak, Türkiye Türkü ile Kazak'ın, Türkmen ile Altaylının ilk anda anlaşması kolay olmamaktadır. Birkaç gün bir Türk ülkesinde bulunulduğu zaman anlaşma oranı hemen yükselmektedir.

Peki, iletişimin, haberleşmenin hız kazandığı dünyamızda Türk halkları hangi dilde haberleşecektir. İletişimde ya herkes kendi lehçesini kullanacak, veya her iki tarafın da bildiği ortak bir yabancı dil konuşulacaktır. Türk halkları ana dillerinin yanı sıra çeşitli yabancı dilleri bilmekte, bazı ülkelerde bu yabancı diller öğretim dili olarak kullanılmaktadır.

"Yazı birliğinin, yani alfabe birliğinin sağlanması öncelikli önem taşımaktadır. Yirminci yüzyılın başlarına gelindiğinde Türk soylu halkların büyük bir çoğunluğu Arap kaynaklı yazıyı kullanıyordu. Arapça için belki mükemmel olan Arap yazısı Türkçe için ve bütün Türk soylu halkların dilleri için hiç de uygun bir yazı sistemi değildi."

> “Öncelikle Türk lehçelerindeki ortak unsurlar üzerinde durulmalıdır. Bunlardan ilki Türk lehçelerinin ortak söz varlığıdır. Türk soylu halkların dilleri incelendiğinde kelimelerin çoğunun ortak olduğu görülür. Türk halkları arasındaki ortak iletişim dili bu ortak söz varlığına dayalı olarak kurulacaktır.”

Türkiye Türklerinin yabancı dili çoğunlukla İngilizcedir. Almanca ve Fransızca ise yabancı dil olarak daha az oranda kullanılmaktadır. Eski Sovyetler Birliği'ndeki Türk halklarının yabancı dili Rusçadır. İran'daki yirmi milyonu aşkın Azerbaycanlı ise yabancı dil olarak Farsça'yı bilmektedir. Irak Türkmenlerinin ve Suriye Bayır Bucak Türkleri'nin yabancı dili Arapçadır. Yunanistan'daki Türklerin yabancı dili Yunanca, Bulgaristan'daki Türklerin yabancı dili Bulgarca, Romanya'daki Tatar ve Oğuz Türkleri'nin yabancı dili Romence, Makedonya'daki Türklerin yabancı dili Makedonca ve Sırpça, Kosova'daki Türklerin yabancı dili ise Sırpça'dır, Arnavutça bilen Türkler de vardır. Bu geniş Türk Dünyasında farklı lehçeleri konuşan Türk halklarının birbirleriyle hangi dilde iletişim kuracağı üzerinde durulması gereken bir konudur.

Bir Kazak ile bir Kosovalı Türk'ün konuşması sırasında hiçbiri karşısındakinin lehçesini anlayamayacaktır. Kazak'ın yabancı dili Rusça, Kosovalı Türkün yabancı dili Sırpça veya Arnavutça'dır. Yabancı dillerde de anlaşamadıklarına göre bu iki kişi hangi dilde anlaşacaktır? Birinin Rusça'yı ya da diğerinin Sırpça'yı öğrenmesi mi gerekmektedir? Yabancı dillerle anlaşmalarını beklemek son derece anlamsızdır. Doğrusu, bütün Türk soylu halkların birbirleriyle anlaşabileceği ortak bir iletişim diline sahip olunmasıdır.

Çağımızda iletişim araçlarının gelişmesi ve hız kazanması bütün dünya milletlerini birbirine yaklaştırmıştır. Bilginin ve iletişimin iç içe olduğu yeni bir kavram insanlığın geleceğine yön vermektedir. Bu kavram Türkçe'de bilişim (İng. İnformatics)'dir. Bilginin ve haberleşmenin müthiş bir hızla gidip geldiği sistem ise internettir. Dünya milletleri arasındaki uzak mesafeleri ortadan kaldıran internet, Türk halklarını birbirine yaklaştıracaktır.

İnterneti sadece elmek (e-mail) ve ağ sayfaları (web pages) olarak düşünmek doğru değildir. Sanal yayıncılık (virtual publishing), konferans sistemleri, haberleşme hatları, tartışma hatları, internet üzerinden canlı radyo ve televizyon yayını gibi pek çok iletişim yolunu da düşünmek gerekir. Şu anda internette insanlar çoğunluğu İngilizce olmak üzere Almanca, Fransızca, İtalyanca, Türkçe, Rusça gibi çeşitli dillerle haberleşmektedir. Aynı milletten olan insanlar kendi dilleriyle haberleşmesini sürdürürken, farklı milletlerden olan insanlar iletişimlerini çoğunlukla İngilizce yapmaktadır.

Yazı birliğinin, yani alfabe birliğinin sağlanması öncelikli önem taşımaktadır.

Yirminci yüzyılın başlarına gelindiğinde Türk soylu halkların büyük bir çoğunluğu Arap kaynaklı yazıyı kullanıyordu. Arapça için belki mükemmel olan Arap yazısı Türkçe için ve bütün Türk soylu halkların dilleri için hiç de uygun bir yazı sistemi değildi. Arapça'da ünlü sayısı son derece az iken, Türk lehçelerinde ünlü sayısı sekiz, dokuz, hatta on olabilmektedir. Yazının Türkçe için yetersizliği öteden beri tartışılıyordu. On dokuzuncu yüzyılda Arap alfabesinden kurtulup Latin alfabesine geçmek için birtakım teşebbüsler olmuştu. Latin yazısına geçen ilk Türk halkı Yakutlar'dır. 1917-1918 yıllarında Yakutlar'ın Lâtin kaynaklı yazıya geçtiklerini biliyoruz.

Azerbaycan Türkleri de 1927'de Lâtin alfabesine geçtiler. 1926'da Bakû'de Birinci Türkoloji Kongresi yapıldı. Bu kongrede uzun tartışmalardan sonra Latin kaynaklı bir alfabe benimsendi ve buna Birleştirilmiş Türk Elifbası adı verildi. Bu alfabe aşamalı olarak Sovyetlerdeki Türk Cumhuriyetlerince kullanılmağa başlandı. 1928'de Atatürk, en büyük atılımlarından birini gerçekleştirerek Türkiye'de Lâtin alfabesine geçişi sağladı. 1930'ların başında neredeyse bütün Türk dünyası aynı kaynaklı yazıyı kullanıyordu.

Bu durum devam etseydi belki de Sovyetlerdeki Türk halklarının birbirleriyle anlaşması daha kolay olacaktı. Ancak, Stalin'in 1930'larda başlattığı kıyım sırasında Sovyetlerdeki Türk halklarının Lâtin yazısını kullanmalarına son verildi. Ne ilginçtir ki 1926 Bakû Türkoloji Kongresi'nde Lâtin alfabesini savunan bilim adamlarının çoğunun ölüm tarihi 1937'dir. Bunlar arasında Türk soylu halkların bilim adamlarının yanı sıra ünlü Türkolog Samoyloviç de vardı. Bu kıyım sırasında Türk halklarının artık Kiril yazısını kullanmalarına karar verildi. 1937'de başlayan Kiril yazısına geçiş uygulaması 1940'lı yılların başlarında tamamlandı.

Sovyetlerdeki bütün Türk halkları aynı Kiril alfabesini kullansalardı belki de bugünkü dağılmışlık yine olmayacak, Kazaklar, Kırgızlar, Özbekler, Türkmenler hatta Azerbaycanlılar birbirlerini anlayabileceklerdi. Bu olmadı… Her cumhuriyette, oluşturulan her yazı dilinde farklı bir Kiril alfabesi uygulamaya sokuldu. Bilindiği gibi dünyadaki bütün dillerde sesler ortaktır. Dilleri birbirinden ayıran sesler değil, seslerin oluşturduğu anlamlı yapılardır. Seslerin yazıdaki karşılıkları olan harfler de farklı dillerde aynı sesleri gösterebilir. Türk lehçelerinde seslerin neredeyse yüzde doksan dokuzu ortak iken bu seslerin bir bölümü için farklı işaretler kullanıldı. Geçen zaman içerisinde Türk halklarının dilleri birbirinden uzaklaşmağa başladı.

Bilim ve öğretim dili olarak Rusçanın yaygınlaştırılması da Sovyetlerdeki Türk soylu halkların birbirlerinin dillerinde anlaşma sağlamalarını engelledi. Bir Kazak ile Kırgız kendi ana dillerinde konuşsalar anlaşma oranı yüksek olacak ve belki de bu iki komşu lehçe bu kadar birbirinden uzaklaşmayacaktı. Sovyet halklarının kardeşlik dili Rusça, Sovyet dili Rusça gibi kandırmacalar sayesinde Rusça, Türk soylu halklar arasında iletişim dili haline geldi. Artık bugün bir Özbek ile bir Kazak yan yana geldiğinde gayet rahat bir şekilde Rusça konuşarak anlaşıyor. Hatta aynı soydan gelenler bile kendi aralarında Rusça konuşmayı tercih ediyorlar. Birkaç cumhuriyet dışında hemen hemen bütün Sovyetler Birliği'nde yüksek öğretimde öğretim dilinin Rusça olması yeni kuşakların ana dilinden uzaklaşmasına yol açtığı gibi Türk soylu halkların birbirlerinin dillerini tanımalarını da engelledi. Böylece bugünkü tablo ortaya çıktı.

Bugün Türk soylu halklar arasında bir iletişim dili nasıl kurulabilir ?

Öncelikle Türk lehçelerindeki ortak unsurlar üzerinde durulmalıdır. Bunlardan ilki Türk lehçelerinin ortak söz varlığıdır. Türk soylu halkların dilleri incelendiğinde kelimelerin çoğunun ortak olduğu görülür. Türk halkları arasındaki ortak iletişim dili bu ortak söz varlığına dayalı olarak kurulacaktır. Kelimelerin lehçelerde ses değişiklikleriyle kullanılması anlamın kavranmasını engel olmayacaktır. Kelimelerde ne kadar büyük ses değişikliği olursa olsun hece sayısındaki eşitlik, vurgu ve kelimenin tınısı anlamı çıkarmayı engellememektedir. Kelimelerin söz dizimi içerisinde yeri de metin bağlamından anlamın çıkarılmasını daha da kolaylaştıracaktır.

Şimdi Türk halklarının ortak söz varlığını ana hatlarıyla değerlendirelim:

Bazı ses farklılıkları dışında fiillerin neredeyse tamamı ortaktır. Uzun tarihi boyunca dilimize yabancı dillerden ad, sıfat, zarf, edat türünden kelimeler girmiştir, ancak yabancı kökenli fiil dilimizde çok azdır. Bu nedenle fiillerimizin çoğunun anlamı kolayca kavranabilir.

Zamirlerimizin hepsi aynıdır. Sadece birinci teklik kişi zamirinde /b/ ~ /m/ değişimi görülür. Ancak, Türk dünyasının bütün mensupları men'in ben anlamına geldiğini, ben'in de men anlamında kullanıldığını bilmektedir. Zamirlerin çekimlerinde farklılıklar vardır, ancak cümlenin bağlamından anlamı çıkarmak mümkündür.

Sayı adlarımız ortaktır. Bütün Türk halkları aynı sayı adlarını kullanmaktadır. Milyona kadar olan sayı adları da Türkçe kökenlidir. Milyon, milyar gibi sayı adları yabancı kaynaklı olmakla birlikte bütün lehçelerde bu alıntı kelimeler kullanılmaktadır. Şu halde Türkçe kökenli olsun alıntı olsun bütün sayı adları ortaktır. Diğer kelimelerde olduğu gibi sayı adlarında da lehçelere göre birtakım ses değişmeleri vardır. Bunlar da metin bağlamından rahatlıkla anlaşılabilecek kelimelerdir.

Ağız, burun, kulak, dil, diş, saç gibi organ adları Türkçe kökenlidir. Bazı lehçelerdeki ses değişmeleri kelimelerin anlaşılmasına engel değildir.

Coğrafya adları bütün lehçelerde ortaktır. Bu kelimelerde de birtakım ses değişiklikleri vardır, ancak bunlar da anlaşmaya engel değildir. Biraz dikkat ve gayretle bu kelimelerin anlamları çıkarılabilir.

Renk adlarımız ortaktır: ak, kara, sarı, al, kızıl… Bazıları lehçelerin genel ses özellikleri sebebiyle değişikliklere uğrar: yeşil ~ jasıl ~ caşıl.

Soru kelimelerimiz ortaktır: Kim, ne bütün lehçelerde kullanılmaktadır. Kaç ~ kança ~ neçe gibi kelimeler farklı da olsa alış veriş sırasında hangi anlamda kullanıldıkları kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Türk halkları arasında ortak iletişim dilinin nasıl kurulacağı konusuna gelince… Bu da zamanla gerçekleşecektir. Ancak bunu zamana bırakıp beklemenin bir anlamı yoktur. Atatürk, bugünkü durumu daha 1933 yılında görmüş ve bir gün Sovyetler Birliği'nin dağılacağını, Türk soylu halkların bağımsızlıklarına kavuşacaklarını, dili bir, inancı bir soydaşlarımızla şimdiden ilgilenmemiz gerektiğini meşhur konuşmasında söylemişti.

Evet, Atatürk'ün dediği gibi o gün geldi. Ancak, ne yazık ki Atatürk'ün 1933'te gördüğü gerçeği biz daha önce göremedik ve bugüne hazırlanamadık. Türk halkları arasındaki dil köprüsünü tam anlamıyla kuramadık. Ortak iletişim dili konusunda bugün neler yapılmalıdır, kısaca bunlara değinmek istiyorum:

Yapılması gereken ilk iş bütün Türk soylu halkların ortak bir alfabeye geçmesidir. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri Latin alfabesine dayalı olarak geliştiğine göre bütün Türk soylu halklar en kısa zamanda ortak bir Latin alfabesine geçişi sağlamalıdır.

Bu alfabede Türk lehçelerindeki ortak sesler için ortak harfler kullanılmalıdır. Alfabe mümkün olduğu kadar pratik olmalıdır. İşaret kalabalığından kaçınılmalıdır. 1991 yılında Marmara Üniversitesi'nde yapılan toplantıda belirlenen 34 harflik ortak alfabeden her Türk Cumhuriyeti ve topluluğu kendisi için gerekli olan işaretleri alarak alfabesini oluşturmalıdır. Bu alfabedeki işaretlerden başka işaretler kullanılmamalıdır. Bu alfabenin bütün Türk halklarına öğretilmesi ve alfabenin kullanılması için dilcilere önemli görevler düşmektedir. Siyasi iktidarlara bu konu bilimsel olarak anlatılmalıdır.

Azerbaycan Cumhuriyeti'nde Lâtin kaynaklı alfabe 1 Ağustos 2001 tarihinden itibaren kullanılmaya başlandı. Azerbaycan'da Lâtin yazısına geçiş çalışmaları 1992'de başlamıştı ama zaman zaman sekteye uğrayan bu geçiş 18 Haziran 2001'de Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in 'devlet dilinin tekmilleştirilmesi' hakkındaki kararı ile kesinlik kazandı. Türkmenistan'da ve Özbekistan'da da bu yolda kararlar alındığını ve uygulamanın aşamalı olarak yürütüldüğünü biliyoruz. Lâtin kaynaklı alfabenin bütün Türk dünyasında yaygınlaşmasıyla ortak iletişim dilinin kurulmasında önemli adımlar atılmış olacaktır.

Türk dünyası ortak iletişim dili üzerine araştırmalar, çalışmalar yapmak üzere Türk Cumhuriyetlerindeki dil enstitülerinin, dil kurumlarının desteğiyle uluslar arası araştırma enstitüsü kurulmalıdır. Bu enstitüde Türk Dünyası ortak iletişim dilinin söz varlığı, terimleri üzerine çalışmalar öncelikli olarak yürütülmelidir.

Türk halklarının söz varlığı belirlenmelidir. Bugün Türk lehçelerinin 40.000 ila 80.000 kelimelik söz varlığı mevcuttur. Bütün Türk lehçelerinin söz varlığını ortaya koyacak büyük bir karşılaştırmalı sözlük hazırlanmalıdır. Bir kavram için bir lehçede yabancı kaynaklı kelime, diğer lehçelerde Türkçe kökenli kelime kullanılıyorsa Türkçe kökenli kelime o lehçeye de alınmalıdır.

Böylece lehçelerin söz varlıkları da doğal kaynaktan zenginleşmiş olacaktır. Bu konuda Türk Dil Kurumu'nda yürütülmekte olan projeden söz etmek gerekiyor. Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü ve Grameri Projesinde çok sayıda uzman çalışıyor. Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun'un başkanlığında yü-

"Türk halklarının söz varlığı belirlenmelidir. Bugün Türk lehçelerinin 40.000 ila 80.000 kelimelik söz varlığı mevcuttur. Bütün Türk lehçelerinin söz varlığını ortaya koyacak büyük bir karşılaştırmalı sözlük hazırlanmalıdır. Bir kavram için bir lehçede yabancı kaynaklı kelime, diğer lehçelerde Türkçe kökenli kelime kullanılıyorsa Türkçe kökenli kelime o lehçeye de alınmalıdır."

rütülen projede Türk lehçelerinin söz varlığı ortaya konulacaktır. Hazırlanacak bu sözlük, önemli bir boşluğu dolduracaktır. Bu projede Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Grameri de hazırlanmaktadır.

Türk Dünyasında ana dilde öğretim de üzerinde önemle durulması gereken bir başka konudur. Türk soylu halklar ilkokuldan üniversiteye kadar öğretimlerini ana dillerinde yapmalıdır. Ana dilden başka bir dille öğretim yapılması dereceli olarak kaldırılmalı, her öğretim kademesinde aşamalı olarak ana diliyle öğretime geçilmelidir.

Türk halkları birbirinin edebi eserlerini okumalı, okutmalıdır. Okul kitaplarında her Türk lehçesinden parçalar özgün şekilleriyle ve o lehçeye aktarılmış şekilleriyle yer almalıdır. Türk Dünyası ortak edebiyatının kaynak eserleri destanlar, masallar, ninniler, atasözleri her cumhuriyette ayrı ayrı yayımlanmalıdır. Bu edebi eserlerin bütün Türk Dünyasının ortak ürünleri olduğu bilinci yaygınlaştırılmalıdır. Türk dünyası şair ve yazarlarının eserleri diğer lehçelerde de yayımlanmalıdır. Bu eserler ortak Türk alfabesiyle yayımlanmalı, sayfanın bir tarafında özgün metin karşısında ise aktarması bulunmalıdır.

Türk Cumhuriyetlerinin radyo ve televizyon yayınlarının Türk halkları tarafından izlenmesi sağlanmalıdır. Yayınlar Türk dili ile yapılmalıdır. Televizyonlarda Türk halklarının filmleri özgün şekilleriyle oynatılmalı, alt yazıda o ülkenin lehçesine aktarılmalıdır.

Türk Dünyasındaki sanat ve kültür ilişkileri karşılıklı olarak geliştirilmeli, güçlendirilmelidir. Müzik, sinema, tiyatro gibi sanat türleri ortak iletişim dilinin gelişmesine yardımcı olacaktır.

Türk lehçeleri için pratik günlük konuşma kitapları hazırlanmalıdır. Burada kullanılacak cümlelerde ortak kullanımlara ağırlık vermek gerekir. Bir lehçe için çok özel ifade yerine, her lehçede anlaşılabilecek genel kullanışlar tercih edilmelidir.

Kabilecilik, aşiretçilik gibi Türk dünyasını bölen düşüncelerden kaçınılmalıdır. Ağız özelliklerini yazı diline aksettirmekten uzak durmalıdır. Mümkün oldukça bütün Türk lehçelerindeki ortak şekiller kullanılmalıdır.

Türk halkları birbirleriyle iletişimlerinde kendi dillerinden başka bir dili, iletişim dili olarak kullanmamalıdır. Halklar arasındaki iletişimde Rusça veya İngilizce gibi çeşitli yabancı dillerin kullanılması ortak iletişim dilinin ve ortak yazı dilinin oluşmasını geciktirir, hatta engeller.

Türk halkları arasında iletişimi artıracak ve geliştirecek bir başka unsur ise internettir. İnternette Türk halklarının haberleşmesi için ortak alfabe uygulaması en kısa zamanda başlamalıdır. İnternette Türk halkları birbirleriyle ana dillerinde haberleşmeli ve internet kullanılacak ortak terimleri üretilmelidir. Türk Cumhuriyetlerinin Üniversitelerinin ve diğer kurumlarının internette açacağı sayfalar öncelikle ve mutlaka ana dille yazılmalıdır. Ana dildeki internet sayfalarının yabancı dillere de çevrilebilir. Türkiye'de başlatılan "İnternette Türkçe'yi Yaygınlaştıralım" çalışmalarına Türk Cumhuriyetleri de katılmalıdır.

Türk halkları ortak iletişim dilinin oluşturulması için Sürekli Türk Dil Kurultayları yeniden canlandırılmalı, her yıl bir Cumhuriyette yapılmalıdır. Kurultaylarda ortak iletişim dilinin oluşma şartları ele alınmalı, gelişmeler izlenmelidir. Bu kurultaylarda zaman içerisinde ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili olarak ortak çözüm yolları yürürlüğe konulmalıdır.

Yapılacak bu çalışmalarla ortak iletişim dilinin kurulması sağlanacak ve ortak iletişim dili ortak Türk yazı dilinin temelini oluşturacaktır.

Şu anda özellikle Türkologlar arasında bir ortak iletişim Türkçesi oluşmuş durumdadır. Hatta bu bilim adamlarımızın konuşmalarını sokaktaki insan dediğimiz, dilcilikle ilgisi olmayan kişiler bile anlamaktadır. En son örneğine Diyarbakır'da düzenlenen Nevruz konulu toplantıda tanık olduk. Toplantıya konuşmacı olarak katılan Azerbaycan Türklerinden Kamil Veli Nerimanoğlu, salondaki herkesin anlayabileceği bir dille konuşmasını yaptı.

Bu ne tam Azerbaycan Türkçesi, ne de tam Türkiye Türkçesi idi. Özellikle Diyarbakır'lı yurttaşlarımız bu konuşmayı çok iyi anladılar, çünkü tarihteki Akkoyunlu, Karakoyunlu Türk devletlerinin dil özellikleri bugün hem Diyarbakır ağzında hem de Azerbaycan Türkçesi'nde yaşıyor. Bu örnekler Türk Dünyası'nda ortak iletişim dilinin oluşmasının mümkün olabileceğini göstermektedir.

Önemli olan öncelikle ülkemizde, Türkiye Cumhuriyeti'nde dil birliğinin korunması, güçlendirilmesi, bununla birlikte bütün Türk Dünyasında ortak iletişim dilinin oluşması uğrunda çalışmaların yürütülmesidir.

Söyleşi

Ak Parti Konya Milletvekili

Mustafa KABAKÇI ile

Türk Dünyasını Konuştuk

“**Mustafa Kemal Atatürk**, 1937 yılında bir demecinde, Asya’da kardeşlerimizin olduğunu ve Türkiye’nin bugün içinde bulunduğu şeriatın buna müdahaleye müsait olmadığını; ama bunu neslimizin bilmesi ve o zaman geldiğinde hazırlıklı olmamız gerektiğini söylemişti.”

Türk Dünyası ile Türkiye’nin siyasi, ekonomik, kültürel ve eğitim açısından yakınlaşmasını sağlamak adına partinizin temel politikaları ve yürüttüğünüz faaliyetler ile eğitim alanındaki işbirliğinin artırılmasına yönelik projeleriniz nelerdir?

Biraz geriye doğru gideceğim. Biz imparatorluk bakiyesi bir ülkeyiz. Önce yedi odalı bir saraydaydık. Bu saray bir saldırıya uğradı ve iç odaya doğru çekildik. İç odadan kastım Anadolu idi. Ve ne kadar imparatorluktan kalma eşyamız, mal varlığımız ve insan varlığımız varsa, bunun hepsini aldık ve geri çekildik. Bu, nerdeyse yüz yılı doldurmak üzere. Ama bunu iç dünyamız hiçbir dönemde kabul etmedi, hep isyan etti. Bu kaybımızın ardından sahip olduğumuz değerlerin, bizi donanımlı hale getirmediği kanaatiyle, değerlerimizle çelişkiye düştük. Değerlerimizin bir kısmını iç odanın mahzenine kapattık ve dünyadaki genel geçer değerlerle beraber dünyadaki yerimizi almak üzere –Mustafa Kemal Atatürk’ün çağdaş muasır medeniyetler seviyesi dediği seviye budur- bir gayrete girdik. Başarılı olduk mu? Başarısız olduğumuzu söylemek mümkün değil. Belli bir noktaya geldik. Şu anda şükürler olsun, dünyada bölgeyle ilgili hesabı olan herkes ‘acaba Türkiye ne der?’ diye dönüp bakmak zorunda. Böyle bir döneme doğru geldik.

Bu süreçte nelerle uğraştık? Bir dönem, bir grup, ‘Kafkasların öbür tarafında kardeşlerimiz var. Onları düşünmeliyiz, onlarla beraber olmalıyız’ derken; bir başka grup bunu iddia etmenin siyasi bir söylem olduğunu, bunun doğru olmadığını ifade etmişti. Ne yazık ki, realiteyi görmemek gibi bir inadımız vardı. Halbuki Mustafa Kemal Atatürk, 1937 yılında bir demecinde, Asya’da kardeşlerimizin olduğunu ve Türkiye’nin bugün içinde bulunduğu şeriatın buna müdahaleye müsait olmadığını; ama bunun neslimizin bilmesi ve o zaman geldiğinde hazırlıklı olmamız gerektiğini söylemişti.

Sonrasında bizim dışımızda gelişmelerle dünyada yeni bir dönem başladı. Rusya yıkıldı. Tito öldü. Yugoslavya’da kardeş topluluklar ortaya çıktı. Romanya’da Çavuşesku bir rüzgarla devrildi ve dünya yeni bir döneme doğru girdi. Rusya’nın yıkılmasıyla beraber din ve dil birliğimiz olan toplulukları fark ettik. Her zaman yaptığımız gibi önce duygusal hareket ettik. Bu, bir müddet devam etti. O kardeş ülkelerle yılların verdiği hasretle; ama bunları kalıcı kurallar haline çevirme konusunda sıkıntımız oldu. Şu anda Türkmenistan’da, Kazakistan’da, Özbekistan’da, Kırgızistan’da, Azerbaycan’da hatta Tacikistan’da halklarımızla ilgili en ufak bir sıkıntı yok. Niye? Şöyle bir örnek vermek istiyorum: Bir gün, Yazarlar Birliği ile beraber Bakü’deyim. Toplantı yaptığımız salondan dışarıya çıktım. Temizlik hizmetleri ile görevli olan bir kardeşimiz, bana nereden geldiğimi sordu. Ben de Türkiye’den geldiğimi söyledim. “Bunlar kim?” diye sordu. “Yazarlar Birliği’nin üyesi şairler” dedim. “Siz de şair misiniz?” diye sordu. “Hayır, ben şair değilim. Ben milletvekiliyim, Konya milletvekiliyim, Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Kurulu Başkanıyım” dedim. Yüzü asıldı. Bunu bir daha söyleme” dedi. “Niye?” dedim. “Dostluk yabanda olur, biz sizinle kardeşiz. Kardeşin dostluk gurubu olmaz” dedi. Bu, temizlik işinde çalışan bir vatandaşın algısı. Türk Cumhuriyetleri’nde ‘Türkiye’ dediğiniz an kapılar açılır, hiçbir problemle karşılaşmazsınız. Türk Cumhuriyetleri ilk kurulduğunda Türkiye’den bazı insanlarımız onları istismar etmiş, onların gözündeki resmi bir miktar yaralamış.

Ama bu dünyanın her tarafında olan bir durum. Bunun dışında, şu anda ilişkilerimizin kurumsal hale gelmesiyle ilgili gayretlerimiz devam ediyor. Peki biz ne yaptık? Türk Dünyası Parlamenterler Arası Birlik kurduk. Birliğin sekretaryası Azerbaycan Bakü'de. Zaman zaman devlet başkanları bu sekretarya kanalıyla bir araya geliyor. Bunun dışında çeşitli alanlardaki işbirliklerimiz sürüyor. İlişkilerimizi kurumsal hale getirmenin gayreti içindeyiz. Bu gayretlerin en üst noktada hedefe ulaştığını söylemek şu anda zor; ama Adalet ve Kalkınma Partisi, hedef olarak Türkiye'yi bir Anadolu kartalı gibi düşünüyor. Bu kartalın ana gövdesi, Anadolu'dur. Bunun bir kanadı İç Asya'dan, bir kanadı Orta Doğu'dan. Biz iki kanadı da ihmal etmeden, Anadolu'yu yükselen bir bayrak gibi, bir kartal gibi uçurmak durumundayız. Bunun için ekonomiyi, kültürü, tarihi, dil birliğini ihmal edemeyiz.

> "Türk Dünyası Parlamenterler Arası Birlik kurduk. Birliğin sekretaryası Azerbaycan Bakü'de. Zaman zaman devlet başkanları bu sekretarya kanalıyla bir araya geliyor. Bunun dışında çeşitli alanlardaki işbirliklerimiz sürüyor. İlişkilerimizi kurumsal hale getirmenin gayreti içindeyiz."

Geçenlerde Richard Hildman adında bir Alman arkadaşımla karşılaştık. Kendisi Alman Enstitüsü'nün Başkanı. Hildman; Kudüs'e gittiğini, Kudüs çarşısında dolaşırken birisine Türkçe "merhaba" dediğini söyledi ve şöyle devam etti: "Ben Almanım dedim, İstanbul'da oturduğumu söyledim. 'İstanbul'un hatırı var' diyerek, çay ikram etti. Oradan aldığım kahvenin de parasını reddetti. 'Sen Türkiye'den geliyorsun' dedi." İşte Türkiye'nin dünyada böyle bir karşılığı var. Bu karşılık için neler yapmalıyız? Bu konuda, ilk önce birbirimizi tenkit etmek yerine, ortak aklı oluşturmalıyız. Bilgilerimizi, birikimlerimizi birleştirmeliyiz. Kendi içimizde dünyaya başka pencerelerden bakabiliriz, hiç önemli değil. Bu ülkeyi daha yaşanabilir kılmak ortak hedefimizdir. Atalarımızdan aldıklarımızı daha güçlü, daha güzel torunlarımıza teslim etmek gibi bir mesuliyetimiz var. Şu anda, az önce de belirttiğim gibi, parlamentolar arası bir asamblemiz kuruldu. Devlet başkanlarımız periyodik olarak bir araya geliyor.

Anadolu'da şöyle bir söyle bir söz vardır: Kardeş, kardeşin ne olduğunu ister, ne de öldüğünü ister. Yani ne güçlendiğini ister, ne de öldüğüne razı olur. Biz, bu mantığı ortadan kaldırmalıyız.

Hala ortak bir tarih kitabımız yok. Türkiye, şu anda kitaplarında yeni yeni yer almaya başladı. Hala Emir Timur'a, Aksak Timur demeye devam ediyoruz. Hala Yavuz Sultan Selim'le, Şah İsmail arasındaki kavganın siyasi bir kavga olduğunun farkında değiliz.

Orada her kardeşimiz güçlü olacak ve bizim gücümüze güç katacak. Gerçekten Türk Dünyası yeni bir AB aramıyor. Çünkü "bir AB'den zor kurtulduk" diyorlar. Onlar ne istiyorlar? Bir kardeş istiyorlar. Eşit şartlarda, beraber olacakları beraber oturacakları, beraber proje geliştirecekleri, gelecek vizyonu oluşturabilecekleri bir kardeş istiyorlar. Adalet ve Kalkınma Partisi de kültürde, tarihte, ekonomide, enerjide, ulaşımda, her konudaki gayretlerine devam ediyor. Bu konuda neler yaptık? Mesela; Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı esasında, Türk Dünyas'ını çelikten borularla birbirine bağlayan bir hattır. Bakıyoruz, Bakü-Tiflis-Kars demir yolu, Marmarayla beraber İç Asya'yı, hem Londra'yla buluşturacak; ama esas olan İstanbul'un merkez olması ve İstanbul'un bugün Türkiye'den başlayan ve Çin'e kadar devam eden bir yolun, güzergâhın merkezi olmasıdır. Şu anda temel atıldı, çalışmalar devam ediyor. Karayolu bağlantılarımızdan, enerji bağlantılarımıza kadar her konuda partimizin girişimleri var. Eksikler var mı? Tabi ki eksikler var. Yüzyılların getirdiği eksikleri bir anda ortadan kaldırmak çok zor, ama dediğim gibi üniversiteler arası, Bakanlıklar arası, sivil toplum kuruluşları arası birlikteliğimiz devam ediyor. Kurumsallaşmaya başladılar. Her şeyin bittiğini söyleyemeyiz. Çok eksiğimiz var, ama bu eksiklikleri tamamlama gibi bir gayretin içindeyiz.

Türk Dünyası'nda eğitim çalışanlarının çözümlenmesi gereken sorunları nelerdir?

Eğitim çalışanlarının tecrübe paylaşımı önemli bir şey. Öncelikle birbirimizi anlamaya çalışmak gibi bir gayret içinde olmalıyız. Avrupalı bir felsefeci, "anlamak, affetmektir" der. Anlamak, işin başlangıcıdır. Onlar da 70-80 yıllık bir dönemden geliyorlar. Bazı alışkanları ortadan kaldırmaları çok zor. Bizim de kendimize ait reflekslerimiz, alışkanlıklarımız var. Genel durum tespiti yapmak konusunda, geliş-gidişlerimizi artırmalıyız. Sivil toplum kuruluşlarının veya eğitim kurumlarının oralarda bir karşılığı olmalıdır. Ama oradaki karşılıkları insanları karşı karşıya getirmek için değil; insanları birleştirmek ve ortak projeler üretmek için olmalıdır. Mesela hala ortak bir tarih kitabımız yok. Türkiye, şu anda kitaplarında yeni yeni yer almaya başladı. Hala Emir Timur'a, Aksak Timur demeye devam ediyoruz. Hala Yavuz Sultan Selim'le, Şah İsmail arasındaki kavganın siyasi bir kavga olduğunun farkında değiliz. Mesela bütün okullarımızdaki köşelerimizde Yavuz Sultan Selim'in resimleri asılı. Azerbaycan'a da okulların köşelerinde Şah İsmail'in resmi asılı. Biz, Şah İsmail'den, Çaldıran'da aldığımızı iddia ettiğimiz bir tahtı, Şah İsmail'in tahtı diye sergilemeye devam ediyoruz. Bütün bunları konuşmalıyız ama Azerbaycan'daki temizlik işçisinin söylediği gibi, sanki bir başkasıymış da dostluk oluşturacakmış gibi değil; aynı ailenin mensupları olarak aradaki bütün yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırmalı ve birlikte bir gelecek vizyonu kurarak, yolumuza devam etmeliyiz.

Türk Dünyası için en büyük tehditlerden biri de Türk diline, Türk kültürüne yönelik düşmanca tutum, Türk kimliğine yönelik. Türk dilinin, Türk kültürünün zarar görmemesi, daha iyi noktalara taşınması, milli değerlerimizin yıpratılmaması, İsmail Gaspıralı'nın da dediği gibi dilde, fikirde, işte birliğin sağlanması için neler yapılmalıdır? Hükümetler bu konuda nasıl hareket etmelidir?

Bu konuda işi sadece Hükümetlere bırakmamak gerekir. Sivil toplum kuruluşları da gayret etmelidir. Hükümetleri, fikir-lojistik olarak desteklemek lazım. Onlara yol göstermek lazım. Neler yapmak gerekir? Bir; üniversitelerimiz karşılıklı olarak birbirlerine kampüsler açabilmelidir. Öğrenci değişimini, Amerika ya da Hollanda'yla yapmamız yerine mesela Kazakistan ile yapmalıyız. Bir merkez oluşturmalı ve dünyanın neresinde kendi soyumuzdan bir ilim adamı varsa -bunu isterseniz ırk bazında, ister kültür coğrafyamız anlamında alın. Sudanlı bir ilim adamını, eğer Pentagon'da çalışıyorsa, onu bizim kültür coğrafyamızın dışında kabul etmiyorum- onlarla bilgilerimizi paylaştırabilsek, ülkemizin, milletimizin kültür coğrafyamızın geleceğine hizmet edebilsek, ortak bir tarih kitabını yazabilsek. Nevruz'da, Kurban Bayramı'nda, Ramazan

Bayramı'nda devletlerimiz anlaşarak, uçak biletlerini 100 dolara indirseler, vizeler kaldırılsa, bu alanda yaşanacak hareketliliği bir düşünün. Şu anda devletler arası ilişkiler biraz yavaş ilerleyebilir, ama hedefimiz halklardan halklara, kardeşten kardeşe ilişkileri güçlendirmek ve beraberliği inşa etmek olmalıdır. Kültür coğrafyamıza ait öğretmenler, milletvekilleri ve öğrenciler için bir rozet yapsak. Hollanda'da bir sempozyuma katlıyoruz. Yakamızda kültür coğrafyamıza ait tüm ülkeleri temsil eden bir rozet olsa, ben biliyorum ki, o rozet başkasına bir şeyler anlatacaktır. Rozetlerde olan birleşme, bir gün bakıyorsunuz 'İşte, Fikirde, Dilde Birlik' haline gelecektir. Biz, önce hayal etmeliyiz. 'Hep beraber' demeliyiz ve mazlumların haklarının gasp edilmediği, barışın, sükunetin, istikrarın hâkim, demokrasinin, hukukun üstünlüğünün güçlendiği bir dünyayı hedeflemeliyiz.

Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde çeşitli baskılar yapılmakta, asimilasyon faaliyetleri sürdürülmektedir. Özellikle eğitim alanında Türk öğrencilere yeterli kaynak, materyal sağlanmamakta, Türk devletleri ve toplulukları ile bağların zayıflatılmasına yönelik çalışmalar yapılmakta, Türkçenin önüne engeller konulmakta, insan hakkı ihlalleri yapılmaktadır. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Bu tür sorunların ortadan kaldırılması için nasıl bir yol izlenebilir?

Yaptığımız faaliyetlerde o ülkeleri tedirgin etmemeliyiz. Düşmanlık ya da kavga götürmeyeceğimize onları inandırmalıyız. Mesela Salurlardan bir grup geldi. Salurlar, Doğu Türkistan'la, Çin arasındaki Tibet civarında yaşayan bir gruptur. "Alfabe istiyoruz, kitap istiyoruz, dilimizi öğrenmek istiyoruz" dediler. Kardeşlerimize sahip çıkmalıyız. Artık iletişim çağındayız. Bu noktada, kitle iletişim araçlarını etkin olarak kullanabilmeliyiz. Mesela Türk Dünyasına yönelik yayın yapan bir televizyon ya da radyo kanalı bütün engelleri ortadan kaldırabilir. Türk dünyasına hitap eden televizyonun Kazakça, Türkmence, Özbekçe ile ilgili bir bölümü olmalı, Kırgızistan, Azerbaycan, Türkiye ile ilgili bir bölümü olmalı ve ortak bir geleceğe doğru yayınlar yapmalılar. Gerçekten milli duygular giderek güçleniyor. Hiç kimse dilini kaybetmek istemiyor, milletini unutturmak istemiyor. Asimilasyon, iletişim çağında çok mümkün gözükmüyor. Burada şu noktaya dikkat etmeliyiz: Zaman zaman dünyaya hâkim olan devletler, rakibi gördükleri ülkelerde yaşayan kardeşlerimizi menfaat elde etmek için devreye sokabiliyorlar. Kardeşlerimizi hiçbir zaman, hiç kimseye malzeme yaptırmamalıyız.

Öte yandan Adalet ve Kalkınma Partisi de güzel şeyler yaptı. 25 Aralık 1991 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) dağılmış, Orta Asya ve Kafkasya'da birçok devlet bağımsızlığını kazanmıştır. Türkiye, o günlerde bağımsızlığına kavuşan Türk Cumhuriyetlerini tanıyan ilk ülke olmuştur. Ülkemizin 90'lı yıllarda Orta Asya konusundaki ilk önceliği genç Türk devletlerinin uluslararası toplum tarafından kabul edilmesi olmuştur. Daha sonra ülkemiz, Orta Asya'da yeni kurulan ülkelerde yaşayan soydaşlarımız için sosyal, ekonomik ve kültürel alanda birçok çalışma yapmıştır. İlk başta yapılan yardımlar zaman içinde uzun soluklu projelere, kalkınma merkezli işbirliği çalışmalarına dönüşmüştür bu doğrultuda partimiz, bu ülkelerde yatırım yapmak, bu ülkelerle ilgili bir takım girişimlerde bulunmak, ekonomik olarak iş birliklerini geliştirmek için TİKA'yı kurdu. Koordinasyon Ofislerinin ilki Kırgızistan'da açılmış; ilerle-

yen dönemlerde Avrasya bölgesinde bulunan ofis sayısı 6'ya ulaşmıştır. TİKA, 1995 yılından sonra ata topraklarında eğitim faaliyetlerini hızlandırmış; okullar, kütüphaneler, laboratuvarlar inşa edilmiş, üniversitelere teknik donanım yardımları yapılmıştır. Faaliyet coğrafyasını genişletmiş; 2002 yılında 12 olan Program Koordinasyon Ofisi sayısını 2011 yılında 25'e, 2012 yılında ise 33'e yükseltmiştir. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ofisi Başkanlığı bugün 30 işbirliği ortağı ülkede, 33 Program Koordinasyon Ofisi ile faaliyet göstermektedir. Ülkemizin 2002 yılında yapmış olduğu Toplam Kalkınma Yardımları 86 milyon dolardan, 2011 yılı itibari ile 2 milyar 363 milyon dolara yükselmiştir. 2011 yılında gerçekleştirilen 1473 projenin önemli bir kısmı ortak tarihi ve kültürel geçmişe sahip olduğumuz, Orta Asya'da gerçekleştirilmiştir. Projelerin 805'i Kafkaslar ve Orta Asya'da tamamlanmıştır. Moğolistan Türk Anıtları Projesi kapsamında Bilge Kağan Müzesi yapılmış ve ulaşımı kolaylaştırması için 46 km'lik yol yapılmıştır. Aynı şekilde Tonyukuk Yazıtları koruma altına alınmıştır. Tacikistan'da mesleki eğitim alt yapısını güçlendirmek ve gençlerin meslek edinmesini sağlamak amacıyla Duşanbe şehrinde bulunan Kaynakçılık Uygulama Atölyesine donanım yardımı yapıldı. Özbekistan'da Özbek-Türk Kemik İliği Merkezi kuruldu. Kazakistan'da Mesleki ve Teknik Eğitimde Eğiticilerin Eğitimi projesi ile Kazak öğretmenlere bilgi işleme ve hesaplama teknolojileri, turizm ve yemek organizasyonu, inşa, tamirat, dericilik, dokuma ve tuhafiye konularında eğitim verildi. Kazakistan'ın Semey şehrinde bulunan ve görme engelli öğrencilere eğitim veren okullarda görevli öğretmenlere bu konuda uygulanan yöntemler ve teknolojiler hakkında bilgi verildi. Kırgızistan'da Oş şehrine 850 öğrenci kapasiteli okul kompleksi inşa edildi. Kırgızistan'da 150 yataklı Oş Devlet Polikliniği'nde çalışmalar son aşamaya geldi. Türkmenistan'da Sultan Sancar Türbesi'nin restorasyonu, Kazakistan'da Ahmet Yesevi Türbesi'nin restorasyonu, Moğolistan'da Türk Anıtları projesi doğrultusunda yapılan restorasyon çalışmaları ortak kültürel mirası korumak için TİKA tarafından gerçekleştirilen projelerden bazılarıdır. Kırgızistan'da Oş şehrinde TİKA tarafından 850 öğrencinin öğrenim görmesine olanak tanıyan, sosyal tesislerle donatılan Meslek Lisesi inşa ediliyor. Yine Oş şehrinde TİKA tarafından yaptırılan 150 yataklı hastanenin yapımı devam etmekte. Talas Şehrine 40 km. uzaklıkta bulunan Zülfikar Türbesi'nin konzervasyon projesi için T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü ile işbirliği çalışmaları başlatıldı. TİKA'nın katkıları ile Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde Tatarca ve Ukraynaca eğitim veren ilk anaokulu eğitim-öğretime başladı.

Öte yandan Yurt Dışı Türkler ve Avrupa Toplulukları Başkanlığı diye bir başkanlık kuruldu. 2003-2007 yılları arasındaki dönemde, her sene, Türk Devlet ve Toplulukları Dostluk, Kardeşlik ve İşbirliği Vakfı (TÜDEV) tarafından Türk Dünyası Kurultayları gerçekleştirilmiştir. 2009 yılında Nahçivan Özerk Cumhuriyeti'nde Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye arasında imzalanan Nahçivan Anlaşması ile uluslararası örgüt olan Türk Konseyi kurulmuştur. Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi - TDİK) 4 üyeli yapısıyla 103 milyon nüfusu ve 1 trilyon 287 milyon dolarlık ekonomik büyüklüğü ifade ediyor. 2011 yılında Almatı'da 1. Türk Konseyi Zirvesi, 2012 yılında Bişkek'te 2.Türk Konseyi Zirvesi yapılmıştır Bu Başkanlık, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmuş en önemli kurumlardan biridir. 2010 yılında T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur. Göç veren ülkelerin çoğunda, yurt dışındaki insanlarının haklarını korumak, onların yaşam kalitesini artırmak ve yaşadıkları yerde örgütlenmelerini sağlamak maksadıyla kurulmuş bir kurum özelliğindedir. Türk Cumhuriyetleri'nden çeşitli meslek gruplarının eğitilmesi, öğrencilere yönelik kültürel programların yapılması da başkanlığımızın bu ülkelere yönelik faaliyetleri arasındadır. Bunların yanı sıra söz konusu ülkeler, Başkanlığımızca yürütülen Türkiye Bursları kapsamında da özel bir önem arz ettiğinden bu ülkelere yönelik burs programları düzenlenmiş ve yeniden yapılandırılan "Türkiye Bursları" ile bu sene 4022 yabancı öğrenci burslandırılmış ve Türk Cumhuriyetlerinden 490 öğrenci burs kazanmıştır. Bu kurum sayesinde dünyanın neresinde insanlarımız varsa, onları tespit edeceğiz. Ortak geleceğe doğru bir vizyon kazandıracağız, problemlerin ortadan kaldırılması için gayret edeceğiz. Bununla ilgili şu anda kurumsal yapı süratle tamamlanıyor. Herkes; bilgisi, birikimi, projesi ne varsa sunmalı, Yurt Dışı Türkler ve Avrupa Toplulukları Başkanlığıyla paylaşmalıdır. Önemli olan bunun altını doldurmak, kurumları güçlendirmektir. Bunun için de düşüncelerimizi, bilgilerimizi, birikimlerimiz, projelerimizi getirip, devletimizle paylaşmalı ve geleceğe doğru hep beraber yürümeliyiz.

Söyleşi

CHP İzmir Milletvekili
Dr.Aytun ÇIRAY

"Türkiye Cumhuriyeti ile sözkonusu coğrafyalardaki siyasi yapılar ve topluluklar arasındaki anlaşmalara dayalı öğrenci değişim programları onlarla aramızdaki ilişkilerin gelişmesi bakımından çok faydalıdır."

> “Türkiye’nin egemenliği, ulusu ve ülkesi ile bölünmez bütünlüğü hiçbir şekilde tehlikeye düşmemeli ve korunmalıdır. Bütün bunlar bizim tamamen barışçıl bir zeminde sınırlarımızın dışındaki soydaşlarımız ve genel anlamda akraba topluluklarla ilgilenmemiz gerektiği anlamına gelmektedir.”

CHP’nin Türk dünyasına yönelik politikası ve yürüttüğü projeler nelerdir?

Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye sınırları dışındaki soydaş ve akraba topluluklarla ilgili politikalarda Türk dış politikasının kurucu ilkelerini ve temellerini atmış olan partidir. Bu ilkeler ve uygulamaların ruhu Mustafa Kemal Atatürk’ün ‘Yurtta Barış Dünyada Barış’ sözünde somutlaşmıştır.

Bu söz, Cumhuriyetin kurucu ilkelerine ve değerlerine karşı fütursuz bir savaş yürütmekte olan AKP’lilerin iddia ettikleri gibi, Türkiye’nin küresel düzeyde etkin bir aktör olmasını engelleyen pasif bir dış politika anlayışı değildir. Aksine hem Osmanlı İmparatorluğu’nun hazin yıkılış sürecinden, hem de Türk Milletinin varlığını insanlık ailesinin onurlu bir üyesi olarak sürdürmesi için gerekli şartların düşünülmesinden çıkarılmış derslerin ve sonuçların bir ifadesidir. Kaldı ki, Atatürk’ün bu sözünde somutlaşan barış ilkesi evrensel bir geçerliliğe ve doğruluğa da sahiptir. Onun ölümünden kısa bir süre sonra koca bir kıtanın uygarlıktan ve insanlıktan çıkması olarak görebileceğimiz 2. Dünya Savaşı ve bu savaşın ardından yaşanan gelişmeler bunun bana göre en açık ispatıdır. Çünkü 1. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa’ya hâkim olan iklim, kurucu liderimizin çok sade bir şekilde ifade ettiği bu barış ilkesine göre şekillenmiş olsaydı, bütün insanlar bugün çok daha iyi bir durumda olacaklardı. Gelecek kuşaklar da insanlık tarihinin en trajik yüzyılı sayabileceğimiz 20. Yüzyıl’ın 21. Yüzyıla bıraktığı mirasın ağırlığını taşımak zorunda kalmayacaklardı. Ancak, çok çeşitli faktörlerden ötürü bu böyle olmadı. Bedelini de insanlık ödedi.

Partimizin dış politikayla ilgili temel yaklaşımlarını çerçeveleyen dokümanlarda belirtildiği gibi, CHP kişilikli, tutarlı ve sonuç alıcı bir dış politika izlemesi gerektiğini savunmaktadır. Bu çerçevede Türkiye’nin ulusal çıkarlarının ve güvenliğinin her alanda ve her anlamda savunulması bizim için hayati bir önem taşımaktadır. Türkiye’nin egemenliği, ulusu ve ülkesi ile bölünmez bütünlüğü hiçbir şekilde tehlikeye düşmemeli ve korunmalıdır. Bütün bunlar bizim tamamen barışçıl bir zeminde sınırlarımızın dışındaki soydaşlarımız ve genel anlamda akraba topluluklarla ilgilenmemiz gerektiği anlamına gelmektedir. Burada soyut bir şeyden bahsettiğim sanılmasın. 1974’teki Kıbrıs Barış Harekatı’nı hatırlayalım: Kıbrıs Türklerinin mutlak felaketiyle sonuçlanacak bir Yunanistan-Kıbrıslı Rum ‘oldu bittisi’ rahmetli Bülent Ecevit’in Başbakanlığını yürüttüğü bir CHP koalisyonu tarafından önlenmişti. Şüphesiz Kıbrıs kendine özgü bir statüye sahipti ve bu statü bizi Kıbrıs Türklerinin güvenliğini koruma yetkisi ve yükümlülüğü veriyordu.

Bu örnek CHP’nin sınırlarımız dışındaki Türk ve akraba topluluklara alakasız kaldığı şeklinde bir eleştirinin önünü daha başından kesmektedir. Biz ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda küreselleşmenin gitgide hız kazandığı bir çağda yaşıyoruz. Bu olguyu, kültürel ve tarihsel bağlarımız bulunan Türk Dünyası’nın yararına olacak şekilde değerlendirmek zorundayız. CHP’nin Türk Dünyasına yönelik genel yaklaşımı ve bakışı işte bu çerçeve içinde düşünülmelidir. Nitekim Azerbaycan’dan Orta Asya Cumhuriyetlerine, Kıbrıs’tan Almanya başta olmak üzere Kıta Avrupası’ndaki göçmen vatandaşlarımıza kadar aramızda kültür ve tarih bağları bulunan topluluklarla kurduğumuz ilişkiler ve temaslar incelendiğinde bu yaklaşım ve bakış bütün açıklığıyla görülecektir. İktidardaki bir CHP’nin bu yaklaşı-

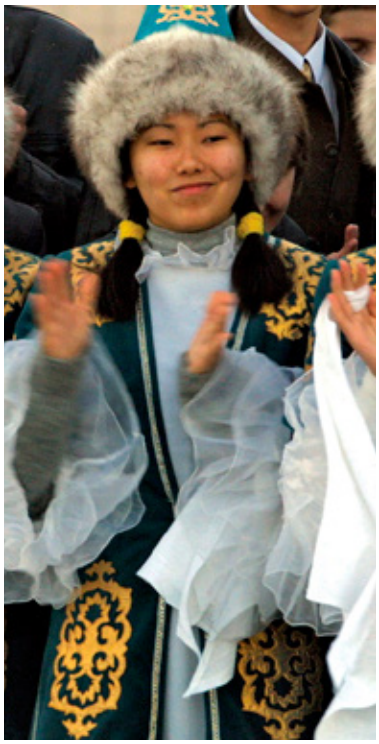
mın ve bakışın etkili bir temsilcisi olacağından herkes emin olmalıdır.

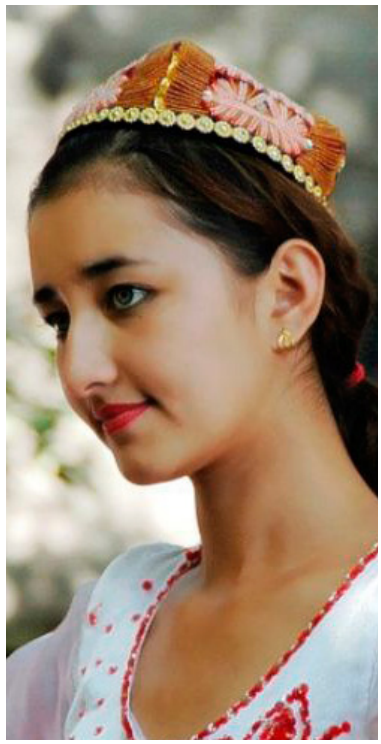
Tespitlerinize göre, Türk Dünyası'nda ve Türklerin yoğun yaşadığı bölgelerde, Balkanlarda eğitim çalışanlarının yaşadığı büyük sorunlar nelerdir?

Bu sorunun cevabının, sanırım, başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere ilgili devlet kurumları ve sendikanız gibi meslek ve sivil toplum kuruluşlarında olması gerekir. Bununla birlikte bütün bu bölgelerde çalışan eğitimcilerin belli bazı sorunlarla yüz yüze kaldıklarını söyleyebiliriz. Bunların bir kısmı çalışılan ülkenin mevzuatı ve uygulamaları ile ilgilidir. Özellikle başta Yunanistan olmak üzere Balkan ülkelerinde birtakım kısıtlayıcı uygulamaların varlığı söz konusudur.

Bu bölgelerde görev yapan eğitim çalışanlarının sorunları, mahiyeti bakımından mesela AB ülkelerinde çalışan eğitimcilerden büyük bir farklılık göstereceğini sanmıyorum. Bilindiği gibi, dışardaki eğitimcilerimiz diplomatik personelin sahip oldukları sıla bileti gibi haklardan mahrumdur. Yine bu görevi yürüten insanlarımız yıllık izin sürelerinin otuz günle sınırlı oluşundan, yaşadıkları ülkeye ve kültürüne daha iyi uyum göstermelerine katkıda bulunabilecek hizmet içi eğitimleri almayışlarından veya bu eğitimlerin çok yetersiz kalmasından şikâyet etmektedirler. Bir diğer yakınma konusu ücretlerin ilgili ülkedeki meslektaşlarına göre düşük kalması, bu yüzden de kültürel etkinliklere katılamamalarıdır. Ancak ücretlerle ilgili şikâyetin görev yapılan ülkenin milli gelirinin ve hayat standartlarının yüksekliğiyle paralel gittiğini gözden kaçırmamamız gerekir. Bir Orta Asya Cumhuriyetinde görev yapan veya yapacak olan bir eğitimciyle, Almanya veya Belçika'da görevli olan bir öğretmenin durumu

> "Türk Dünyası'nda, Türklerin yoğun yaşadıkları ülkelerde veya Balkan coğrafyasında eğitim hizmetleri veren bütün eğitimcilerin sorunları genel başlıklar altında ama her ülkenin kendine özgü koşulları ışığında tespit edilmeli, incelenmeli ve çözümler de aynı şekilde ele alınmalıdır."

> "Türk dilinin ve kimliğinin özellikle tarihsel bir hınç içinde olan bazı devletlerden ve topluluklar tarafından yıpratılmak, aşağılanmak istendiği çok açık. Özellikle Ermeni diasporasının amacı sadece manevi bir aşağılamayla sınırlı olmayan sözde soykırım iddialarının kaynağı olan 1915 tehcir kararının 100. Yılına tekabül eden 2015 yılına doğru iyiden iyiye hız kazanacağından şimdiden emin olabiliriz."

haliyle farklı olacaktır. Bize göre, bütün bu saydığım unsurlar ülkeden ülkeye değişiklikler gösterdiği için, sorunların özü aynı olsa dahi tezahür etme biçimlerinde önemli farklılaşmalar söz konusudur. Dolayısıyla Türk Dünyası'nda, Türklerin yoğun yaşadıkları ülkelerde veya Balkan coğrafyasında eğitim hizmetleri veren bütün eğitimcilerin sorunları genel başlıklar altında ama her ülkenin kendine özgü koşulları ışığında tespit edilmeli, incelenmeli ve çözümler de aynı şekilde ele alınmalıdır. Burada CHP üzerine düşen ne varsa, ne yapması ve nasıl katkıda bulunması gerekiyorsa hiç şüphesiz onları eksiksiz yapacaktır. Biz vatandaşlarımızın ve soydaşlarımızın bulundukları ülkelerde siyasal, sosyal, kültürel, bilimsel ve sportif varlık göstermelerini, böylece hem kendilerinin hem de mensubu oldukları topluluğun olumlu bir yönde algılanmasına önem veriyoruz. Bunun kendilerine ve Türkiye'ye çok boyutlu katkıları olacağını biliyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Türk devlet ve toplulukları arasında yapılan çeşitli anlaşmalar, kanunlar, protokoller ve öğrenci değişim programları sayesinde gerek Türkiye'deki öğrenciler Türk Dünyası'nda, gerekse Türk Dünyası'ndaki öğrenciler Türkiye'de eğitim-öğretim görebilmektedir. Tüm bunlar Türk Dünyası ile ilişkilerin geliştirilmesi noktasında önemli adımlardır. Avrasya coğrafyası ile eğitim alanında ortaklıklarımızın artırılması, karşılıklı görüş-alışverişinde bulunulması, bilgi, birikim ve tecrübelerimizin paylaşılması için başka neler yapılabilir?

Şüphesiz Türkiye Cumhuriyeti ile sözkonusu coğrafyalardaki siyasi yapılar ve topluluklar arasındaki anlaşmalara dayalı öğrenci değişim programları onlarla aramızdaki ilişkilerin gelişmesi bakımından çok faydalıdır. Bu programların herhangi bir üstünlük veya ağabeylik iddiasında bulunmadan daha da sıkılaştırılması ve çeşitlendirilmesi aramızdaki bağları iyice güçlendirecektir. Bu da gelecekte yeni işbirliği alanlarının ortaya çıkması ve tarafların özellikle ekonomilerinin genişlemesine hem doğrudan hem de dolaylı katkılarda bulunacaktır.

Burada önemli bir nokta Türkiye'nin dünyada ekonomik güç ilişkilerinin ve dengelerinin yeniden şekillendiği bir dönemde, AKP iktidarları tarafından başına felaketi andıran dertler sarılmadığı takdirde, çok özel bir konuma sahip olacağı gerçeğidir. Türkiye ABD-Çin-Japonya ekseninin coğrafi olarak tam ortasındadır. Ülkemiz bu nedenle muazzam bir lojistik merkezi olmaya adaydır. Potansiyelimiz adeta sonsuzdur. Yine Türkiye, Rusya-Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri-Azerbaycan ve İran enerji hatlarının tam orta-geçiş noktasındadır. Potansiyelimiz ve fırsatlarımız biraz olsun harita okuyabilen herkes için aşikârdır. Tabii karşı karşıya kaldığımız bazı sorunların, mesela etnik Kürt ayrılıkçı terörünün bazı yönleriyle bu potansiyeli ber-

> "Türkiye, Rusya-Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri Azerbaycan ve İran enerji hatlarının tam ortageçiş noktasındadır. Potansiyelimiz ve fırsatlarımız biraz olsun harita okuyabilen herkes için aşikârdır."

taraf etmeye yönelik uluslararası operasyonlar olduğunu hep akılda tutmamız lâzım.

Bu nedenle bu karşılıklı değişim programlarıyla yetinmememiz, ilişkilerimizi ticaret ve ekonomik faaliyetlerin diğer alanlarıyla geliştirmemiz zorunludur. İş dünyası ve girişimcilerimiz bu konuda özel bir rol oynayacaklardır; zaten hâlihazırda böyle bir rol oynayan işadamlarımız ve şirketlerimiz vardır. Ama bunların sayısının en kısa zamanda daha da çoğalması gerekiyor. ABD'nin ve AB'nin içinde bulunduğu iktisadi kriz bize bu konuda bazı altın fırsatlar sunmaktadır. Değerlendiremezsek çok şey kaçırabilir, bazı kazanımlarımız da kaybedebiliriz. Kısaca sözkonusu devlet ve topluluklarla ilişki alanlarının hem genişletilmesi, hem derinleştirilmesi, hem de çeşitlendirilmesi konusunda bir vizyon ve ufuk genişliği ortaya koymamız; sadece devlet merkezli çözümlere bel bağlamamamız önümüzü ve yolumuzu açacaktır.

Türk dünyası için en büyük tehditlerden birisi Türk diline, Türk kimliğine yönelik düşmanca tutumdur. Özellikle Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde insan hakkı ihlallerine, asimilasyon faaliyetlerine, Türk dilinin yıpratılmasına yönelik çalışmalara rastlamak mümkündür. Sizin bu konudaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz. Hükümet bu konuda nasıl bir yol izlemelidir?

Türk dilinin ve kimliğinin özellikle tarihsel bir hınç içinde olan bazı devletlerden ve topluluklar tarafından yıpratılmak, aşağılanmak istendiği çok açık. Özellikle Ermeni diasporasının amacı sadece manevi bir aşağılamayla sınırlı olmayan sözde soykırım iddialarının kaynağı olan 1915 tehcir kararının 100. Yılına tekabül eden 2015 yılına doğru iyiden iyiye hız kazanacağından şimdiden emin olabiliriz.

Ayrıca hiç şüphe etmememiz gereken bir diğer husus, buna Türkiye içinden belli çevrelerin büyük destek vereceğidir. Kısaca esasen etnik değil, siyasi bir kimliği ve bağı ifade eden 'Türk' sıfatına bu çerçevede değer verenlere, Türkçeye ve Türkiye Cumhuriyeti'ni var eden sürece aslında nefret duyanların saldırıları devam edecektir. Bu onların tabiatlarının bir sonucudur.

Ama bu konuda sadece bu çevrelere yüklenmek de doğru değil. Biraz çuvaldızı kendimize batırmamız gerekir. Yakın zamanlarda bir İngiliz akademisyenin, 'Türkler kadar kendi dillerini tahrip eden ikinci bir millet görmedim' dediğini okudum. Adamcağız açılan her AVM'ye, dikilen her kuleye İngilizce isimler vermeye çok meraklı oluşumuzu kastediyordu. Haksız mı söyleyin şimdi? Ne tuhaf bir özensizliğimiz var anadilimize karşı. Dolayısıyla dil, tarih ve benzeri alanlarda bir nefret ve intikam mücadelesi içinde olanlara dikkat edelim. Onların çoğunlukla yüksek değerlerle kamufle ettikleri hınç dilini de doğru teşhis ve teşhir edelim.

Fakat bu konuda Türkiye'de nüfus dokusunun etnik içeriğini adeta açık arttırmaya çıkaran Başbakan'ın, Türkiye'ye Ermeni diasporasının en radikal aktivistlerinden daha az zarar vermediğini de görmeye başlayalım. Başbakan'ın bu konudaki politikalarının ve söylemlerinin çok hesaplı bir siyasi planın araçlarından başka bir şey olmadığını da kabul edelim. Tayyip Erdoğan, kendi siyasi planlarına ulaşmasını kolaylaştıracağını düşündüğü an, Batı Trakya'daki asimilasyon politikasına şiddetle karşı çıkar; hatta Yunanistan'ı tehdit bile eder. Yeter ki; Başkanlık amacına giden yolda faydasına inansın. Dolayısıyla bu konuda Hükümet'e herhangi bir yol önermeyeceğim, tavsiye etmeyeceğim. Bu sorunları insanımıza iyi anlatmak ve sorunların mahiyetini kavramasına katkıda bulunmaya çalışmak belki de izleyeceğimiz en iyi yol. Tabii kendi vizyonumuzu ve çözümlerimizi de ortaya koymayı ihmal etmeden.

Söyleşi

MHP Iğdır Milletvekili
Dr.Sinan Oğan

"Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkilerin bir komşudan ziyade bir kardeşlik zemininde yürütülmesinde tarihsel bağların yanı sıra dildeki birliğin de önemi son derece büyüktür."

> Türkiye, liderlik algısını Müslüman kimliğini de kullanarak bölgede artırmak amacındadır; fakat görülmektedir ki, Arap dünyasında Türkiye'ye tam anlamıyla yakınlık söz konusu değildir. Bunun yanında, AKP Hükümeti ise, Türk Dünyası'nı ilgilendiren meselelerle çok fazla ilgilenmemekte ve Arap Dünyası'nı kendine görev alanı olarak görmektedir.

Ortak kültür, ortak değerler, ortak mirasa sahip olan kardeş ve dost ülkelerle eğitim alanında işbirliği yapmamız son derece önemlidir. Bu noktada Türk dünyası ile ilişkilerimizin geliştirilmesi, karşılıklı görüş-alışverişindebulunulması, bilgi, birikim ve tecrübelerimizin paylaşılması anlamında yapılan çalışmaları yeterli buluyor musunuz?

Kısa süre önce kaybettiğimiz Türk Dünyası'nın ulu çınarı Prof. Dr. Turan YAZGAN Hocamızı bu noktada hem anıyorum hem de eserleriyle çabalarını bir kez daha hatırlatmak istiyorum. 90'ların başında Türk Dünyası'na yönelik politikaların çeşitlendirilmesi sonucunda Manas Üniversitesi, Ahmet Yesevi Üniversitesi gibi eğitim kurumları kurulmuştur. Bunun yanında, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nca (TDAV) Türk Dünyası Bakü İşletme Fakültesi, Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal bilimler Enstitüsü ve Türk Dünyası Kızılorda Türk Dili ve Edebiyatı bölümü kurulmuştur. Bunun yanında yurt dışında yine TDAV tarafından kurulan Türk Dünyası Bakü Atatürk Lisesi ve Korkut Ata Kazak-Türk Lisesi bulunmaktadır. Eğitim alanında 90'ların özellikle ilk yarısında yapılan anlaşmalar ve işbirliği maalesef daha sonra yeterli kaynak aktarımının yapılmaması sonucu ileri aşamalara getirilememiştir. Son dönemde yapılan çalışmalar da devlet eliyle değil, çeşitli sivil toplum kuruluşları eliyle yönlendirilmektedir. 90'ların başındaki heyecanla oluşturulan kurumlara daha sonra kaynak aktarımında sorunlar çıkmış, devletimiz bölgeden gelen öğrencilere yeterli yardımda bulunamamış, öğrenciler yaşamlarını idame ettirmek adına çeşitli grupların içerisine dahil olmuştur.

Türk Dünyası ile ilişkiler, eğitim alanında ve diğer alanlarda maalesef istenilen seviyelerde değildir. Buna iki noktadan bakmak gerekmektedir; eğitim ve dış politika. Eğitim penceresinden bakıldığında Türkiye'nin kendi içerisindeki sorunların belki de en yüksek seviyede olduğunu görmekteyiz. Türkiye, son dönemde maalesef ülkemiz içerisinde eğitim sorunların son derece fazla olduğu bir süreç yaşanmaktadır.

Son 10 yılda devletin kurumları tarafından düzenlenen sınavlardaki kopya iddiaları, atanamayan öğretmenler sorunu, eğitim sisteminin bakandan bakana değişmesi gibi problemlere bir de son dönemde terör örgütü PKK'nın hedef seçtiği okullar eklenmiştir. Dış politika açısından da incelendiğinde, Türkiye'ye duygusal anlamda en yakın olan coğrafyaya, Türk coğrafyasına son derece uzak olunduğu görülmektedir. Türkiye'nin bu iki sorunlu politika sahası bir araya geldiğinde Türk devletleri ile neden eğitim alanında kapsamlı bir işbirliği kurulamadığı açıktır.

Bunlardan başka, Türk coğrafyasında faaliyet göstermek üzere kurulmuş olan TİKA'nın son dönemde çalışma alanı muğlaklaşmış ve kendi misyon alanındaki verimliliği ve aktifliği kaybolmuştur. TİKA'nın etkisizleştirilmesi ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın somut bir şey ortaya koyamaması durumun iyileşmesine katkıda bulunmamıştır.

> “Genç nesiller, Türk Dünyası’ndan habersiz büyümektedir; bu nedenle Türk Dünyası’nın bizim için önemini tam olarak algılayamamaktadır.”

Türk Dünyasında ortak alfabeye geçilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Bunun eğitimde işbirliğine, kültürümüze, değerlerimize katkı sağlayacağına inanıyor musunuz? Şayet ortak alfabeye geçilmesi gerektiğini düşünüyorsanız, bu süreç nasıl olmalıdır?

İsmail Gaspıralı’nın “Dilde, fikirde işte birlik” sözünün tam bu noktada hatırlanması gerektiğini düşünenlerdenim. Dilde birlik olmazsa, fikirde birlik olmak zorlaşır, fikirde birliğin olmadığı yerde ise aynı işi yapmak konusunda uzlaşmak imkânsızdır. Ortak bir alfabenin yaratacağı etkileşimlerle Türk Dünyası’nda ortak bir düşünce sisteminin oluşturulacağı kanısındayım; ama bunlardan öte önce politik bağlamda Türk Cumhuriyetlerinin birbirlerine yakınlaşması gerekir. Çünkü siyasi olarak birbirine uzak olan ülkelerden böyle bir ortaklık beklenemez. Buna en güzel örnek, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkide göze çarpmaktadır. Örneğin, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkilerin bir komşudan ziyade bir kardeşlik zemininde yürütülmesinde tarihsel bağların yanı sıra dildeki birliğin de önemi son derece büyüktür. Türkiye, Osmanlı zamanında kullanılan alfabeyle, Azerbaycan da Sovyetler dönemi kullanılan Kiril alfabesiyle devam etseydi, belki iki ülke bugünkü kadar net birbirini anlamayacaktı. Kırgızistan Cumhurbaşkanı Almazbek ATAMBAYEV’in TBMM kürsüsünden saf Anadolu Türkçesi ile seslenmesi bu bakımda yine önemli gelişmelerdendir. Bu durum, aslında bize Türk Dünyası’nın son dönemde medyada sunulan kadar uzak olmadığını göstermek adına da önemlidir. Buna rağmen, AKP’nin döneminde, anadilde eğitim tartışmaları ve anadilde savunma hakkı ile ilgili yasa tasarısı göz önüne alındığında Türkçeye ne kadar sahip çıkılacağı da şüpheli bir durum arz etmektedir.

Türk Cumhuriyetlerinin üyesi olduğu uluslararası örgütlerdeki ilişki ağının çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Türk Cumhuriyetlerinin kurduğu uluslararası örgütlerde ve birlikler içerisinde Türkçenin daha iyi konumlara getirilmesine ilişkin araştırma komisyonlarının kurulması ve etkin hale getirilmesi bunların ilk adımı olabilir.

Bu konularda istişareyi sağlamak için ve yine dil bilimcilerden oluşan bir komisyonun bu durumu tartışması gerekmektedir; ama önce Türk Dünyası içerisinde siyasi yakınlaşma ve tam anlamıyla bir birliğin sağlanması önemlidir. Daha sonra alfabenin de ortak hale gelmesiyle bu birlik daha güçlü bir hal alacaktır.

Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde çeşitli baskılar yapılmakta, asimilasyon faaliyetleri sürdürülmektedir. Özellikle eğitim alanında Türk öğrencilere yeterli kaynak, materyal sağlanmamakta, Türk devletleri ve toplulukları ile bağların zayıflatılmasına yönelik çalışmalar yapılmakta, Türkçenin önüne engeller konulmakta, insan hakkı ihlalleri yapılmaktadır. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Bu tür sorunların ortadan kaldırılması için nasıl bir yol izlenebilir?

Balkanlarda Türkler uzun yıllar asimilasyon politikalarına maruz kalmıştır, Doğu Türkistan’da Gulca’da, Urumçi’de soydaşlarımıza eziyet edilmiştir. Bunların mutlaka ki, eğitim sistemine de yansıyan boyutları vardır. Sovyetler döneminde Türk coğrafyasında uygulanan kimlik politikaları nedeniyle büyük bir mağduriyet altında kalmıştır. Türk coğrafyasındaki soydaşlarımıza benzer şekilde, Avrupa’ya çalışmak için göçmen olarak gitmiş; fakat sonraki dönemlerde orada kalmış olan vatandaşlarımız değil eğitim almak uzun yıllar orada yaşadıkları ülke-

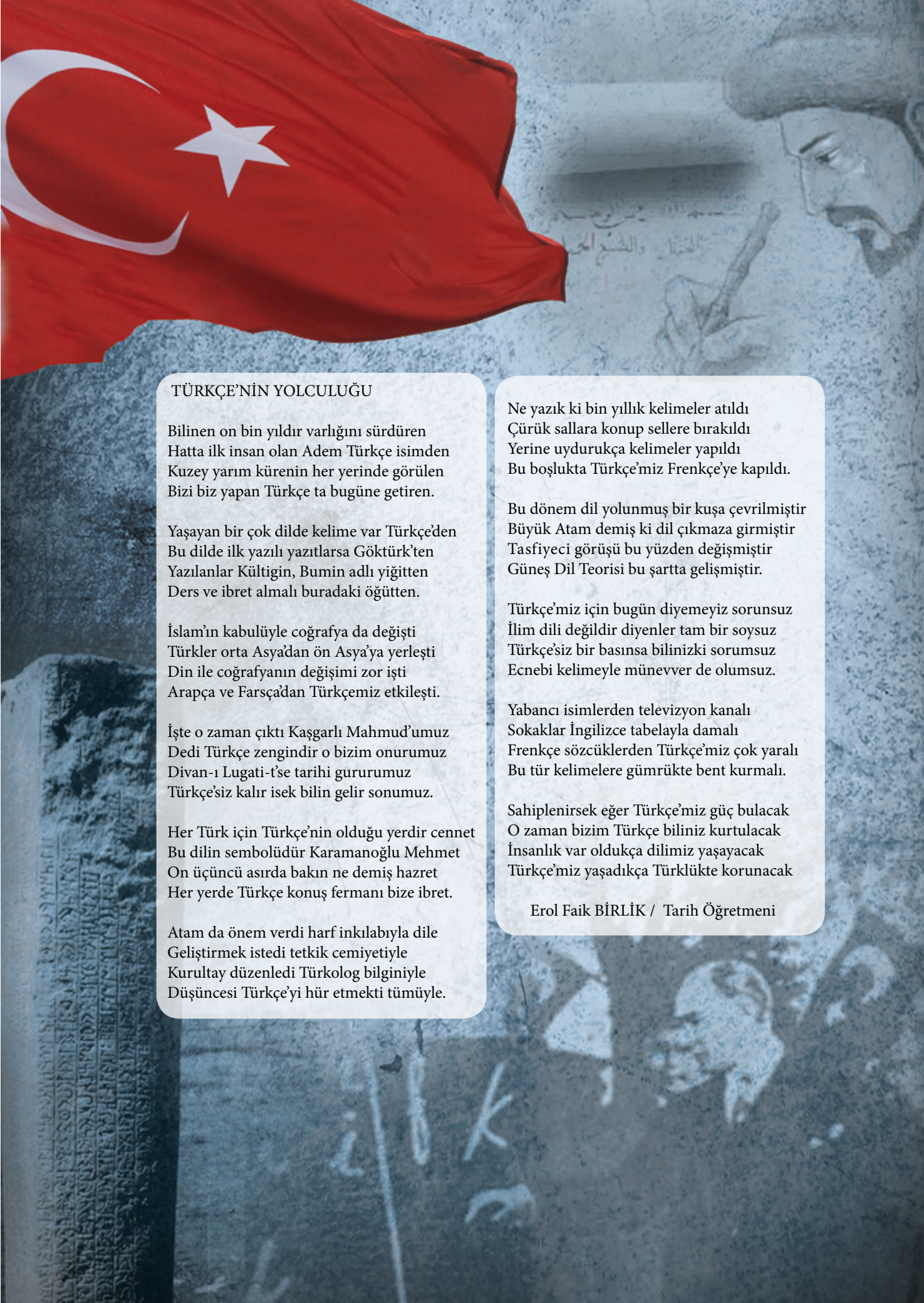
nin dilini öğrenememiş, bu durum da ileriki süreçte bir entegrasyon problemine neden olmuştur.

Bu konuda her şeyden önce kendi içimizde bir farkındalık yaratmak gerekmektedir. Örneğin, Türkiye’de okullardaki ders kitaplarında yeterli oranda Türk dünyası için önemli sayılan bir tarihi ve güncel bilgi yer almamaktadır. Genç nesiller, Türk Dünyası’ndan habersiz büyümektedir; bu nedenle Türk Dünyası’nın bizim için önemini tam olarak algılayamamaktadır. Erasmus projesi ile birçok üniversite öğrencisi Avrupa’ya gitmektedir, Türk dünyası ve Türkiye arasındaki öğrenci değişim projeleri üzerinde çalışılmalı ve böylece iki taraf arasında güzel bir etkileşim gerçekleştirilmelidir.

Türkiye’nin dış politikasında bir eksen değişikliğinin varlığından söz ediliyor, bu süreçte Hükümetin Türk Dünyası’na yönelik siyaseti hakkındaki görüş ve eleştirileriniz nelerdir?

Türkiye’nin son dönem dış politikası maalesef büyük başarısızlıklarla dolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun bizim “Stratejik Çukur” olarak tabir ettiğimiz “Stratejik Derinlik” kitabındakiler maalesef gereken reel politiğe uyamamıştır. Türk dış politikası, önce Avrupa Birliği reformlarına hızlı başlamış sonuç alamamış; fakat daha sonra yine Ortadoğu mecrasına “one minute” ile maceralı bir yönelimde bulunmuş, sonrasında yaşanan Mavi Marmara saldırısında dokuz vatandaşımızın hayatını kaybetmesine rağmen hala İsrail tarafından bir özür gelmemiştir. Benzer şekilde, Suriye ile ilgili konularda müdahale yanlısı tutum izleyen Türkiye, söz sahibi diğer ülkelerin isteksizliği nedeniyle elle tutulur bir sonuç elde edememiştir. Bunun yanında Suriyeli mültecilerden ve sınır ticaretinin durma noktasına gelmesinden dolayı ekonomik olarak da yıpranmıştır. Nasıl düştüğü hala netliğe kavuşturulamamış savaş uçağındaki pilotlarımız ve Gaziantep’de Suriye tarafından gelen top mermisiyle vurulan masum vatandaşlarımız da bu bağlamda körü körüne hayatlarını kaybetmiştir.

Türkiye, liderlik algısını Müslüman kimliğini de kullanarak bölgede artırmak amacındadır; fakat görülmektedir ki, Arap dünyasında Türkiye’ye tam anlamıyla yakınlık söz konusu değildir. Bunun yanında, AKP Hükümeti ise, Türk Dünyası’nı ilgilendiren meselelerle çok fazla ilgilenmemekte ve Arap Dünyası’nı kendine görev alanı olarak görmektedir. Ne var ki, Arap coğrafyası son dönemde kargaşa ile dolu bir görünüm çizmekte ve buraya yönelişin Türkiye’ye herhangi bir kazanç getirmeyeceği bilinmelidir. Zira, Türkiye’nin bölgeye müdahil olmasının kendisini herhangi bir artı kazandırmayacağı da Suriye konusunda net olarak görülmüştür. Avrupa Birliği konusundaki politikalara bakıldığında ise ilişkilerin en soğuk dönemlerinin söz konusu olduğu görülmektedir. Tarihi bağlar, bölgenin kaynaklarının zenginliği gibi özellikleriyle yükselen bir güç olan Türk Dünyası ile ilişkiler maalesef yeterli seviyede değildir. Türkiye, Türk Dünyası ile ilişkileri geliştirmek yerine Arap Baharı’nda taşeron konumunda olmayı seçmiştir.

TÜRKÇE'NİN YOLCULUĞU

Bilinen on bin yıldır varlığını sürdüren
Hatta ilk insan olan Adem Türkçe isimden
Kuzey yarım kürenin her yerinde görülen
Bizi biz yapan Türkçe ta bugüne getiren.

Yaşayan bir çok dilde kelime var Türkçe'den
Bu dilde ilk yazılı yazıtlarsa Göktürk'ten
Yazılanlar Kültigin, Bumin adlı yiğitten
Ders ve ibret almalı buradaki öğütten.

İslam'ın kabulüyle coğrafya da değişti
Türkler orta Asya'dan ön Asya'ya yerleşti
Din ile coğrafyanın değişimi zor işti
Arapça ve Farsça'dan Türkçemiz etkileşti.

İşte o zaman çıktı Kaşgarlı Mahmud'umuz
Dedi Türkçe zengindir o bizim onurumuz
Divan-ı Lugati-t'se tarihi gururumuz
Türkçe'siz kalır isek bilin gelir sonumuz.

Her Türk için Türkçe'nin olduğu yerdir cennet
Bu dilin sembolüdür Karamanoğlu Mehmet
On üçüncü asırda bakın ne demiş hazret
Her yerde Türkçe konuş fermanı bize ibret.

Atam da önem verdi harf inkılabıyla dile
Geliştirmek istedi tetkik cemiyetiyle
Kurultay düzenledi Türkolog bilginiyle
Düşüncesi Türkçe'yi hür etmekti tümüyle.

Ne yazık ki bin yıllık kelimeler atıldı
Çürük sallara konup sellere bırakıldı
Yerine uydurukça kelimeler yapıldı
Bu boşlukta Türkçe'miz Frenkçe'ye kapıldı.

Bu dönem dil yolunmuş bir kuşa çevrilmiştir
Büyük Atam demiş ki dil çıkmaza girmiştir
Tasfiyeci görüşü bu yüzden değişmiştir
Güneş Dil Teorisi bu şartta gelişmiştir.

Türkçe'miz için bugün diyemeyiz sorunsuz
İlim dili değildir diyenler tam bir soysuz
Türkçe'siz bir basınsa bilinizki sorumsuz
Ecnebi kelimeyle münevver de olumsuz.

Yabancı isimlerden televizyon kanalı
Sokaklar İngilizce tabelayla damalı
Frenkçe sözcüklerden Türkçe'miz çok yaralı
Bu tür kelimelere gümrükte bent kurmalı.

Sahiplenirsek eğer Türkçe'miz güç bulacak
O zaman bizim Türkçe biliniz kurtulacak
İnsanlık var oldukça dilimiz yaşayacak
Türkçe'miz yaşadıkça Türklükte korunacak

Erol Faik BİRLİK / Tarih Öğretmeni

Makale

Makedonya'da Türk Dünyası'nın Meseleleri Üzerine Bir Sohbet

"Makedonya ve Kosova'dan başlayan konu Kazakistan'dan Kerkük'e, Özbekistan'dan Gagauz Yeri'ne kadar 11 milyon kilometrekarelik Türk Dünyasının meselelerinin konuşulduğu bir sohbete döndü."

Prof.Dr.Cemalettin TAŞKIRAN
Gazi Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

Eğer bugün Türk Dünyası mensupları birbirleriyle anlaşmakta güçlük çekiyorlarsa, geçmişte yaşanan bu dil yozlaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu karışıklığı ortadan kaldırmak için **ortak bir konuşma dili** ortaya çıkarılmalıdır. Böylece de Türk illeri, bilim ve teknoloji alanında birbirlerinin eksiklerini tamamlayabileceklerdir.

Atatürk'ün doğumunun 130. yıldönümü münasebetiyle 17-22 Ekim 2011 tarihlerinde **Makedonya**'nın Üsküp ve Manastır şehirlerinde **7. Uluslararası Atatürk Kongresi** gerçekleştirildi. Kongrede çok sayıda Türkiye dışından gelen Türk bilim adamları da vardı. 6 gün süren bu bilimsel ve kültürel faaliyet sırasında Türkiye dışından katılan Türklerle zaman zaman çeşitli konular üzerinde tartışmalar ve sohbetler yaptık.

Bir akşam kaldığımız otelde bazı hocalar ve katılımcılarla lobide yine sohbet ediyorduk. 15 kadar Türk bir araya geldik. Türkiye'den, Makedonya'dan, Kosova'dan, Bulgaristan'dan, Kazan'dan… Gelen kardeşlerimizle sohbete başladık. Konu döndü dolaştı Türk Dünyasına geldi. **Makedonya ve Kosova'dan başlayan konu Kazakistan'dan Kerkük'e, Özbekistan'dan Gagauz Yeri'ne kadar 11 milyon kilometrekarelik Türk Dünyasının meselelerinin konuşulduğu bir sohbete döndü.** Kaçınılmaz olarak **"N'OLACAK BU TÜRKLERİN HALİ?"** sorusu soruldu. Her ne kadar Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Türk Dünyası ideali günümüzde biraz zayıflasa da 8–10 Türk bir araya gelince tekrar alevleniyor. Birkaç saat sonra Türk Dünyası'nın geleceğini konuştuğumuz son derece yararlı bir görüş alış-verişine dönüştü yorgunluk sohbeti…

Önce **Gagauz Yeri**'ni konuştuk. Aramızda Gagauz yoktu ama hemen hemen herkes, herkesin meselelerinden haberdardı. Bu sevindirici bir durum. Bazı mülahazalarla kimlerin neler dediğini söylemekten çok, yalnızca konuşulanları aktaracağım. Galiba böylesi daha doğru. **Gagauzya için genel kanaat** şu idi: **Avrupa Birliği** (AB) **kendi içinde özerk bir "Türk devleti" istemiyor.** Aynı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti konusunda olduğu gibi. **Nasıl ki; AB Kıbrıs Türklerini Rumların içinde eritip Kıbrıs Türk Devleti'ni ortadan kaldırmayı planlıyorsa, Gagauz Yeri'ni de Moldova içinde eritip yok etmeyi planlıyor.**

Ayrıca Yunanistan'ın Gagauzlara yönelik ciddi bir Helenleştirme çalışması içinde olduğu da ortada. **Yunanistan Gagauzları dini yönden Atina Patrikhanesi'ne bağlama girişimlerini sürdürüyor.** Dikkatli ve uyanık olmak lazım. Yoksa atı alan Üsküdar'ı geçiyor. Son çabalar pek de işe yaramıyor. Kıbrıs ve Gagauz Yeri'nin AB'ye girme uğruna Türk Dünyasından koparılmasına razı olmamamız lazım. Her iki bölge de Türk yurdudur ve stratejik açıdan Türk dünyası için vazgeçilemez niteliktedir.

Sonra geleceğimizi, yani gençleri konuştuk. **Bir de baktık ki Kazan'dan Kosova'ya, hatta Türkiye'ye kadar bütün Türk Dünyası'nda ortak ve yaygın bir problem var: Gençlik milli meselelere ve milli kimliğe çok az ilgi gösteriyor.** Gerek doğrudan ve gerekse dolaylı olarak Türk Dünyası, kültür bakımından ağır bir baskı altında. Bugün Türk illerinin en muzdarip olduğu konu kültür yozlaşması ve gençliğin kendi kültürüne ilgisizliğidir. **Amerikan, Rus, Çin, Yunan, Bulgar kültürlerinin etkileri altındaki Türk illeri, bir türlü öz kültürünü gereği gibi genç kuşaklarına aktaramıyor. Kültür yozlaşmasının önüne mutlaka geçilmelidir.** Yoksa bir süre sonra Türk illerinde "**Türküm**" diyen bulmak çok zor olacaktır. **Kazan'ı örnek verdiler. Orada da Türk-İslam kültüründen kopma ol-**

> “Bir ara geleceğimizi, yani gençleri konuştuk. Bir de baktık ki Kazan’dan Kosova’ya, hatta Türkiye’ye kadar bütün Türk Dünyası’nda ortak ve yaygın bir problem var: Gençlik milli meselelere ve milli kimliğe çok az ilgi gösteriyor.”

dukça fazlaymış. Özellikle gençler arasında kültürel olarak erime hat safhaya ulaşmış. Yeni neslin kültür olarak daha çok Ruslaştığı belirtiliyor. Böyle giderse bir süre sonra Kazan’da, **“Türküm, Tatarım”** diyen ve Türkçe konuşan zor bulunacak. **Kazan’da Türk-İslam kültürü yok oluyor… Yani Kazan yok oluyor! Bunun için de yapılacak ilk iş, Türk illeri, kendi aralarında ortak Kültür Antlaşmalarıyla ve kültür alış-verişini sağlayarak hızlandırmak olmalı.**

Aslında bu durum sadece ilgisizlikle açıklanamaz elbette. Baskı da var. Baskılar artık eskisi gibi, zor ve şiddet kullanarak olmuyor. **Daha çok ekonomik olarak baskı uygulanıyor, kültürel anlamda ayırımcılık yaparak baskı uygulanıyor.** Bunun en bariz örneğini de Bulgaristan’dan verdiler. Bulgaristan’da Jivkov zamanında Türklerin isimleri zorla Bulgar isimleriyle değiştirildi. Türkler ve Müslümanlar bu olaya karşı çıktılar. Direndiler. Komünist baskıcı rejimde mücadele verdiler isimlerini değiştirmemek için. Dövüldüler… Hapsedildiler… Sürüldüler… Toplama kamplarına gönderildiler…

Yaralandılar hatta öldürüldüler… Ama mücadelelerinden vazgeçmediler. Sonunda seslerini ve haklılıklarını bütün dünyaya duyurdular ve Bulgaristan bir süre sonra bu uygulamadan vazgeçti. **İşte bu baskı ve zulme en çok direnenlerden biri de Bulgaristan’da yaşayan Pomak Türkleriydi.** Çok şiddetli direnç gösterdiler. Hatta şehitler verdiler bu uğurda. İsimlerinden vazgeçmediler. Asimilasyona direndiler. **Ama aradan geçen bunca zamandan sonra ve Bulgaristan’da yaşanan çok önemli değişimlere rağmen bugün aynı Pomak Türkleri Bulgaristan yönetimine isimlerini Bulgarca isimlerle değiştirmek için dilekçe ile müracaatta bulunuyorlar… Ve Müslüman-Türk adlarını değiştirip Bulgar isimleri alıyorlar.** Onları böyle bir tavır değişikliğine, böyle bir davranışa iten sebepler ise tamamen ekonomik. Pomak Türkleri Bulgaristan’da daha çok Rodoplarda yaşıyorlar.

Genellikle de çobanlık, çiftçilik, ziraat işçiliği ve tütün işçiliği yapıyorlar. Bunlar çalışmak için, para kazanmak ve ailelerini geçindirmek, hayatlarını devam ettirmek için Bulgaristan ve Yunanistan’ın işçi arayan bölgelerine gidip oralarda çalışıyorlar. **Ama gerek Bulgaristan’da, gerekse Yunanistan’da, işçi olarak çalışmak için başvuranların isimleri Ahmet, Mehmet, Mustafa, Hasan, Hüseyin, Recep, Ramazan gibi isimlerse bunlara iş verilmiyor. Sadece isimlerinden dolayı hem kendi ülkelerinde hem de dışarıda işsiz kalıyor ve ekonomik olarak çok sıkıntı çekiyorlar… Bu defa da onlar mecburen Müslüman-Türk isimlerinden vazgeçerek iş bulmak durumunda kalıyorlar…** Üstelik bu ayrım sadece tahsilini tamamlayamamış işçilikle uğraşan kesimlerle de sınırlı kalmıyor.

Oralarda yaşayan eğitimli bir kardeşimizin aktardığı bir olay, ayırım ve ayırımcılığın her kesimde yaşandığını ortaya koyuyor. Bahsettiğim kardeşimiz Bulgaristan’da Eğitim Bakanlığına alınacak Müfettiş sınavlarına Sınav Komisyon üyesi olarak çağrılmış. Komisyon 7 kişiden oluşuyormuş ve bu 7 kişinin 2’si Türk’müş. Sınava giren ve üniversitelerin Eğitim bölümünü bitirmiş adayların içinde 2 de Pomak Türkü varmış. Ve bu 2 Pomak Türkü başarılı oldukları yazılı sınav sonrası girdikleri mülakatta Komisyon üyelerinin

sordukları bütün sorulara doğru cevap vermişler. Komisyon üyelerinin tamamı en yüksek puanları bu 2 kardeşimize vermiş. Bunu bize aktaran Hocam diyor ki: "**Ne kadar gururlandığımı ve göğsümün kabardığını anlatamam**…" Sıralamada da en başta bunlar yer almış. Ama seçim sırası geldiğinde bu 2 Türkü elemişler ve müfettişleri Bulgarlardan seçmişler. 2 Türk Komisyon üyesinin muhalefet etmesi, tartışması ve muhalefet şerhi koyması da sonucu değiştirmemiş…

Aslında Bulgaristan'da kültürel olarak erime çok çok fazla. Çünkü Bulgarlar bu konuda daha fanatik. Bulgaristan'da Türkçe eğitim yok. Türkçe eğitime izin yok. Bırakın bir Türk'ün Başbakan veya Cumhurbaşkanı olmasını, Bir kurumda müfettiş olmasına bile razı değiller. Türk çocukları okullarda Bulgar kültürü ile eğitiliyorlar. Bu durum bir müddet sonra kültür olarak erimeye, yok olmaya kadar gider.

Elbette bunun tam tersi olan yerler de var Türk illerinde. Mesela Kosova. Bu konuda **en rahat olanlar Kosova'lı Türkler.** Türkçe'nin resmi dil olması konusunda bazı sıkıntıları varsa da, **anaokulundan itibaren Türkçe eğitim görüyorlar**. Tabii bu durum da kendi kültürlerini öğrenmelerini ve buna şuurlu bir biçimde sahip çıkmalarını sağlıyor… Ne diyelim? Darısı diğer Türk illerinin başına!

Lobide sohbete katılanların birçoğu **ortak dil** üzerinde de durdu. **Hepimiz dünya coğrafyasına yayılmış 250 milyonu aşkın Türklerin kendi arasında dil bakımından anlaşmakta zorlandığını gördük, biliyoruz.** Zira lehçeler birbirinden farklı. Ayrıca dilimize oldukça fazla sayıda yabancı kelime girmiş. Türkiye Türkçesi'ne İngilizce, Fransızca, Almanca, Arapça, Orta Asya Türk İlleri dillerine Rusça, Doğu Türkistan lehçesine Çince kelimeler sokulmuş. **Eğer bugün Türk Dünyası mensupları birbirleriyle anlaşmakta güçlük çekiyorlarsa, geçmişte yaşanan bu dil yozlaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu karışıklığı ortadan kaldırmak için ortak bir konuşma dili ortaya çıkarılmalıdır. Böylece de Türk illeri, bilim ve teknoloji alanında birbirlerinin eksiklerini tamamlayabileceklerdir.** Bu konuda da konuşanlar fikir birliği içindeydiler.

Adeta küçük bir Türk Dünyası Kurultayı'na dönüşen Lobi sohbetinde Türk illerinin birbirleriyle olan tartışma ve kavgaları da gündeme geldi. Türklerin tarihteki yenilgilerinin genelde hep kardeş kavgaları yüzünden olduğu; günümüzde bile, gerek Rusya ve gerekse Çin'de kalan Türk illerinde, sürekli olarak kardeş kavgası tezi işlendiği vurgulandı. **Her bölgede, Türklerin Tatar, Kazak, Özbek, Uygur, Karakalpak, Kırgız, Azeri, Yörük, Türkmen gibi adlarla anıldığı ve Türk adının unutturulmasına ve Türk boylarının birbirine düşman durumuna getirilmesine çalışıldığı vurgulandı.** Gelecekte olabilecek bir genel bağımsızlığı imkânsız kılmak ve diğer milletlere bağımlılığı sağlamak için, **Orta Asya'da önceden art niyetle çizilmiş olan sınırlar yüzünden Orta Asya Türk illerinde çeşitli çatışmalar yaşandığı vurgulandı. Almatı'da Ruslarla Kazaklar, Duşanbe'de Özbeklerle Tacikler, Fergana'da Özbeklerle Ahıska Türkleri, Oş'da Kırgızlarla Özbekler bu şekilde karşı karşıya geldiler.**

Bu coğrafyada sınırların çizilmesinde tarihi, coğrafi ve sosyal özellikler göz önünde tutulmadığı için elbette bazı önemli sorunlar mevcuttur. Bu sorunlar zaman zaman kavgalara yol açmaktadır. Aslında sorunların çözümü de oldukça zordur. Eğer bu tür anlaşmazlıkların boyutları genişlerse, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri arasında, sınır çatışmaları yüzünden savaşlar bile çıkabilir. Böyle bir savaş da, sömürgeci ülkelerin ekmeğine yağ sürer. Bu nedenle, bugün için, **Türk Cumhuriyetleri'ndeki mevcut sınırlar korunmalıdır. Bundan sonra çıkabilecek sorunlar ise, Türk illeri arasında yapılacak görüşmelerle çözümlenmeye çalışılmalıdır.** "**Birlikten kuvvet doğar**" sözü hatırlatılarak, Türklerin artık boy ayrımına, sınır kavgasına son vermeleri ve kardeşlik ülküsünü perçinlemeleri gerekliliği vurgulandı.

Bir şey daha var: Dışarıdaki kardeşlerimiz hep Türkiye'ye bakıyor. Hep Türkiye'yi izliyorlar. Diyorlar ki "**Her şeyden önce Türkiye, siyasi olarak, askeri olarak, ekonomik olarak güçlü olmalı. Türkiye milli olmalı**." Bu da bize düşüyor.

Yazımızı **Priştine'de Kosova Türk Partisi'nde görevli bir Hanımefendi** kardeşimizin daha önce bize söylediği sözlerle bitirelim. Biz Priştine'den ayrılırken bize şöyle demişti:

"…**Geldiniz, bizleri memnun ettiniz. Sizleri gördük, içimiz ısındı. Yalnız olmadığımızı, kimsesiz olmadığımızı anladık. Yine gelin. Sık sık gelin. Çok sık gelin. Başkaları da gelsin ki birlik ve beraberliğimiz güçlensin**…

Size bir şey daha söylemek istiyorum: Siz orada, Türkiye'de, birlik- bütünlük içinde olmazsanız, bizler dışarıda sıkıntı çekeriz. Çekiyoruz da. Birlik olun ve Anavatan'a sahip çıkın. Eğer siz sahip çıkmazsanız, inanın, biz gelip sahip çıkacağız…"

TURAN YAZGAN HAKK'A YÜRÜDÜ

Bütün ömrünü canından aziz bildiği büyük Türk Milletine adayan, hizmet etmek için gecesini gündüzüne kattığı Türk Dünyasından izleri hiç silinmeyecek olan büyük dava adamı Prof. Dr. Turan Yazgan Hoca sonsuzluğa kanatlandı.

74 Yıllık fani hayatında kendisini tanıyan herkes üzerinde büyük muhabbetler bırakmış olan Turan Hoca, hem hayat nizamı hem de hizmetleriyle unutulmayacak eserlere imza attı. Turan Yazgan, özellikle Ata yurdumuzda yaşayan soydaşlarımızın birbirleriyle ve Anadolu Türklüğü ile kaynaşması, duygu ve düşünce birliğinde buluşması için çok önemli faaliyetleri hayata geçirdi.

Turan Yazgan Hoca, ülkemizde bir çok ilklere imza atarak ölümsüzleşmiştir. Türk Dünyası terimini ilk yerleştiren, Türk liderlerini Türkiye'ye ilk getirip tanıtan, Türk topluluklarının bayraklarını ilk neşreden, Türk ülkelerinde açmış olduğu orta öğretim ve üniversitelerle ilk Türkçe eğitimi başlatan, ilk Türk Halkları Asamblesi Konferansını düzenleyen, Türkiye'de ilk Türk Kadın Kurultayını ve Türk Dünyası ile ilgili ilk Gençlik Şöleni düzenleyen Turan Hoca ve Vakfı olmuştur.

İnanıyoruz ki; Hoca'nın gönül deryasının pınarı olarak vücut verdiği Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, onun eserlerini ve fikirlerini yaşatacak en önemli abide olarak varlığını sürdürecektir.

Türk Eğitim-Sen ailesi ve Türk Milleti Turan Hoca'dan razıdır.

Yürekten niyaz ediyoruz ki, yüce Allah da ondan razı olur.

Ruhun şad, mekanın cennet olsun.

Turan Yazgan Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Başkanı

1938 yılında Isparta'nın Eğirdir ilçesinde doğdu. 1948'de Eğirdir Zafer İlkokulu'nu, 1951'de İstanbul Vefa Lisesi orta kısmını, 1955'de parasız yatılı olarak Kastamonu Lisesi Fen Bölümü'nü pekiyi dereceyle bitirdi. 1959'da İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdikten sonra askerlik görevini yaptı. İmar ve İskân Bakanlığı Bölge Planlama Daire Başkanlığı'nda "İktisadi Araştırmacı" ve "Bölge Plancısı" unvanlarıyla beş yıl görev yaptı. 1963 yılında İtalya'ya, Güney İtalya Bölge Planlaması konusunda staj yapmak üzere gitti.

1966 yılında İktisat Fakültesi'ne asistan olarak girdi. 1967'de "Şehirleşme Açısından Türkiye'de İşgücünün Demografik ve Sosyo-Ekonomik Bünyesi" adlı tezle ve pekiyi derece ile doktorasını yaptı. 1971'de "Gelir Dağılımı Açısından Sosyal Güvenlik" konulu tezi vererek doçent oldu. 1977 ve 1978'de Güneydoğu Anadolu Bölgesi Planının Genel Koordinatörlüğü görevini yüklendi. Bölgede yapılan araştırmaları müteakip ortaya çıkan yedi ciltlik Güneydoğu Anadolu Gelişme Planını, Başbakanlık Tarım ve Toprak Reformu Müsteşarlığına sundu. 1979'da İktisat Fakültesi profesörlüğüne yükseltildi. Üniversite Senato üyeliği, Üniversite Yönetim Kurulu üyeliği ve Anabilim dalı Başkanlığı vazifelerinde bulundu. 2000 yılında istifa ederek, üniversiteden emekliye ayrılan Prof. Dr. Turan Yazgan, halen 1980 yılında kurmuş olduğu Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nın genel başkanlığını yürütmekteydi. Türkiye'de ve Türk Dünyasındaki hizmetleri nedeniyle 200'den fazla plaketle ödüllendirilen Turan Yazgan'ın, ayrıca yurtiçi ve yurtdışındaki pek çok üniversiteden verilmiş fahri doktora unvanları bulunmaktadır. Yazgan, evli ve 3 oğul ve 2 torun sahibiydi.

Turan Yazgan'ın Ardından

Mehmet Nuri Yardım/ Yazar

Şükürler olsun ki, yaşayan büyüklerimizin kıymetini bildiğimiz için ebedî âleme göç ettiklerinde arkalarından gönül huzuru içinde bu tür yazılar yazabilme hakkını kendimizde görüyoruz. Turan Yazgan Hoca da ömrünü ideallerine adamış alperenlerdendi. 2009 yılında Hazar Şiir Şölenleri çerçevesinde "Türk Dünyası Bilgesi"ne "Türk Dünyası Üstün Hizmet Ödülü" verilmişti. Hoca bu ödülü ve benzer mükâfatları bir çok kurumdan aldı.

Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği'miz de 2010 yılında kendisine "Üstün Hizmet Ödülü"nü takdim etmişti. Demem o ki, taçlandırdığı hizmetleri biliniyor, takdir ediliyordu. O, bütün bu armağanlara, nişanlara, madalyalara rağmen tevazuu elden bırakmıyor ve bu hizmetlerin devletin kendisine yaptığı destekler sayesinde gerçekleştiğini belirtiyordu. Son yıllardaki hizmetlerinden biri de, her yıl Türk dünyasından getirttiği çocuklara İstanbul'da yaşattığı muhteşem şölenlerdi.

Turan Yazgan Hoca bugün son örneklerini yavaş yavaş yitirdiğimiz bir 'altın nesil'e mensuptu. Geçen akşam Bâbıâli Sohbetleri'nde yaşayan üstatlarımızdan Prof. Dr. Salih Tuğ Hoca'nın sohbetinde de söyledim. Onlar farklı bir nesildi. Vakıf insanlar, ışık adamlardı. Anadolu'da efsaneleşen hizmet neferleriydi. Bazen er, bazen de komutan, ama genelde serdengeçti idiler. Kimdi bu anadan, yardan, serden geçenler? Düne kadar aramızda olan Yusuf Türel, Ahmet Kabaklı, Ergun Göze, Sabahattin Zaim, Ahmed Yüksel Özemre, Ergun Göze, Mehmet Kaplan, Ayhan Songar, Ziya Nur Aksun, Muharrem Ergin, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Bekir Berk, İbrahim Kafesoğlu bu âbide şahsiyetlerden sadece bir kaçıydı. Bugün de Süleyman Yalçın, Salih Tuğ, Metin Eriş, Nevzat Yalçıntaş, Osman Akkuşak, Ahmet Nuri Yüksel bu altın zincirin sadece birkaç halkasıdır. Nefsi için değil, vatanı, bayrağı, inancı, tarihi, dili ve medeniyeti için kalemle, fikirle ve ilimle mücadele eden mefkureci nesil...

İşte Turan Yazgan Hoca da bu seçkin nesle mensup şahsiyetlerdendi. 1980'li yıllardan beri dinlediğim, yakından tanıdığım ve kendisiyle zaman zaman görüştüğüm bir büyüğümdü. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nı kurmuştu. İstanbul Büyükşehir Belediye binasının arkasındaki o güzelim Ankaravî Mehmed Efendi Medresesi'nde hizmetlerini yürütüyordu. Aylık tarih, üç aylık ilim araştırma dergisi çıkarıyordu. Bir de vakfın yayınları vardı. Merhum Ergun Göze, Soruşturma adlı eserinde değer verdiği şahsiyetlerle bazı röportajlar yapmıştı. Turan Yazgan da güvendiği, görüştüğü, kendisine sualler yönelttiği ve cevaplar aldığı bir ilim adamıydı. Sadece iktisatçı değil aynı zamanda kültür adamıydı. Zaten Turan Hoca iktisat alimi olduğu halde ömrünü kültürel meselelere hasretmişti. Sabahattin Zaim gibi değerli bir başka öncüden ders almıştı, sonra kendisi talebe yetiştirmeye başladı. İstanbul'da binlerce öğrencisi oldu, ama Türk dünyasında kurduğu okullarda da pek çok evlâdı vardı. Asya'nın aydınlık yüzlü, ak bahtlı çekik gözlü genç Türkleri bugün mahzun...

Türk dünyası onun yüreğini titreten bir özge coğrafyaydı. Türkistan denilince, Özbekistan anılınca, Türkmenistan söylenince, Kırım gündeme gelince, Kerkük hatırlanınca, Doğu Türkistan özlenince yüreği heyecanla atardı. Bazı insanlar isimleriyle hakikaten müsemma olur. Hoca, "Turan" ismi ile "Turan" ülküsünü içinde mezcetmiş bir insandı. Bir gün Türk Edebiyatı Vakfı'nda bir sohbetini dinlemiştim. Komünizm rejimi sona erince Azerbaycan'a ve diğer Türk illerine ilk giden kafile içindeymiş. O buluşmayı anlatmıştı da gözlerimiz yaşararak dinlemiştik kendisini. Sonra İstanbul Türkocağı'nda geçen yıl muhteşem bir program yapılmıştı. Koca salon dolup taşmış, ben yer bulamamış, yaklaşık iki saat boyunca Hocayı ayakta dinlemiştim. Gençlere cesaret aşılıyor, ümit veriyor, aydınlık istikbali gösteriyordu. "İlimle, sanatla, siyasetle uğraşın. Hangi parti olursa olsun siyaset yapmak isteyen yapsın. Çekinmeyin, korkmayın. Kendinizi iyi yetiştirin ve milletinize hizmet edin." diyordu. Âdeta bir veda konuşmasıydı. Daha sonra da müteferrik yerlerde kısa konuşmalar yaptı. Biri de Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda Kubbealtı Gecesi'ndeydi. Bir de bizim ESKADER'in Ali Emiri Kültür Merkezi'ndeki ödül töreninde... Bir bakıma dostlarıyla peyderpey vedalaşıyordu. Çünkü amansız hastalık onu yakalamış, yakasını bırakmıyor, dostlarından yavaş ya-

TURAN KERVANINDAN DÖKÜLEN İNCİLER

Doç. Dr. Hakkı ÇİFTÇİ / Çukurova Üniversitesi

Türk kültürü, kökünden koparılmadan geliştirilsin. Türk dili, her yerde kayıtsız ve şartsız tek eğitim dili olarak şerefli yerini alsın ve Türkçe, bütün Türk Dünyasının ortak edebî dili olarak gelişsin. Türkiye Türkçesinin alfabesi, her dilin olduğu gibi, Türkçenin de tek alfabesi olarak, bütün Türkler arasında resmen kabul görsün. Çok gerekliyse, yeni harf değil bazı harflere (hı yerine h'nın altına nokta, ka yerine k'nın altına nokta...) işaretler koymaktan başka hiç bir değişikliğe yer verilmesin. Çocuklarımız tarih şuuruna sahip olsun ve devlet, bayrak, vatan, dil, din gibi mukaddes değerlerimizin şaşmaz ve yılmaz bekçisi olsun" diyerek İsmail Gaspıralı'nın dilde, işte, fikirde birlik idealini taşıyan, oralı buralı olmak bana ayrı bir özellik kazandırmaz, Kırımda'da doğmuş olabilirdim, Romanya'da, Bişkekte, Ötüken'de de deyip kendisini Türk dünyası vatandaşı olarak tanımlayan, bütün kazancını o dönemin milliyetçi gençlerine verilmesi için çaba gösteren, sendikalara eğitim verme görevini üstlenen Kutyay adlı Kut yayıncılık kuruluşunu kuran, sosyal siyaset alanında çalışmalar yapan, sürekli sendikalara eğitim ve seminer veren, Güneydoğu Anadolu Bölgesi Planının Genel Koordinatörlüğü görevini üstlenen, Türk ve Dünya tarihine hakim olup bugünle ilişkilendiren, Türklük ve vatan aşkı ile dolu olan, zor ve sıkıntılı dönemlerde kolay çözümler bulan, dürüst, ilkeli, kimlikli, benlikli, Türk dünyasının özgeçmişini önceden yazmış, bilgili, faydalı, gelişmeli, uyumlu, akılcı, uzun vadeli bakan, ekip ve takım çalışması ile işbirliği ve dayanışmanın mimarı, panel, sempozyum, açık oturum, kurultay, konferans, seminer, görüşme ve toplantıların vazgeçilmez eylem adamı, bu eylemlerinde, Alper Tunga'lara, Oğuz'lara, Manas'lara bütün Türk Dünyasına heyecanı, sevinci, hüznü, gözyaşını, çileyi, bir arada yaşatan ve yaşayan, bazen Manas, bazen Yusuf Has Hacip, bazen Ali Şir Nevai, bazen de Cengiz Han olan, Üniversitesinden aldığı maaşını ve ders ücretini vakfa yatıran, Türkiye'de ve Türk dünyasında en çok tanınan, samimi ve idealist bir Türk Milliyetçisi olan, kültür, eğitim, bilim, iktisat ve sanat adamı, zamanını ve enerjisini İdil-Ural-Altay Karaçay, Balkar, Noğay, Kıbrıs, Kırım, Gökoğuz, Azerbeycan, Çuvaşistan, Acaristan, Adığe, Dağıstan, Gagauz, Kabardin Balk., Kalmukistan, Hakasya, Tataristan, Karabağ, Özbekistan, Başkurdistan, Taşkent, Kırgızistan, Kalmukistan, Karakalpak, Kuzey Osetya, Nahçıvan, Kırım, Tatar, Türkmenistan, Taymir, Türk Kayık Ad., Tuva, Yakutistan, Azerbeycan, KKTC, Doğu Türkistan bölgesine adayan ve bütün Türk dünyasının Türkiye

ile eğitim ve kültürel köprü kurmasını isteyen, Mustafa Cemil Kırımoğlu, General Dostum, Sadık Ahmet, Nejdet Koçak, İsa Alptekin, Bay Mirza Hayit, Muhammed Salih, Çöhregani, Elçibey, Denktaş gibi Türk liderleri ile yaptığı görüşmelerinde, Türk Dünyası'nda "ortak milli politika" oluşması için gayret göstermiş olan, bütün Türk dünyasının milli uyanış şuurunun eğitimle gerçekleşeceğini düşünen, Türk dünyası ile ilgili akılcı, ileriye dönük ve tutarlı milli politikalarla bin iyi niyet yerine, bir küçük iyi hareket yapmanın zorunluluğunu düşünen, kanun, örf, adet, iyi hareket, milli değerlere aykırı olan her şeye karşı olan Derleniş hareketinin mimarı, Türklük şuuru ile yaşayan, yetiştirilecek olan nesillerin sağlam karakterli olmasını, yabancı ideolojilerin etkisinde kalmamasını, parçalanmamasını, özüne karşı kendini yabancı hissetmemesini düşünen, yurtdışı üniversitelerden 22 akademik ünvanlı, 1980'de kurulan "Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı" bünyesinde hiç aksatmaksızın yayımladığı, 100 cilde yaklaşan ve her bir sayısı 200 sayfanın üzerinde olan "Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi", 50 cilde ulaşan "Türk Dünyası Tarih Dergisi" ile yayınlanan yüzlerce kitapla, basın ve yayıncılık alanında Türk Dünyasına yol gösteren, eğitimin milli olması gerektiğini vurgulayan, devletin millet için olması gerektiğini düşünen, Türkiye'nin toplumsal yapısı, Türk Dünyası ve Türkiye'de işgücünün sosyo-ekonomik, demoğrafik bünyesi çalışmalarını yapan, ilk ve en kapsamlı sosyal güvenlik çalışmalarını gerçekleştiren, yarınlara hazırlanırken "bugün"ü iyi kavramamız gerektiğine vurgu yapan, hayatını Türk Dünyasına adayan, son anına kadar Türk Dünyası için yaşayan, çalışan, düşünen, yüreği Türk Dünyası, Türk Dünyası diye çarpan; akıl, gönül ve dava adamı, Türk Dünyasının bilicisi, Türk Dünyasının boy boylayıcısı, soy soylayıcısı, Türk Dünyasının ak sakallı ulu kocalarından, Türk Dünyası'nda "Aksakallar Toplantısı", "Türk Halkları Assemblesi", "Gençlik Şöleni", "Çocuk Şöleni" ve "Türk Dünyası Korosu" gibi birçok ilkleri yaşatan, Türkleri birbiriyle kucaklaştıran, tanıştıran, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'da ilk Türkçe eğitimi başlatan ve yüzlerce soydaş öğrencinin tam burslu eğitim görmesini sağlayan, "Süleymaniye Kürsüsü Konuşmaları" ile bir mektep işlevi görevini ifa eden ve bu yönüyle de "Türk Düşünce Hayatı"na gerçekten de önemli katkıları olan, Türk Dünyasının ad koyucusu, yaşayan son Korkut Atası, Bilge Kaan'ı, İsmail Gaspıralısı, Türk dünyasının ak sakalısı akıl, gönül ve dava adamı, değerli, mümtaz, necip, soylu, nedamet, zerafet ve nezaket ve gönül eri, dünya misafirliğini; başı dik, alnı ak, sevdası hak olarak ve yalnızlığın asaletini, bir doğrunun bin eğriyi düzelteceği anlayışını misafirliği boyunca şiar edinerek yaşayıp ve tamamlayan, bulunuş ve yaradılışıyla münasebette ve mensubu olduğu toplumlara fayda sağlayıp, yol ve yön veren, burada bilemediğimiz, sayamadığımız birçok özellikleriyle sıraladığımız güzel insan herhalde ve durumda merhum idealist lider, Bir er kişi, bir yiğit, mert kişi, ne kadar hücresi varsa, hepsiyle Türk'üm Türk'üm diye yaşamış yüreği küt küt diye değil, Türk, Türk diye atacak düzeyde, bir Türk kişi , Prof. Dr. Turan YAZGAN Hocamdan başkası olamazdı.

Merhum Turan Hocam'ın fikirlerinden ve onun gönlünden akan incilerin başlıcaları ve temel fikirleri ve yaşamının gayesini anlatan özlü düşüncelerden bazılarına değinelim; "Türk kültüründe toyun işlevi paylaşımdır. Türk kişioğlu değildir, kendimoğludur. Türk, babasının adı ile iş görmez. Kendi başarısına dayanmak zorundadır. Türk toplumu sınıfsız bir toplumdur. Bunu sağlayan da dağıtmalı toydur. Kimin malı biriktiyse, ilk fırsatta, mesela çocuklarından birinin düğününde bütün malını mülkünü halka dağıtır, herkes payını alırdı. Kimse akçasından, malından dolayı başkasından güçlü sayılamazdı. Güçlü olmak, aksakallıktan, bilgelikten gelirdi. Kimse parasından pulundan dolayı adam olamaz. Biz tekrar sınıfsız bir toplum oluşturabiliriz. Bizim töremizde veren elin alan eli bilmesi, alan elin veren eli bilmesi suçtur."

Türk Dünyası Sosyologları Kurultayı'nda ise Turan Hoca şöyle demişti:

"-Türk Dünyası dünyanın en büyük potansiyel gücüdür ama 18'inci yüzyıldan itibaren soyulmuş ve esir edilmiştir.

-Dünyada hiçbir milletin iki alfabesi yoktur ama Türkçe'nin 30 çeşit Kiril ve 7 çeşit Latin alfabesi vardır.

-Türk Cumhuriyetleri bağımsızlığına kavuştuktan sonra, Türkiye tarafından, Türk Cumhuriyetlerinde Rus dilinde üniversiteler, İngiliz dilinde liseler açıldı. Bu millet için kalbi çarpan hiç kimse bu ihaneti affetmez, affetmeyecektir.

-Alfabe tek olacak, Ankara'da basılacak kitaplar, Yakut şehrinde, Taşkent'te, Urumçi'de okunacak; dil birliği bizi fikir birliğine götürecektir.

-Karabağ ve çevresinin işgaliyle Türk Dünyası'nın kara bağlantısının kesilmesi, 1 milyon kaçkının durumu gibi meseleler, bizim değilse kimin omuzlarındadır?

-Bugün nüfusları 500 milyon olması gereken Kızılderilileri müzelik haline getiren, Afganistan ve Irak'taki Türk kaynaklarına el koyan gücün gözü, Türk Dünyası'nın diğer kaynaklarındadır.

Türk Dünyası'nda işbirliği, Allah'ın Türk Dünyası'na bahşettiği kaynakların, Türkler tarafından, Türkler için kullanılması demektir."

Omuzlarında dev bir davanın yüce sorumluluğunu taşıyan deha sahibi Turan Yazgan Hocam, Atatürk'ün emirlerini daima zihninde canlı tutan bir Türk aydınıdır: "Bugün Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır fakat, yarın ne olacağını bu günden kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan gibi parçalanabilir, ufalanabilir. İşte o zaman, Türkiye, ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak, yalnız susup o günü beklemek değildir ! Hazırlanmak lâzımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır? Manevî köprülerini sağlam tutarak. Dil bir köprüdür. İnanç bir köprüdür. Tarih bir köprüdür. Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türklerin) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli..." sözünden hareketle Turan Yazgan Hocam, bu emirler doğrultusunda, yeni kurulan Türk devletlerini ve bu devletlerin yöneticilerinin faaliyetlerini Türk milletine tanıtmak için çok ciddî bir çaba içine girmiştir.

Türk Dünyası Çocuk Şenlikleri'nden birinde konuşurken, "İşte bütün dünya görsün, Kaf Dağı'nı aşarak hem biz size gittik, hem siz bize geldiniz. Kaynaklarını kendi kullanan bir Türk dünyası, sömürülmeyecek, horlanmayacak ve dik başlı olarak dünyadaki yerini alacaktır" demişti. Hayatının temel gayesi buydu.

Öte yandan, demokratikleşme ortak bir payda olarak görmüş ve onu hem amaç hem de gaye haline getirmeye çalışmıştır. Bu konuda ise bize Ağustos 2009'da şöyle seslenmişti, bugünkü olaylara ışık tutar gibi; Türkiye, her sosyal probleminin çözümü için, problemin mahiyeti ne olursa olsun, birilerinin "demokratikleşme" dayatması veya tutturmasıyla karşı karşıya kalıyor. Batı için demokrasi nedir? ABD, Irak'a girerken, Irak halkını demokrasiye kavuşturmak ve Saddam'ın zulmünden kurtarmak gayesi güttüğünü ilan etmişti. Yüzbinlerce insan herhalde Irak'ın Saddam'dan kurtarılması için öldürülmedi. Milyonlarca insan bunun için aç susuz, sakat, evsiz yersiz bırakılmadı. Bu bedel sadece "demokrasi"(!) için ödendi. Saddam'dan kurtulmak, herhalde 50-100 milyon dolarla ve en fazla 5-10 kişinin ölümüyle mümkün olabilirdi. O halde demokratikleşme katliamı beraberinde getiren süreç midir? Demokratikleşme, yüzlerce milyon dolarlık bir maliyetle başarıldığına (!) göre, bu bedelin kat kat fazlasının o coğrafyadan geri alınacağı şüphesiz değil midir? O halde demokratikleşme hakim ülkelerin zengin kaynaklı ülkeleri sömürmesi için gerekli bir süreç midir? Demokratikleşme gerçekleştirilirken(!) halkları bölünmüş ve birbirine onlarca yıl düşman olarak bakacak, kin ve nefretle donatılmıştır. Bunlar arasındaki kinin devamlı beslenerek; ajanlar kanalıyla her istenildiğinde bir kıvılcım çakılarak, tekrar demokratikleşme ihtiyacı ortaya çıkacak ve yeniden yıllarca sonra olsa da aynı vahşet yaşanacaktır. O halde demokratikleşme sömürünün uzatılması için gerekli bir süreç midir? diye sorgulamamızı ve düşünmemizi istiyor.

Buna paralel bir şekilde Avrupa Birliği içinde görüşlerini demokratikleşme altında açıklıyor; Gelelim Avrupa Birliği'nin demokratikleşme dayatmalarına ve onların dümen suyunda kürek çekmeden yol alıp köşeyi dönenlerin parlak fikirlerine! AB'nin demokratikleşme açısından, son yıllarda içine aldığı hiçbir devletle mukayese edilemeyecek kadar ileri olan, Türkiye'yi mütemadiyen oyalaması, demokrasiye (!) saygısından mıdır? Yoksa Türkiye üzerindeki emellerini ger-

çekleştirmede demokrasiyi bir vasıta olarak kullanmasından mıdır? Kendi eliyle bölüp parçaladığı ülkelere demokrasi mi götürmüştür? Yoksa Müslümanların katledilmesine göz yumarken aynı zamanda kolayca yutulabilecek lokmalar mı meydana getirmiştir? Kıbrıs'ta katliamı önleyen Türkiye'nin, hem Türk tarafına hem Rum tarafına demokrasi götürdüğü bir gerçek değil midir? O halde KKTC'ne karşı tutumlarının sebebi de demokrasi midir? Yoksa kendi emellerine ve menfaatlerine aykırı bir bölünme midir? Kıbrıs'ta Türk tarafında milyonlarca dolar, demokrasi için mi harcanmıştır, yoksa istedikleri planın kabul edilmesi için mi? Başka bir deyişle, AB'nin demokrasi anlayışı halkın iradesini parayla satın almayı da mübah mı görmektedir? Avrupa'da eli kanlı teröristlerin, hapishanelerde aynı gün aynı saatte aynı yerlerinden ve aynı çeşit silahlarla öldürülmeleri hiçbir incelemeye gerek duyulmayan bir hadise iken, Türkiye'de onbinlerce insanın katlinden mes'ûl bir caninin karnının ağrımasını bile soruşturmaya(hemde ülkemize gelerek) kalkmaları, demokratikleşmenin eksikliğinden midir, yoksa AB'nin ülkemiz üzerindeki hedefleri ile ilgili bir ajanın gerekliliğinden midir? Yoksa insan haklarına saygıdan mıdır? Evlenmiş bir Türk kızının resmi nikahlı Almanya'daki kocasının yanına gitmesi, Almanca öğrenme şartına bağlanırken bu hangi İnsan Hakları kararıyla izah edilebiliyor? Aynı şeyi biz yapsak bir Alman'a "karın veya kocan Türkçe öğrenip öyle gelsin" desek, onların ki kadar insan haklarına saygı gösterdiğimizi elbette bütün Batı alemini tasdik eder (?!) değil mi? 1830'lardan bu yana hep azınlıkları bahane ederek bizimle oynayan Batı, Lozan'da bu silahını kaybetti. Ancak aradan geçen bunca zaman sonra içimizde yeni azınlıklar yaratma peşine düştü. Acaba Türkiye'nin gen haritasını çıkaranlar kimin, kimle dövüştürüleceğini tespit edenler, başta "Barış Gönüllüleri" olmak üzere kimler tarafından beslendiler? Bu ülkede Azınlık dedikleri insanların %90'nı bizim kılıçtan kurtardığımız, bağrımıza bastığımız, toprak, ev, yer verdiğimiz Müslüman kardeşlerimiz değil midir? Bunu pekâlâ biliyorlar. İnsan hakları adına, demokrasi adına onlara eğitim ve idare hakkı tanınmasını istiyorlar. Peki ülkelerinde bu hakları, hangi azınlıklara verdiler. Bizim ülkemizdeki insanların müşterek vatanın adı Türkiye'dir. Bu vatanda yaşayan milletin adı da Türk Milleti'dir. Nasıl ki, Almanya'da Alman Milleti, Fransa'da Fransız Milleti, İtalya'da İtalyan Milleti yaşıyorsa Türkiye'de de Türk Milleti yaşıyor. Kendilerinki ne kadar doğruysa bizimki de o kadar doğru değil midir? O halde hangi insan hakkı, hangi demokratikleşme? Kendi ülkelerinde azınlık denen gruplardan bizdeki kadar hakka sahip insan var mıdır? Bizde Cumhur başkanı, başbakan, bakan, milletvekili, memur, müdür....,gök delen sahibi, banka, fabrika... sahibi olma hakkım yok diyen, diliyle; evinde, çarşıda, pazarda konuşamayan, dile diği gibi örf ve adetini yaşayamayan bir tek vatandaşımız var mıdır? ABD'de siyah derililer için, Martin Luther King'e "bir eyalette toplanın" "idareyi ele geçirin" tavsiyesi çok yapıldı. Cevap: "Bir değil, birkaç eyalette %90 çoğunluk elde ederek müstakil devlet sahibi olabiliriz. Ama ertesi gün etrafımızı gümrük duvarlarıyla çevirirler. Bugün Teksas'ta doymuyorsak, Şikago'ya gidiyoruz, orada doymuyorsak Washington'a gidiyoruz, orada doymuyorsak Boston'a gidiyoruz. O zaman ne yapacağız. Dış dünya ile de ilişiğimiz kesilir, şimdi Amerika'nın düşmanları o zaman bizim yüzümüze bile bakmazlar!" diyorlar. Bu bizim için de geçerlidir!!! Diyor ve bize ciddi diplomasi dersi veriyor ve bizlerin geniş ufuklu ve derin düşünceli iddialar ortaya koymamızı ve aklı bu tür demokrasi istismarcısı, hilekar ve çift yüzlü politikalara karşı kalkan olarak kullanmamızı bekliyor ve uyarıyor.

Bir diğer husus, Doğu Türkistan'a bakış açısı bu uyarıyı haklı çıkarıyor ve şöyle diyor, Doğu Türkistan bir kez daha kan ağlıyor. Doğu Türkistan'a Çinli göçmenlerin yerleştirilmesini, Türklerin Çin içlerinde ikamete mecbur edilmesini ve tutuklanan Türklerden bir daha haber alınamamasını protesto eden Türkler bütün dünyanın gözü önünde vahşice katledildiler. Hür dünya vahşeti seyretmekle yetindi. İnsan Hakları Örgütleri suskun. Hukuk kurumları, Birleşmiş milletler, bağımsız devletler. İslam ülkeleri suskun! Vahşete seyirci kalmak, vahşiye güç verecektir. Bütün insanlığı binlerce yılda oluşan insanlığın müşterek değerleri uğruna Çin zulmüne karşı çıkmaya davet ederek Doğu Türkistan'ın bağımsızlığını ve işgalin kaldırılmasını istiyor.

Öte yandan içerdeki oynanan ötekileştirme adı altında öne sürülen hain yıkım planlar konusunda da bizi 18 Kasım 2011 tarihinde uyarıyor; Çeşitli gazetelerde ve televizyonlarda, özellikle sanatçılar, herhangi bir sebeple yaptıkları konuşmalarda, **«ötekileştirilen halklarımız için»** cümlesini çok kullanıyorlar. Ödül alan, ödül veren, kendisini **"özgürlükçü"**, **"ilerici"**, **"kültürlü"**, **"duyarlı"** addeden veya böyle göstermek isteyen birtakım insanlar **"ötekileştirilen"**lerin yanında

olduklarını çeşitli şekillerde sık sık ifade ediyorlar. Kimler **"ötekileştiriliyor?"** Kimler ötekileştirme propagandası yaparak ve propagandayı yukarıda bahsettiğimiz zümrelerin çok yaygın ve etkili desteği ile güçlendirerek Türk milletine mazlum ve itilmiş olduklarını inandırıyorlar? Hainler, bölücüler ve bunları destekleyerek etnik hedeflerine ulaşmak isteyen gruplar, bu propaganda ile Türklerin bazı grupları "**ittikleri"** ve **"ötekileştirdikleri"** hususunda oldukça başarılı oldular. Oysa kim kimi **"ötekileştiriyor?"** Ne yazık ki, asıl **"ötekileştirilenler"**Türklerdir. Tarih boyunca, hiçbir Türk, hiç kimseyi kendisinden olmayan saymamıştır. Hiç kimsenin bu sebeple yani öteki olduğu gerekçesiyle şu veya bu mesleğe intisabını veya meslekte yükselmesini veya seçilmesini ve hatta en tepemize kadar çıkmasını engellemeyi düşünmemiştir. **Türkiye'de, hukuken ve kanunen Ermeni, Rum, Yahudi dışında hiçbir azınlığın bulunmadığı,** kökü ne olursa olsun, herkesin Türk Milleti›nin bir parçası olduğu tamamıyla yerleşmiş ve kökleşmiş bir gerçek iken, bazıları, Türkiye›yi, Türkiye›nin nüfus yapısını etnik, din ve mezhep değişikliklerine göre ifade etmeyi ve bunu rakamlara dökerken sahte ve abartılı rakamlarla ifade etmeyi başarmışlardır. Bu rakamlara bakıldığında Türkiye'de onların ifade etmek istediği açıdan Türk yoktur. Sadece diğerleri vardır. Ve Türkiye Türklerin değildir, olmamalıdır. **"Türkiye Türklere bırakılamayacak kadar büyük ve önemlidir."** Böylece Türk Devleti zayıflamalı, özellikle Ulu Türkistan'a dönük gerçekten yapıcı girişimleri engellenmeli, kalkınma hızları düşürülmeli, emir altına alınabilecek bir devlet ortaya çıkarılmalıdır. Bu projeyi destekleyen ne yazık ki, pek çok aydın, pek çok hain vardır. Bunlar hiç düşünmeden, kimileri ilericilik gerekçesiyle, kimileri özgürlükçülük gerekçesiyle, kimileri demokrasi gerekçesiyle bu desteği yapmaktadırlar. Oysa Türkiye'de şu anda bölücü olan ve Kürt dedikleri grup üzerinde yapılan araştırmalar, bunların Türklüğü ile iftihar edenlerin oranının %70'i geçtiğini, **"Oldukça iftihar ederim"** diyenlerin oranının da %15'ler civarında olduğunu gösteriyor. Türklüğü reddedenler ise sadece %6 civarında kalıyor. Açık Toplum Vakfı ve Boğaziçi Üniversitesi'nce yapılan bir araştırmada **"Türk Dili ve Türk Kültürü içinde yaşıyorum"** ve**"öncelikle bunlar gelir"** diyenlerin oranı %86'yı buluyor. "**Etnik dilim ön planda yer alır, Türk Dili ve kültürü ile bir bağım yoktur"** diyenler %5 çıkıyor (Prof. Dr. Mustafa Erkal, Yeniçağ Gazetesi, 23 Ekim 2011). Bunlardan da anlaşılıyor ki, **«Bölücülük»** bu halkın kendisinin değil, Türkiye'yi bölmek isteyenlerin yaptığı bir faaliyetten ibarettir. Ancak, dağa çıkardıkları ile ve şehirlerde besledikleri ile vahşice, gaddarca, vicdansızca yaptırdıkları faaliyetler, daha doğrusu katliamlar, Türk Milleti üzerinde hâlâ kimseyi öteki sayma duygusu yaratamamıştır. Ama bunun böyle devam edeceğini düşünmek yanlış olur. Onun içindir ki, asıl bölünmesi istenen kardeşlerimizin menfaatleri icabı, bu vahşi terörü, insanlık dışı katliamları kayıtsız şartsız durdurmak gerekmektedir. Eğer saydığımız grupların dışında**"ötekileştirme"** yaygınlaşırsa, bundan zarar görecek olanlar müdafaa ettikleri, ötekileştirildiklerini iddia ettikleri günahsız gruplar olacaktır. **Türklerin genleri içinde "ırkçılık" geninin bulunmadığına** bütün dünya şahittir. Asırlarca bayrağımız altında yaşayan ve bizden olmayan hangi halk, dilini, dinini terk etmeye zorlanmıştır. Eğer böyle bir zorlama olsaydı, Balkanlarda bugün tam aksi bir yapı, yani tamamıyla Türkçe konuşan insanlardan mürekkep bir nüfus yapısı oluşurdu. Kendi arzu ve istekleri ile Türklüğü ve Müslümanlığı kabul edenler, elbette vardır. Ve bunlar az da değildir. Ama Türklerin tarihte din savaşı yaptıkları, mezhep savaşı yaptıkları iddiaları tamamen yanlıştır. **Türk milleti bir halıdır.** Rengârenk iplerden dokunmuştur ve birbirlerine çözülmez düğümle bağlanmışlardır. Türkiye asla bir mozaik değildir. Ve Türkiye'de anadili Türkçe dışında başka dili olanların oranı 1965 sayımlarında %10'u bulmamaktadır. Bu nispete bakarak dünyada çok az ülkenin bu derece homojen olduğunu söyleyebiliriz. Bugün bu oranın daha da düştüğünü söylemek bilimsel olarak yanlış değildir. Çünkü evlenmeler yoluyla, iktisadi işbirlikleri yoluyla tabii ve gönüllü bütünleşme gittikçe artmaktadır. Burada asıl söylenmesi gereken husus, demokrasiden bahseden ve bize ileri demokrasi dayatan ülkelerin hangisinde ferdi haklar bakımından bizden daha ileri bir demokrasi vardır? Mesela Almanya'ya, Almanca bilmeyen eşlerden birini, bu dili öğrenmeden sokabilir misiniz? Hangi üniter hatta federatif ülkede, ayrılma, silahlı ve hatta silahsız olarak ileri sürülebilir ve bu tür vatandan toprak koparma taleplerine göz yumulabilir. İşte Türkiye'de söylenmeden istenen bunun demokrasisidir. Ötekileştirme iddiası bu demokrasinin gerekçesidir. **Ayrıca ötekileştirilmek istenen insanlarımızın birçoğu, kılıçtan kurtarıp bağrımıza bastığımız, ev bağ verdiğimiz insanlardır. Diğer taraftan biz bu vatanı**

Doğu Roma (Bizans)tan aldık. Bunlar istiyorsa gelip alabiliyorlarsa alsınlar! Zaten bu fırsatı kullanıp yurdumuzdan canlarını zor kurtararak kaçtıklarını unutup böyle bir talepte bulunmalarının artık imkânsız olduğunu bütün dünya bilmektedir. Ötekileştirme kendi kendilerine ve bundan manevi menfaat uman sözde aydın yardakçılarının gittikçe dozajını arttırarak sürdürdükleri bir yalandır. Bu yalandan ötekileştirildiklerini iddia ettiklerinin zararlı çıkacağını çok iyi bilmektedirler. Şimdilik, insanlar ölürken, ağalıklarını, gayrimeşru ticaretlerini, yabancıların maddi ve manevi destekleriyle zenginleşmelerini, siyasi getirim ve bedava ilericilik unvanı peşinde koşmalarını sürdürmek, düşünmeyenler için, vazgeçilmez bir hazine sayılabilir. Bu hazinelerin tükendiği gün insanlık kazanmaya başlayacaktır ve tekrar ötekisi olmayan yüce Türk Milleti refah ve huzur dolu bir yolla daha hızlı ileriye gitmeye başlayacaktır. Ötekileştirme palavralarıyla bu vatandan parça koparmak akıl dışı olduğu kadar, kendileri için de çok zararlıdır. O zaman nasıl Cumhurbaşkanı, Başbakan olabilecekler, nasıl profesör, gazeteci olabilecekler, nasıl gökdelen dikebilecekler, nasıl karınlarının doyduğu yere vizesiz gidebilecekler? **Ayrıca unutmamak gerekir ki dünyanın en pahalı vatanı bizim vatanımızdır. Dünyada bir tek karışının bile bedelini ödeyebilecek hiçbir kuvvet yoktur.**

Bununla beraber, Türkiye için 2000 yılında dikkat çektiği bir hususu da yenilemek isterim. Tarih tekerrür etmez tarihten ders alınırsa, Bu asrın başına girerken, 27 Aralık 2000 tarihinde, Türk Dünyası Tarih Kültür Dergimizin 169. sayısında ve **"Dün, Bugün, Yarın"** adlı kitabımızın da 41. sayfasında yer alan yazımızı, aynen 2011 yılına girerken yeniden yayınlamayı uygun bulduk. Okuyucularımız hükümetler değişince Türkiye'de bir şeyin değişmediğini düşünsünler. Anlaşılan odur ki meselelerimiz köklüdür: "XXI. yüzyıla girerken Türkiye çok büyük sarsıntılar geçirdi. XX. asrın son ayında nasıl sömürüldüğümüzü her halde hükümet dâhil herkes anlamıştır. Gelip giden kaygan sermaye, repo faizleriyle, aşırı faizlerle Türkiye'nin öz tasarruflarını sömüren, ülkeyi, üretim ekonomisi yerine transfer ekonomisi olarak bağlayan ve gerektikçe kriz ekonomisi yaratan sermaye! Kısmen yabancı, kısmen yerli, kısmen yerli maşaları olarak 3-5 kişiyle Türkiye'yi esir alan sermaye! Bölünmeye karşı gelemezsin!, Türkçeyi tek dil sayamazsın!, Sevr'i kabul edeceksin!, Polisten değil, suçludan yana olacaksın!, Hapiste ceza değil, saltanat sürdürteceksin!, Demokrasi halk için değil, caniler içindir!, İnsan hakları suçlular içindir!, Masumları, vatanî görevlerini yapanları, işkenceyle öldürenlere hürriyet, polislere mahkûmiyet!, Elinde kızıl bayrakla bölücü sloganlarla yürürsen övgü, Türk bayrağı ile yürürsen sövgü!...Bu kadar menfur değerlendirme ve baskılar karşısında aciz duruma düşürülen hükümet!, Parti başkanlarının kontrolünde bir meclis!, Hükümeti denetleme gücü elinden alınmış milletvekilleri!, Bütçe açıkları gittikçe artarken, döviz rezervleri gittikçe azalırken çılgınca geliştirilen, vicdansızca sürdürülen ithalat! Birkaç milyon bavulun veya tabak çanağın kaç ailenin ocağını söndürdüğünün hesabını sormayan yetkililer!, Her türlü çözümün dışarıdan gelecek reçetelere ve borç paraya bağlandığı tam bir çıkmaz!, Özelleştirme titremesine yakalanmış, Avrupa Birliği'ne girme titremesine tutulmuş, başka çare olmadığının tellallığını yapan çaresizler!, Diğer tarafta her türlü güçlüğü yenecek potansiyel güce sahip, sahipsiz bırakılmış bir millet!" (Levent, 27 Aralık 2000).

Bir diğer dikkat çektiği ve Türkiye gündemini son 32 yıldır işgal eden terör konusunu 19 Ocak 2012'de irdelemişti ve şu bilgileri bizlere aktarmıştı; Türkiye uzun yıllardır, bir çıban başı ile karşı karşıyadır: TERÖR! Sözlüğe göre terör, bir siyasi davayı kabul ettirmek için karşı tarafa korku salmak, mala, cana kıyma eylemleridir. Oysa bir siyasi dava silah zoruyla kabul ettirilmek isteniyorsa, mesela devleti yıkmak, siyasi iktidarı pes ettirerek bağımsızlık, vatan içinde belli bir bölgede muhtariyet kazanmak, vatanı bölerek vatan içinde sınırları belli bir devlet kurmak, vatanı işgal eden düşmanla işbirliği yapmak, silahsız ve erkeksiz köyleri basmak, bizim tarih boyunca kullandığımız bir kelime ile ifade edilmelidir: İSYAN! İsyanın vasıtasına da EŞKIYALIK (EŞKİYALIK) denir. Yukarıdaki gayeye dönük eşkıyalığın da iki şekli vardır: DAĞ EŞKIYALIĞI, ŞEHİR EŞKIYALIĞI. Türkçede bir de ÇETE kelimesi vardır. Bu kelimeye de benzer anlamlar yüklenebilir. Bu kelime de çok kullanılmaktadır. Çete kurmak, çetecilik yapmak... Bu kelime, özellikle harp zamanlarımızda hem düşman hem de millî güçler olarak kullanılmıştır. Millî güçler genellikle devlet tarafından kurulabilir veya kendiliğinden oluşabilir ve devletçe desteklenebilir. Bugün Türkiye'de yaşanan ve terör denen olaylarla bunları aynı kavrama sokmak doğru değildir. Terörü kullanarak eşkıyalığı ve isyanı bir tarafa itmek, halkımız nezdinde her gün dinlenen, okunan, yazılan

hadiselerin ne olduğunu gizlemek anlamına gelmektedir. Hadiseyi doğru anlatmak için kullanacağınız terim, isyandır, dağlarda ve şehirlerde askeri ve halkı vahşice, sinsice katletmek ise eşkıyalıktır. Terör, terörist bizim için hiçbir mânâ ifade etmez. Bu sebeple ülkede cereyan eden korkunç dağ ve şehir eşkıyalığının kimse farkında değildir ve kanıksanmış, her yerde olan, basit terördür.Bu eşkıyalıkların tam anlamıyla manası da İSYAN'dır. Türkiye'de terör merör yoktur, eşkıyalık ve isyan vardır. Devletin vazifesi eşkıyayı tenkil etmek (tamamen tesirsiz hale getirmek), isyanı da derhal sona erdirmektir. Şimdi isyanın esas unsurları olan dağ ve şehir eşkıyasını öldürmek, etkisiz hale getirmekle ifade ediliyor. Bu da anlaşılmaz bir ifadedir. Halkımız, acaba kıskıvrak bağladılar mı, yoksa hapse mi attılar, yoksa öldürdüler mi? Bunlardan hangisini seçeceğine zor karar verebilir.Bir isyanın başka yollarla ortadan kaldırılacağını ve kaldırılmasına yardımcı olunacağını düşünmek boş görüşlerdir. İsyan bitmedikçe hiçbir tedbir sökmez. Okul açarsın yakarlar, yol yaparsın makineleri tahrip ederler, öğretmen tayin edersin öldürürler, fabrika kurarsın temeline dinamit döşerler... Bu ülke bunların hepsini yaşamıştır. Kafalara eşkıyalığı ve isyanı iyi yerleştirmek gerekir. Halkın kolay kavramadığı ve tamamen yabancı bildiği, dolayısıyla kafasında güçlü bir medya ile istenilen anlayışın hayal ettirilmesine imkan sağlayan yabancı terimleri bir tarafa atmalıyız. Açık bir şekilde eşkıyadan ve isyandan ve şehit edilme veya öldürülmeden bahsetmeliyiz. Şehit olmak, ancak ve ancak resmi, devletçe kurulmuş ve devletin varlık sebebini teşkil eden, peygamber ocağı askerimize ait imtiyazlı bir kavramdır. Bunu da zedelememek gerekir. Ayrıca kafalarımıza yanlış yerleştirilen fikirleri de derhal ve bütün imkanlarımızla silmeye çalışmak lâzımdır... Bunun için eldeki bütün bilgi yayma organları, tamamen ve en basit, en çarpıcı, en doğru ve mutlaka halka inmesi kolay terimlerle yayına başlamalıdırlar. İsyan, ne zaman olursa olsun, neremizde olursa olsun derhal bastırılmalıdır. Dersim İsyanı bize Kerkük Musul'u kaybettirmiştir. Bu isyan da petrol kaynaklarımızı ve hazinelerimizi yatırdığımız GAP'ı kaybetmemize sebep olacaksa bunun, bu suçun altından hiçbir güç kalkamaz ve Türk milletinin neredeyse sonu demektir. Şu bilgiler kafalara öncelikle yerleştirilmelidir:

- Güneydoğu Anadolu Kürt bölgesi değildir, Türkler çoğunluktadır.

- Güneydoğu'da Kürt nüfusunun hızla arttığı yanlıştır. Aynı aşiret yapısına sahip ve aynı doğurganlıkta en az eşit nüfusumuz vardır. Kürtleşmiş Türkleri unutmamak lazımdır.

- Güneydoğu'da problem sadece ve sadece ağalık düzeninin kökünün kazınamamış olması; tarım ve toprak reformunun hâlâ gerçekleştirilememiş olmasıdır.

- Güneydoğu ihmal edilmiş değildir. 1970'li yıllarda fert başına yatırım ortalamasının üstünde yatırım almıştır.- Aynı yıllarda bu bölgede hemen hemen okulu ve sağlık ocağı olmayan köy yoktur.

- Aynı yıllarda, Mardin-Ömerli arası asfaltken, Isparta-Eğirdir arası tozlu şose idi.- Mağara köylerinin yakınlarına, devletin yaptığı modern evlere, insanlar eşkıyaların baskıları sebebiyle yerleştirilememiştir.

- Mağarada yaşlıların hepsi Türkçe bilir, fakat omuzunda Kur'an kılıfıyla mağaraya dönen çocuk Türkçe bilmez, bunlara Kur'an değil KÜRTÇE öğretilmiştir.

- Kürtçe, birbirleriyle anlaşamayan 17 şiveyle konuşulur. Bunlardan birine devlet desteği bal gibi Pankürdizmdir.

- Türkiye'de hiçbir azınlık ötekileştirilmemiştir. Zaten milletlerarası anlaşmalara göre, Rum, Ermeni ve Yahudi dışında azınlık yoktur.

- Atatürk bu milleti, İslamiyet esasına göre oluşturmuştur. Bile bile, Hıristiyan fakat Türk asıllı olan insanlarımızı göndermiş, yer-

lerine Müslümanları getirmiştir.

- Türklüğü bütünüyle Müslüman olan bu toplumun adı olarak kullanmıştır. Balkanlarda Müslümanların Ne Mutlu Türküm demesi gibi, Türkiye'de de bütün Müslümanların Ne Mutlu Türküm demesi bir millet yaratma arzusunun tabii sonucudur. Türklük bir etnik kimlik değildir.

- Türkiye'de hangi fert (dili ne olursa olsun) ben, fert olarak, Turan Yazgan'ın sahip olduğu şu hakka sahip değilim diyebilir? Gökdelen dikme hakları mı yoktur, profesör, milletvekili, bakan, cumhurbaşkanı ... mı olamazlar?

- Karınlarını doyurmak için, ülkenin her yerinde cirit atıp istedikleri yerde yerleşemiyorlar mı?

- Büyük şehirlerde özel mahaller kurup, eşkıyalık icra ettikten sonra sığınamıyorlar mı?- Güneydoğu Anadolu, bu bilgiler ışığında bilinmelidir ki, bir Kürt meselesi değildir. Emperyalist güçlerin, küresel sermayenin meselesidir. Tıpkı demokrasi getirilip 4-5 parçaya bölünen Irak gibi, Suriye, Mısır, Libya ... gibi. Bize de demokrasi değil, ileri demokrasi getirecekler.

Eşkıyalık yoluyla vatanımız içinde vatan istiyorlarsa bunun adını doğru koyalım: Buna İSYAN denir! Bunun vasıtalarına DAĞ ve ŞEHİR EŞKIYALIĞI denir. Halkımız böyle bilmeli, gerçekleri kendi diliyle öğrenmelidir.

Önem verdiği hususlardan başka bir tanesi de yabancı dille eğitim konusuydu. Küresel güçler ve emperyalistleri de unutmamalıdır. Yabancı dille eğitimin de emperyalist bir oyun olduğunu apaçık maddeler halinde 20 Mart 2010 tarihinde bizlere İstanbul Teknik Üniveristesinde 27 Şubatta Tüm Öğretim Elemanları Derneğince düzenlenen açık oturumda sıralamıştı;

1-Yabancı dilde öğretim, eğitim (pedagoji) kanunlarına aykırıdır.

2- Her ana dil eğitim dili olamaz. Bu basamağa ulaşmak için, edebiyatı, zengin kelime dağarcığı ve yüksek ifade ve kavram-terim üretme gücü olmalıdır.

3- Dünyanın ifade gücü ve terim ve kavram üretme gücü en yüksek dili Türkçe'dir. Kelime haznesi az gibi gözükür ama aslında aynı yazılışta bir kelime pek çok kavramı ifade eder. Göz, görme organının dışında, oda, zayıf buz tutmuş alan, ağaçlarda yaprağın veya dalın doğum yeri... Ayrıca Türkçe'de gerçekten korkunç bir deyim hazinesi vardır. Sadece gözle ilgili 2500 deyim vardır.

4- Türkçe çok kısa ve açık ifade gücüne sahiptir. Yaptırttırdıklarımızdanmış mıydınız? Bu iki kelimelik cümleyi acaba İngilizce de kaç cümle ile ifade edebilirsiniz?

5- İsveç'te kemik üstüne 6500 yıl evvel yazılmış yazıta sahip bir dildir. İmparatorluk dilidir, buyruk dilidir, şiir dilidir...

6- Matematik bir dildir. Onlu sisteme bağlı rakamları vardır. İstisnaları bile kanunlara tabidir. 7- Bu özellikleriyle gerçek bir eğitim dilidir. Ana dil olarak dünyada üçüncü, sömürge dilleriyle birlikte dünyada beşinci yaygın dildir.

8- Her dönemde itilmesine rağmen, daima devlet dili olmuş ve aldığı yabancı kelimelere kendi damgasını vurabildiği için gelişerek günümüze gelmiştir. Nerdüban merdiven olmuştur, aateş, ateş olmuştur. Asıl önemlisi kendi kelimelerine yabancı ek almamıştır. Yabancı isimleri kendi kelimeleriyle fiilleştirmiştir. Namaz kılınır, oruç tutulur, abdest alınır, zekat verilir, rükua varılır... Türki devlet olamaz, Türk devleti olur, kır-kıri olmaz, kırsal veya kır alanı olur. Bu sebeblerle yaşama gücü çok yüksektir.

9- Türkçe, eğitime en elverişli bir eğitim dilidir. Türk çocuklarına yabancı dilde eğitim vermeye kalkmak: Yanlıştır, aşağılık duygusuna dayalı bir tutumdur, çocuklarımızı düşünmekten alıkoymaya yönelik bir tutumdur, eğitim yerine tiyatro oynamaktır, ahmaklıktır ve gerekçe olarak ileri sürülenlerin aksine kaliteyi düşürmek, yatırımı ve harcamaları sokağa atmaktır...

10- Anadil, düşünme, yaratma, yapma, tartışma öğrenme ve öğretmenin vasıtasıdır. Yabancı dil, bilgiye ulaşmanın vasıtasıdır. Ama ana dil aynı zamanda gayedir: Var olmanın, milletler camiası içinde yer almanın vasıtasıdır. İnsan beyninin hafıza kısmının çok önemli bir kısmı anadile bir kısmı da gerekenlere mutlaka yabancı dil için ayrılmalıdır.

11- Yabancı dil Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de, İsveç'te.. nasıl öğretiliyorsa bizde de aynı şekilde öğretilmelidir.

12- Bizim batımızda bizden başka yabancı dille eğitim yapan hiçbir ülke olmadığına ve dilimizin özellikleri yukarıda sıraladığımız gerçeklere göre, bu dillerin hiç birinden aşağı olmadığına göre, yabancı dille eğitim, eğitim ilkelerini koyanların bir suçudur. Bu suç bir kaç kişiyi öldürmek gibi basit bir suç değil, bir milleti ağır ağır öldürmek gibi, korkunç ve bağışlanmaz bir suçtur.

13- Halkta, emperyalistlerin 1830'lardan bu yana yarattığı bir modaya boyun eğmek gerekçesi, bu suçtan kurtulmaya yetmez. Aksine, boyun eğmek, suçu katlar..

14- Tarihte hiç bir millet okla, kılıçla, topla, tüfekle, atomla ortadan kaldırılmamıştır ve kaldırılamaz. Tarih, dilini kaybeden milletlerin mezarlığıdır. Millet olmuş ve evrensel, güçlü bir dil yaratmış bir milletin dilini okullarımızdan

kovmak, bu milleti ağır ağır ve canlı canlı mezara koymaktır.

15- Eğitimde her ölçüyü ve ilkeyi Batı'dan alan Türk aydını ve yöneticisi, niçin batıyı sadece bu konuda bir tarafa iter?

16- Aynı konunun devamı bütün levhalarımızın pek çok televizyon programlarının ve dergi adlarının da Türkçe olmayışıdır. Bu da aşağılıklı duygusunun gittikçe yaygınlaşmasının ve halkın bu pis kokuya alışmasının bir sonucudur.

17-Yarından tezi yok Türk aydınları, bu ağır suçtan ve cinayet olduğu için büyük bir günahtan (Çünkü Allah bizi Türk olarak ve Türkçe ile Yaratmıştır.) kurtulmak üzere yetkili oldukları her yerde bu yetkilerini kullanmalı, yetkileri olmayanlar da yetki kullanacak olanları harekete geçirmek üzere bıkmadan, usanmadan, sapmadan büyük bir mücadeleye başlamalıdırlar.

Son olarak, sözün en güzelini söyleyen doyum bulamadığımız Hocamızın sözüyle kaleme aldığımız bu düşüncelerini bir mektupla bitirelim; Buyrun Hocam söz sizde;

Sevgili Okuyucular;

Kırk bir yıl yedi ay İstanbul Üniversitesi'nde ve bu süre içinde gidip gelmeler yoluyla Karadeniz Teknik Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitelerinde; Maliye-Muhasebe ve Vatan Mühendislik yüksek okullarında binlerce öğrenciye ders verirken, Harp Akademileri ve Milli Güvenlik Akademilerinde de dünyanın en iyi eğitim gören Türk Ordusunun mensuplarına; Seminerler yoluyla binlerce işçiye, kendi kurduğum Kutyay Eğitim Merkezi vasıtasıyla (ki bu Merkez 1980›de kurulan Vakfımıza bağlanmıştır) işçi - işveren mensuplarına dersler verdim. Bu arada pek çok kuruluşun düzenlediği konferansları da ifa ettim. 1991'den itibaren Türk coğrafyasının bazı yerlerinde, Vakıf olarak, liseler ve yüksek öğretim kurumları kurarak, buralarda Türkiye'den giden öğrencilerle birlikte bugün sayısı 4000 civarına inen siz ve kardeşiniz Türk Dünyası Bakü Atatürk Lisesi öğrencileri gibi öğrencilerimize eğitim imkânı sağladık. Eğitimde bu kadar iç içe olmuş bir hoca olarak pek sık yaşadığım gurur anlamının en büyüğünü bugün gurur günü olarak yaşıyorum. Bu çok büyük bir şanstır. Allah'ın kısmet ettiği çok büyük bir mutluluktur. Bu mutluluğu tattıran siz öğrenci kardeşlerime, siz öğretim üyelerimize sonsuz müteşekkirim. Burada dekanımız Şükran Akgül öğrencimdir, onlarca profesör olmuş öğrencim vardır. Burada bir aksakal öğretim üyemiz Eyüp Aktepe'de can ciğer arkadaşım, yoldaşımdır. Öğretim üyelerimizin bir kısmı fakültelerimizden, hatta lise ve fakültelerimizden mezun olup Vakıf olarak yüksek lisans ve doktora yaptırdığımız idealist gençlerimizdir. Nereli olduklarına değil nerede olursa olsun hizmet etmekte olduklarının önemini idrak etmektedirler. Neden kendimden ve öğretimden bu kadar çok bahsettiğime gelince, elbette, ben de biliyorum ki dünyada tek önemli sektör eğitim değildir. Ama bütün sektörlerin elemanları eğitim yoluyla hayata atılır. İstiklal Savaşı sırasında, daha cephelerde kan gövdeyi götürürken, Atatürk birkaç defa öğretmenleri toplamış ve onlara yol gösterici, meslek gururu aşılayıcı konuşmalar yapmıştır. Demiştir ki "yeni nesiller, sizin eseriniz olacaktır." Bir başka toplantıda da "Türk ordusunun kazandığı zafer sizin fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller yetiştirmenize zemin hazırlamak içindir." Görülüyor ki, eğitime önem vermek her devletin başlıca görevidir. Sağlam nesiller yetiştirmeden, milletimize sağlam bir istikbal, refah, huzur ve mutluluk dolu bir hayat kazandıramayız. Atatürk'ün giriştiği çılgınca işe, herkes şaşmış, herkes sonu olmayan bir macera olarak değerlendirmiştir. Atatürk ise bu çılgınlığı, barış için ve barış ortamında sağlam nesiller yetiştirmek için göze almıştır. Aksi halde, millet fakirlik ve taassup içinde sömürülen soyulan ve hatta horlanan bir millet olur. Atatürk istikbale hazırlanmanın iki yolunu çok açık bir şekilde göstermiştir:

Fikri hür, vicdanı hür nesiller yetiştirmek. Yani çok iyi bir eğitim vererek hür fikirli, sapmayan, kendisini satmayan, şaşmayan, eğilmeyen, bükülmeyen, doğru dürüst ve mert insanlardan oluşan bir toplum meydana getirmek ve toplumda insanların daima her adımlarında vicdanlarının sesini dinlemeleri; grubun menfaati ile şahsın menfaati çatıştığı zaman, şahsi menfaatinden vazgeçerek grup menfaatini öne alması, milli menfaatle çatıştığı zaman ise, milli menfaati mutlaka tercih etmesidir. Böylece fertle birlikte toplum ve millet gelişir.

Atatürk sömürülmemenin, soyulmamanın yolunu da göstermiştir. Dünyada yaşayan Türkler "Dil de, Fikirde, İşde Birlik" sağlayarak, aynı kitapları daha ucuza okuyabilen ve aynı fikirleri savunarak dünyadan istediklerini daha kolay elde edebilen ve Allah'ın Türk coğrafyasına bahşettiği kritik iktisadi kaynakların, Türkler tarafından, Türklerle birlikte ve Türkler için kullanılmalarını sağladığı zaman (tarihte olduğu gi bi), gelecekte de dünyanın en güçlü devletleri ve en zengin milleti olacaktır.

Her seviyedeki eğitimimizin hedefi bu şuuru kazandıracak

özellikte olmasıdır. Bunu hayalcilik, ırkçılık, milliyetçilik olarak anlamak ve değerlendirmek son derece saçmadır. Her zaman akılla hareket etmiş olan Atatürk, bu yolu tarihte gerçekleşmiş gerçekçi ve akla dayalı bir yol olarak bizlere aktarmıştır. Bugün XVI. asırdaki Türk gücüne sahip olan Amerika, bu gücünü elbette kritik maddelere gaddarane yollarla da olsa el koymasına borçludur. İsterseniz, Irak'a, Kuveyt'e, Arabistan'a bir bakın. Şimdi birbirine kırdırdığı ve kendisinin de bombalarla desteklediği Mısır, Libya, Tunus'ta … yapmak istediği şey el koymaktır. Başkasının malına okyanus ötesinden gelip el koymaktır. Biz ise, Allah'ın bize verdiği kaynakları başkasının ülkelerine taşıması yerine, kardeşlerimizle işbirliği yaparak kendi aramızda kullanıp ve artanını ihraç etmek istiyoruz. Dünya Türkleri için bu tabii bir haktır. Şimdi Rusya'ya akan kaynaklarımızı sağ kulağımızdan hemen almak varken sol kulağımızdan dolaştırdıktan ve katma değerin büyük kısmını emperyalistlere haraç olarak ödeyerek almaktan kurtulmanın neresi akla aykırıdır. Bu duruma evet demek vatanımızı her zaman rahatsız edecektir. Hepinizi etmelidir.

İşte sizlerden beklediklerimiz.
Sizlere güveniyoruz.
Hepinizi kucaklıyorum.
Tanrı Türk›ü Korusun.
Prof. Dr. Turan Yazgan

Merhum Saygıdeğer Hocam şu an bizi işittiğinizin farkında ve inancında olarak, sizin beklentilerinizi boşa çıkartmayacağımıza, güveninizin haklı olduğunu göstereceğimize, emperyalistlere hiçbir yer ve zamanda taviz vermeyeceğimize manevi huzurunda söz veriyoruz.

Yüce Yaradan'ın buyruğundaki, üzülmeyiniz, gevşemeyiniz, inanmışsanız, mutlaka üstünsünüz, buyruğunu şiar edinmiş, Bilge Kağan'ın küçük oğlu Tenri Kağan tarafından diktirilen, Bilge Kağan yazıtında yer alan; ve yazıtların en ünlü kısmı olan:

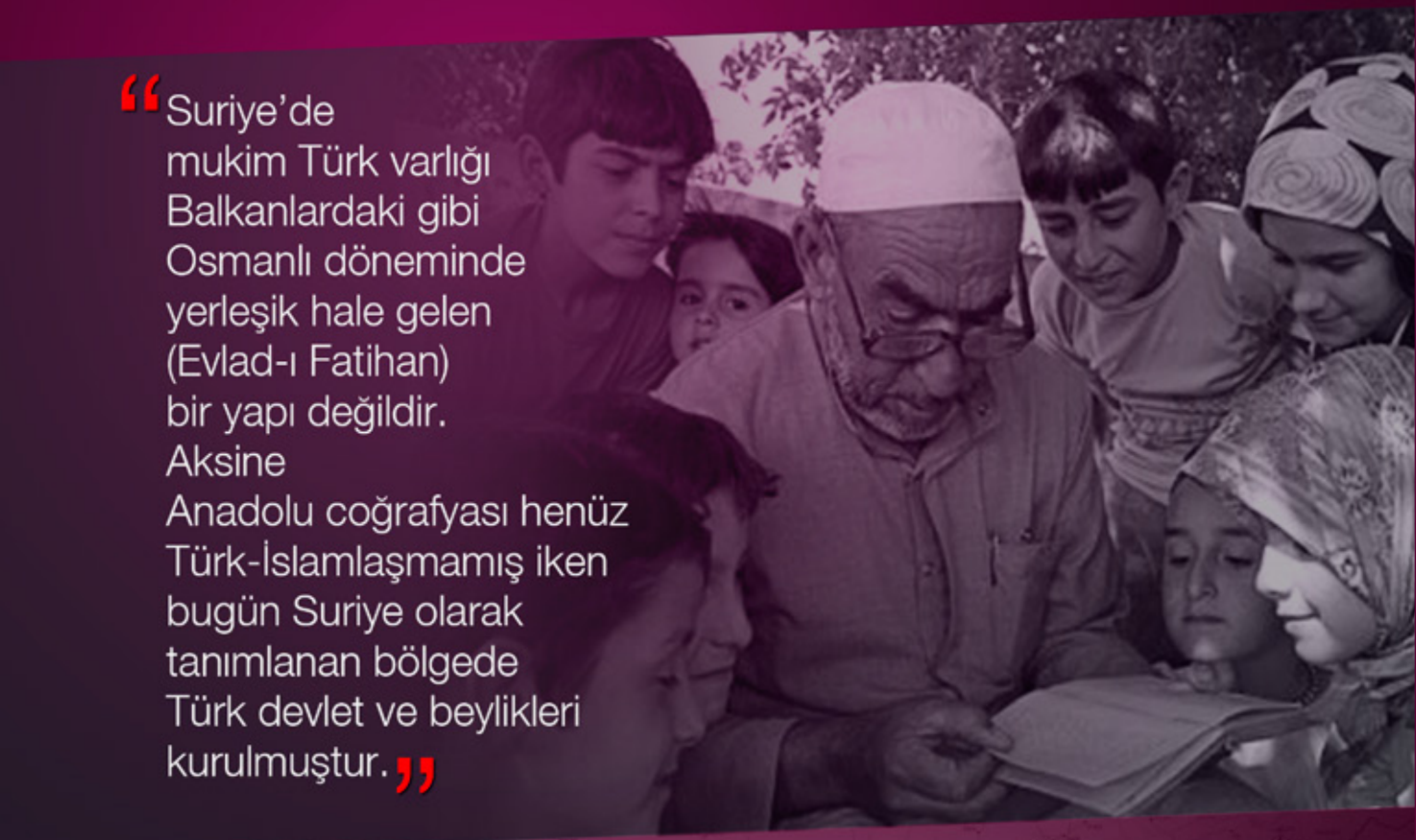
Türk Oğuz Beyleri, işitin! Üstte gök çökmedikçe, altta yer denizi delinmedikçe, ilini töreni kim bozabilir?

Ey Türk ulusu! Kendine dön. Seni yükseltmiş Bilge Kağanı'na, özgür ve bağımsız ülkene karşı hata ettin, kötü duruma düşürdün.

Ulusun adı, sanı yok olmasın diye, Türk ulusu için gece uyumadım, gündüz oturmadım. Kardeşim Kül Tigin ve iki Şad ile ölesiye, bitesiye çalıştım... » sözünün haklı savunucusu olmuş, ve yaklaşık 12 asır sonra buna eş değer olarak Ulu Önder Atatürk'ün 1927'deki yayınladığı Gençliğe Hitabesinin; Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyeti'ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir" vazifesinin şuurunda faaliyetlerini sürdürmüş, Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir. Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur!" hitabının doğrudan uygulayıcısı ve hayatının her alanına ve hücrelerine zerk etmiş olan, Türk Dünyasının ak sakallı ulu kocalarından boy boylayıcı, soy soylayıcı, akıl, gönül ve dava adamı, değerli, mümtaz, necip, soylu, güzel insan Prof. Dr. Turan YAZGAN Hocam, Yüce Yaradan'ın konağına beyaz ata binerek ömrünü kutlamak için uçmağa vardı, dünya misafirliğini başı dik alnı ak sevdası hak olarak ve yalnızlığın asaletini, bir doğrunun bin eğriyi düzelteceği anlayışını misafirliği boyunca şiar edinerek yaşadı ve tamamladı. Yüce Rabbim rahmetiyle karşılasın, mekanı cennet, bineği burak olsun, ulu kocalara hocam, bizden de selam olsun diyerek Yüce Yaradan'ın konağına dua ve niyazlarla yolladık. Son yolculuğunda da Turan kervanına katıldık. Yüce Mevla'ma şükürler olsun ulvi dev bir davanın savunucusunun davasını, omuzlarımıza yüklediği ve Hak yoluna giden Turan Kervanının yolcusu olmayı nasip ettiği için, düşünceleriniz içimizde ebed müddet saklı kalacak ve Hak yolunda Turan Kervanında bizleri başarıya ulaştıracaktır İnşallah Hocam….

Makale

Suriye Türkmenleri

> “Suriye’de mukim Türk varlığı Balkanlardaki gibi Osmanlı döneminde yerleşik hale gelen (Evlad-ı Fatihan) bir yapı değildir. Aksine Anadolu coğrafyası henüz Türk-İslamlaşmamış iken bugün Suriye olarak tanımlanan bölgede Türk devlet ve beylikleri kurulmuştur.”

Cemil Doğaç İPEK
Atatürk Üniversitesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü Araştırma Görevlisi.

Osmanlı hâkimiyeti altında bölgede Türkmen iskânı giderek hızlanmış nihayetinde 1516'dan başlayarak 1918'e kadar Halep Vilayeti tam anlamıyla bir **Türk yurdu** haline gelmiştir.

Türkiye medyasında bir ülke üzerine konuşulurken yapılan en büyük hatalardan birisi konuşulan ülkenin hep bir bütün olarak algılanması ve bu anlayış üzerinden analiz yapılmasıdır. En son örneğini Suriye üzerine yapılan tartışmalarda görüyoruz. 2011 yılı Mart ayında yoğun bir şekilde başlayıp ve hala da devam eden Suriye'deki halk hareketleri Türkiye'de de ilgiyle takip edilmektedir ancak Suriye'nin heterojen sosyal yapısı ile alakalı yeterince bilgi kamuoyu ile paylaşılmadığından yapılan analizler bir yönü ile eksik kalıyor. Bu ihtiyaçtan hareket ederek çalışmada mevcut tartışmalara mütevazı bir katkı sağlaması niyetiyle sınırın diğer tarafında kalan Suriye Türkmenleri'nden bahsetmek istiyoruz.

Öncelikle belirtmemiz gereken husus şudur; Suriye'de mukim Türk varlığı Balkanlardaki gibi Osmanlı döneminde yerleşik hale gelen (Evlad-ı Fatihan) bir yapı değildir. Aksine Anadolu coğrafyası henüz Türk-İslamlaşmamış iken bugün Suriye olarak tanımlanan bölgede Türk devlet ve beylikleri kurulmuştur. VII. yüzyıldan itibaren Oğuz Boylarının Irak ve Suriye'de varlık gösterdiğini biliniyor. X. ve XI. yüzyıllarda da bölgeye yoğun Türk göçünün başladığı da bilinen bir gerçek. Suriye'ye gelen ve burada yerleşen Oğuz Boylarının başlıca iki koldan ilerledikleri söylenebilir. Birinci kol; Halep, Hama, Humus ve Şam istikametinde yerleşmişlerdir ki bu boylar ağırlıkla Avşar, Bayat, Beğdili, Döğer boylarından oluşur. İkinci kol ise Lazkiye ve Trablusşam istikametinde ilerleyip Ensariye dağlarının batısındaki bölgeye yerleşmiştir.[1]

Bölgeye yoğun Türkmen yerleşiminin Halife Mutasım devrinde Şam ve Mısır'a vali tayin edilen Eşnas-El Türki döneminde olduğu kaydedilir.[2] Tolunoğulları ile başlayan Türk hâkimiyeti sayesinde Türkmen göçü artarak devam eder. Selçukluların XI. yüzyılda bölgeye gelişi ile birlikte Türk etkinliği belirgin bir hale gelir. Bu dönemde Anadolu'nun fethi için Ahlat'tan sonra Halep bir hareket üssü işlevi görür.[3] Yine aynı dönemde Selçuklu Sultanı Alparslan'ın komutanlarından olan Atsız, Halep'i merkez alarak Suriye, Filistin, Lübnan ve Ürdün'ü hâkimiyeti altına alır. Takip eden dönemde de Türkmen boylarının bölgeyi yurt edindiğini gözlemlemek mümkün. Nihayetinde Sultan Melikşah 1078 yılı içerisinde bölgede Suriye Selçuklu Devleti'ni kurmasını Tutuş'a emreder. Bu coğrafyadaki Türk boyları 1096 yılında Haçlı Seferleri başladığında Selahaddin Eyyubi komutasındaki kuvvetlerle ittifak ederek Haçlılara karşı bölgede büyük bir direniş oluşturur. Suriye 1260 yılından itibaren Memlukler olarak bilinen resmi adı et-Devlet'ül Türkiyye olan Türk Devletinin hâkimiyeti altına girer. Memlük Sultanı Baybars döneminde kırk bin çadırlık büyük Türkmen topluluklar Halep'e yerleşir. Bilindiği üzere Yavuz Sultan Selim Han'ın 1516'da Mercidabık'ta kazandığı zaferin ardından bölge Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir. Osmanlı hâkimiyeti altında bölgede Türkmen iskânı giderek hızlanmış nihayetinde 1516'dan başlayarak 1918'e kadar Halep Vilayeti tam anlamıyla bir Türk yurdu haline gelmiştir.[4]

Bölge Şerif Hüseyin ve oğlu Faysal'a bağlı kuvvetlerin Halep'i ele geçirmelerinin (26 Ekim 1918) akabinde Halep ve Musul Vilayetleri Meclis-i Mebusan tarafından kabul edilen Misak-ı Milli sınırları içinde yer almış ancak 1920'de Fransız manda yönetimine terk edilmiştir.[5] (Halep ve Musul Vilayetleri Meclis-i Mebusan tarafından kabul edilen Misak-ı Milli sınırları içinde yer almış ancak Türkiye sınırlarına dâhil edilememiştir) Fransızlar Suriye'yi, Lübnan Devleti, Şam Devleti, Halep

> “Suriye Türkmenleri Ahmet Nabğalı liderliğinde milli mücadele hareketine başlasa da Ahmet Nabğalı’nın bir Suriyeli ajan tarafından öldürülmesi neticesinde hareket ayrılmış lokal direniş hareketleri üzerinden Fransız işgaline karşı durulmuştur.”

Devleti, Alevi Bölgesi ve Dürzi bölgesi şeklinde beş kısma ayırmıştır.[6] Bölgedeki Türklerin Fransızlar, Ayrılıkçı Araplar ve Ermenilerden yoğun baskı ve zulüm gördüğü de bilinmektedir.[7]

Suriye Türkmenleri Ahmet Nabğalı liderliğinde milli mücadele hareketine başlasa da Ahmet Nabğalı’nın bir Suriyeli ajan tarafından öldürülmesi neticesinde hareket ayrılmış lokal direniş hareketleri üzerinden Fransız işgaline karşı durulmuştur.[8] Bahsi geçen dönemde tıpkı Antep, Urfa, Maraş bölgelerinde olduğu gibi Halep ve Lazkiye bölgelerinde de Türkmen direniş örgütleri işgal kuvvetlerine büyük kayıplar verdirmiştir. İlerleyen dönemde Türkiye ile Fransa arasında Ankara Andlaşması imzalanmıştır. 20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan bu andlaşma neticesinde Hatay hariç Türkiye – Suriye sınırı bugünkü haliyle kabul edilmiştir. Andlaşmanın yedinci maddesinin konuyla alakalı olarak ayrı bir önem taşıdığı söylenebilir. Bu madde “Suriye Türkmenleri resmi dillerinin Türkçe olması ve tüm kültürel haklarının muhafaza edilmesi” hususunu içermektedir. Ankara Andlaşması incelendiğinde 7. maddenin Türkiye’ye Suriye Türkmenleri üzerinde bir garantörlük hakkı verdiği şeklinde bir yorum yapmak yanlış olmayacaktır.

1939 yılında Hatay’ın Anavatan’a katılma kararı alması ile Türkiye–Suriye ilişkilerinde yeni bir döneme girildiği söylenebilir. Bu dönemden sonra 1946’da Suriye Fransız mandasından çıkar, 1958’de Mısır ile birlikte Birleşik Arap Cumhuriyeti’ni kurar ve üç yıl sonra da bu birlikten ayrılır. Suriye 1967 Arap–İsrail Savaşında Colan (Golan) Tepelerini kaybeder. 1970 yılında ülkenin başına geçen Hafız Esed ülkeyi otuz yıl yönetir. Otuz yıl içerisinde Türkiye – Suriye ilişkilerini analiz edildiğinde Soğuk Savaş Dönemi etkisi ve Suriye–PKK ilişkisi nedeniyle komşuluk ilişkisinin 1998’e kadar gelişemediğini görürüz.

1998 yılında Türkiye ve Suriye arasında imzalanan ve teröre karşı iki ülkenin işbirliğini öngören Adana Mutabakatı ilişkilerde yeni bir milat olarak kabul edilebilir.[9] Bu tarihten sonra Türkiye–Suriye ilişkilerinde yaşanan iyileşme kısmen Suriye Türkmenlerini de olumlu anlamda etkilemiş ancak bu kısmi iyileşme pek uzun sürmemiştir.

Günümüz Suriye’sinde Türkmenler

Suriye’de yaşayan Türkmenlerin mevcut demografik yapısına ilişkin elimizde bilimsel bir veri bulunmamaktadır ancak hem Osmanlı dönemi salnameleri üzerinde yapılan incelemeler hem de bölgedeki Türkmenler ile yapılan görüşmeler neticesinde tahmini bir rakam vermek mümkündür. 1906 tarihli Halep Vilayeti Salnamesi içerisinde Halep ve çevresinde iki yüz bin, Lazkiye ve civarında yüz elli bin, Colan (Golan) ve yakınında yüz bin, Telkere ve civarında elli bin ve çeşitli bölgelerde de üç yüz bin civarında Türk varlığından bahsedilmektedir. Böylece yirminci yüzyılın başında Suriye’de mukim bir milyona yakın bir Türk nüfus olduğu görülmektedir.[10]

Suriye’de yapılan son resmi nüfus sayımına göre ülke içerisinde yirmi üç milyon insan yaşamaktadır. Suriye Türkmenleri ile yapılan görüşmelerde Suriye Türkmenlerinin ifadelerine göre Türkçe konuşan yaklaşık bir buçuk milyon civarında Türkmen vardır. Türkçe’yi unutmuş Türkmenler ile beraber Suriye’de mukim Türkmen nüfusun üç buçuk milyon ci-

varında olduğu söylenmektedir.[11] Burada temel nüans büyük gruplar halinde yaşayan Türkmenler milli kimliklerini korur iken küçük gruplar halinde yaşayan Türkmen toplulukları Araplaşmıştır.

Suriye Türkmenleri'nin büyük bir bölümü Hanefi mezhebine mensup olmakla birlikte aralarında az sayıda Alevi Türkmen topluluklar da bulunmaktadır. Suriye Türkmenleri'nin konuştukları Türkçe; Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa ve Diyarbakır yörelerinde konuşulan Türkçe'ye çok yakındır.[12]

Suriye Arap Cumhuriyeti'nin azınlık politikasına göre ülkede resmi azınlık olarak sadece Ermeniler kabul edilir. Bu nedenle yönetim Türkmen yahut başka bir gruba herhangi bir şekilde örgütlenme, eğitim gibi alanlarda herhangi bir hak tanımamaktadır. Bunun bir sonucu olarak da Suriye'de Türkmenlerin Türkmen adı altında herhangi bir örgütlenme kurmaları mümkün olmamıştır.

Türkmenler Suriye'de geniş bir alana yayılmıştır. Türkmenlerin yaşadıkları belli başlı bölgeleri şu şekilde sınıflandırmamız mümkündür:

Halep Türkmenleri

Türkiye'nin güney sınırı, Rakka, Halep illeri, çeşitli ilçe ve yüz kırk beş Türkmen köyünü içine alan bölge içerisinde yaşayan Türkmenleri Halep Türkmenleri olarak adlandırmamız mümkündür. Halep Türklerin sayılarının en fazla olduğu bölgedir. Bu noktada Halep'in Anadolu'dan önce Türkleşen bir şehir olması etkili olmuştur. Halep gerek dil gerekse kültür olarak Güneydoğu Anadolu'nun devamı niteliğindedir. Sokaklarında Türkçe konuşulduğu gibi içerisinde birçok Türk mimari ve sanat eseri bulunur.

Lazkiye ve İdlib Türkmenleri

Türkiye'nin Hatay sınırından Lazkiye iline kadar olan alan içerisinde yaşayan Türkmen toplulukları Lazkiye Türkmenleri olarak adlandırılır. Bayır – Bucak Türkmenleri olarak da bilinirler. Hatay'ın Yayladağı ilçesinden Lazkiye içlerine kadar uzayan coğrafyada yaşayan Türkmenler aslen Karamanoğulları Türkmenlerinden olup Osmanlı döneminde bu bölgede iskân edilmiştir.[13] Dağlık kesimlerinde yaşayanlara "Bayır", ova ve sahil kesimlerinde yaşayanlara ise "Bucak" Türkmenleri adı verilir.[14]

İdlib Türkmenleri için de Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki Türkmenlerin devamıdır diyebiliriz. Şehrin merkezinde, kırsalında ve Cisir Şugur ilçesine bağlı Mended, Adeniye, Sukkeriye, Selhap ve Heyte kasabalarında Türkmen varlığı yoğundur.

Humus, Hama ve Tartus Türkmenleri

Suriye'nin orta batısında yaşayan Türkmen toplulukları Hama'dan Lübnan sınırına ulaşan ve Akdeniz kıyılarını da içine alan bölgede yaşamlarını sürdürürler. Bu Türkmen topluluklarının büyük bir bölümü Türkçeyi unutmuştur. Özellikle Lübnan sınırında bulunan Türkmen yerleşimleri direnişçilere destek verdikleri bahanesiyle sık sık bombalanmaktadır. Köylerde hala Türkçe konuşulmaya devam etmektedir. Osmanlı döneminde Türkmenlerin başlıca yerleşim alanlarından birisi olan Tartus'ta ise Türkmenler ağırlıklı olarak köylerde yaşamlarını sürdürürler. Tartus'a bağlı Safite ilçesinde Mitras, Bisitin ve Beit Ahmet Fenus kasabalarında Türkmenler ağırlıktadır.

"Türkçeyi unutmuş Türkmenler ile beraber Suriye'de mukim Türkmen nüfusun üç buçuk milyon civarında olduğu söylenmektedir. Burada temel nüans büyük gruplar halinde yaşayan Türkmenler milli kimliklerini korur iken küçük gruplar halinde yaşayan Türkmen toplulukları Araplaşmıştır."

Rakka Türkmenleri

Rakka Türkmenlerinin kökeni Dulkadiroğulları Beyliğine dayanır. Osmanlı döneminde Budak olarak anılan bu bölgeye ve Rakka ile Halep arasında kalan Gulap bölgesine çok sayıda Türkmen boyu yerleştirilmiştir. 1679 yılı içerisinde bölgenin İskan Sorumlusu olarak görevlendirilen Feriz Bey bölgeye ağırlıklı olarak Maraş, Sivas ve Yozgat'tan olmak üzere çok sayıda Türkmen boyu getirip iskan etmiştir.

Günümüzde Rakka il merkezinden başlayarak Türkiye sınırına varıncaya dek bölgede Türkmen yerleşimi mevcuttur. Ayrıca Rakka'ya bağlı Tel Fendır, Sırt, Tel Hamam, Menara, Hamam Turkmen Garbi, Suluk, Hırbıt Zirih, Doğaniye, Rucim El Cahas, Tel Mendo, El Vasita, Hamam Türkmen Şarki, Yargoy, Zaybagiye, Belva, Cubul Arus El Azize ve Biratvan kasabalarında da Türkmenler yaşamlarını sürdürmektedir.

Dera Türkmenleri

Dera bölgesinde mukim Türkmenler ağırlıklı olarak bu bölgeye Hac yolu güvenliğinin sağlanması maksadıyla Osmanlı döneminde yerleştirilmiştir. Dera'dan başlayan Türkmen yerleşimleri Ürdün içlerine kadar uzanır. Dera Türkmenlerinin kahir ekseriyeti Araplaşmış vaziyettedir. Bursa, Barak, Balay, Maraba, Neva, El Hara, El Hirak, Inhıl, Şıh Mıskin kasabalarında Türkmen varlığı bulunmaktadır.

Şam Türkmenleri

Şam'da mukim Türkmen varlığını Osmanlı bakiyesi varlıklı Türkmen aileler, Türkiye'de cumhuriyet devrimleri sırasında Şam'a göçen Türkmenler ve Colan tepelerinin işgalinden sonra bölgeden göç edip Şam'a yerleşen Türkmenler oluşturuyor. Muhyiddin Arabi Türbesi'nin bulunduğu Şam'ı çevreleyen Kassiyun dağı eteklerinde Türk Mahallesi olarak bilinen Muhacirun'da ciddi bir Türkmen varlığı bulunmaktadır.[15] Şehir merkezinde yaşayan Osmanlı bakiyesi ailelerin büyük çoğunluğu Türklüklerinin bilincinde olmalarına rağmen dil olarak Arapçayı kullanmaktadırlar[16] Ayrıca Şam kırsalında Bily, Rihaybeh, Marah (Kaldun), ve Hatit Türkmen kasabalarında da Türkmen varlığı mevcuttur.

Colan Türkmenleri

Günümüzde kahir ekseriyetle Şam'da yaşayan Colan Türkmenlerinin Şam ile Kudüs arasındaki bölgenin güvenliğinin tesisi için Selçuklu Sultanı Alparslan'ın komutanlarından olan Atsız tarafından bugün Kuneytra/Golan olarak bilinen bölgeye yerleştirildikleri söylenmektedir.[17] Osmanlı tarafından fethinden sonra Yavuz Sultan Selim'in bölgede yaşayan Türkmenlere her ne olursa olsun bu bölgeyi terk etmemeleri şeklinde bir emir verdiği hususunda bir rivayet de günümüzde bölge Türkmenleri tarafından dile getirilmektedir. Bölgede kalan Türkmenler Suriye Devleti'nin bağımsızlığını kazanmasının akabinde yerleşik hayata geçmiş ve tarıma başlamıştır.[18]

Hâlihazırda Suriye içerisinde Colan'ı terk etmeye zorlanan kırk binden fazla Türkmen bulunmaktadır. Colan'ın işgal edilmemiş kısımlarında yaşayan Türkmenler de mevcuttur.[19] BM kontrolündeki bu bölgede yaşayan Colan Türkmenleri bu bölgede oldukça kötü hayat şartları altında yaşamlarını devam ettirmeye çalışmakta ve bölgeden ancak izin kâğıtları ile dışarı çıkabilmektedir.[20] Colan Türkmenlerinin konuştuğu Türkçe ağzı gerek ses ve şekil özellikleri bakımından gerek söz varlığı bakımından Gaziantep ağzı ile çok yakın benzerlikler göstermektedir.[21]

"Hâlihazırda Suriye içerisinde Colan'ı terk etmeye zorlanan kırk binden fazla Türkmen bulunmaktadır. Colan'ın işgal edilmemiş kısımlarında yaşayan Türkmenler de mevcuttur."

"Ortadoğu'da Tunus ile başlayıp Suriye'ye uzanan özgürlük hareketleri hiç şüphesiz ki Türkmenleri de etkilemektedir. Suriye Türkmenleri hâlihazırda muhalefet hareketiiçinde yer almaktadır."

Sonuç

Bugün Suriye üzerinde mevcut Türkmen varlığı, Anadolu coğrafyası Türk – İslamlaşmadan önce bölgeye gelmiş ve bölgenin Türk – İslam hâkimiyeti altına girmesinde çok önemli katkılarda bulunmuştur. Türkmenlerin Suriye'de mukim ciddi bir nüfusu olmasına karşın yıllardır Suriye yönetiminin sürdürdüğü baskı politikaları nedeniyle Suriye siyaset düzleminde Türkmenler kendilerine herhangi bir alan açamamıştır. Fransız manda yönetimi ile başlayıp yıllardır süregelen asimilasyon politikaları sonucunda Türkmenlerin büyük bir kısmı dillerini kaybetmiştir.

Ortadoğu'da Tunus ile başlayıp Suriye'ye uzanan özgürlük hareketleri hiç şüphesiz ki Türkmenleri de etkilemektedir. Suriye Türkmenleri hâlihazırda muhalefet hareketi içinde yer almaktadır. 2011'in Mart ayından bu yana yüzlerce Türkmen hayatını kaybetmiştir. Lübnan sınırındaki Türkmen köyleri defalarca bombalanmıştır. Bölge Türkmenleri ve onların Türkiye'deki yakınlarının ifadelerine göre gözaltında ve kayıp olan yüzlerce Türkmen vardır. Bu noktada Türkmenler Türkiye'nin kendi hakları için devreye girmesini ve destek vermesini beklemektedir. Suriye'nin çeşitli bölgelerde yapılan muhalefet gösterilerinde açılan Türk Bayrakları ve Türkçe pankartlar da bu durumu doğrulamaktadır. Gelinen son noktada artık Esed ve Baas rejiminin varlığını uzun süre sürdüremeyeceği görülmektedir. Bu bağlamda Esed sonrası meydana çıkacak yeni devlet yapılanmasında Türkmenlerin etkin bir şekilde temsili için Türkiye gerekli hazırlıkları ve girişimleri başlatması elzemdir. Bu bağlamda

Türkmenlerin yeni anayasa içerisinde ülkenin kurucu unsurlarından birisi olarak kabul edilmesi

Türkmenlerin Ankara Andlaşması'ndan kaynaklanan sosyal, kültürel ve eğitim haklarının devletçe tanınması

Türkiye için olmazsa olmaz nitelik taşıdığı deklare edilmelidir. Bu konularla ilgili olarak Türkiye'nin daha somut adımlar atması gerekmektedir. Gerçekleştirilecek somut girişimlerin Türkiye'nin hukuki ve tarihi sorumluluğunu yerine getirmesi anlamına geleceği de unutulmamalıdır.

Dipnot

[1] Bu dönemdeki başlıca Türkmen yerleşimleri için bkz. Fatih Kirişçioğlu, "Suriye Türkleri", **Avrasya Dosyası**, Cilt 2, Sayı 3, Ankara, 1995.

[2] Hülya Arslan Erol, "Suriye Colan (Golan) Türkmenleri Ağzı", **Modern Türklük Araştırmaları Dergisi**, Cilt 6, Sayı 4, s.41

[3] Bu dönemle ilgili ayrıntılı bilgi için; bkz. Ali Sevim, **Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları,2000, Ankara.

[4] Cengiz Orhonlu, **Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı**, Eren Yayınları, 1987, İstanbul, s.106-108.

[5] Fransız manda yönetimi ile ilgili yetkin bir akademik çalışma için; bkz. Mehmet Akif Okur, "Emperyalizmin Ortadoğu Tecrübesinden Bir Kesit: Suriye'de Fransız Mandası", **Bilig**, Kış / 2009, sayı:48, s.137-156.

[6] Sadettin Gömeç, **Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi**, Akçağ Yayınları, 2003, Ankara, s.380.

[7] Ömer Osman Umar, "Suriye Türkleri", **Türkler**, Cilt: 20, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, Ankara, s.597.

[8] Ali Öztürkmen, Oytun Orhan, "Suriye'de Değişimin Gündeme Taşıdığı Toplum: Suriye Türkmenleri", **Ortadoğu Analiz**, Cilt: 3, Sayı: 5, s.48-49.

[9] Adana Mutabakatı ile ilgili ayrıntılı bilgi için; bkz. Aziz Koluman, Oytun Orhan, "Türkiye-Suriye İlişkileri", **Stratejik Analiz**, Sayı: 44, Aralık 2003.

[10] Bkz. Ali Şamil, "Golan Türkmenlerinin Kaderi", **21. Yüzyılda Türk Jeopolitiği**, Ümit Özdağ, Yaşar Kalafat, Mehmet Seyfettin Erol (der.), ASAM Yayınları, Ankara, 2003.

[11] Ali Öztürkmen, Oytun Orhan, **a.g.m.**, s.49.

[12] Hülya Arslan Erol, **a.g.m.**, s.44.

[13] Bayır-Bucak Türkmenleri ile ilgili kapsamlı bir çalışma için; bkz. Yaşar Kalafat, **Karşılaştırmalı Bayır-Bucak Türkmen Halk İnanışları**, Bayır-Bucak Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yayını, Ankara, 1996.

[14] Hülya Arslan Erol, **a.g.m.**, s.42.

[15] M. Yaşar Durukan, "Sakıncalı Türkler: Ankara'ya Söyleyin Bizi Vatandaş Yapsınlar", **Aksiyon**, Sayı: 480, 16.02.2004.

[16] Ali Öztürkmen, Oytun Orhan, **a.g.m.**, s.51.

[17] Hülya Arslan Erol, **a.g.m.**, s.43.

[18] Hülya Arslan Erol, **a.g.m.**, s.42.

[19] Muhammed Hayr Iyd, **Colan'da Türkmen Aşiretleri** (Ayn El-Zaman Limen Seken El-Colan Min Aşair Et-Türkman), Türkmen Matbaası (Matbaati Türkmani),2004, Şam (Dımaşk), s.74.

[20] Hülya Arslan Erol, **a.g.m.**, s.43.

[21] Ömer Asım Aksoy, **Gaziantep Ağzı I**, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1945, İstanbul, s.89, s108-119.

Söyleşi

Ahlat Belediye Başkanı A. Mümtaz ÇOBAN ile Ahlat'ı Konuştuk

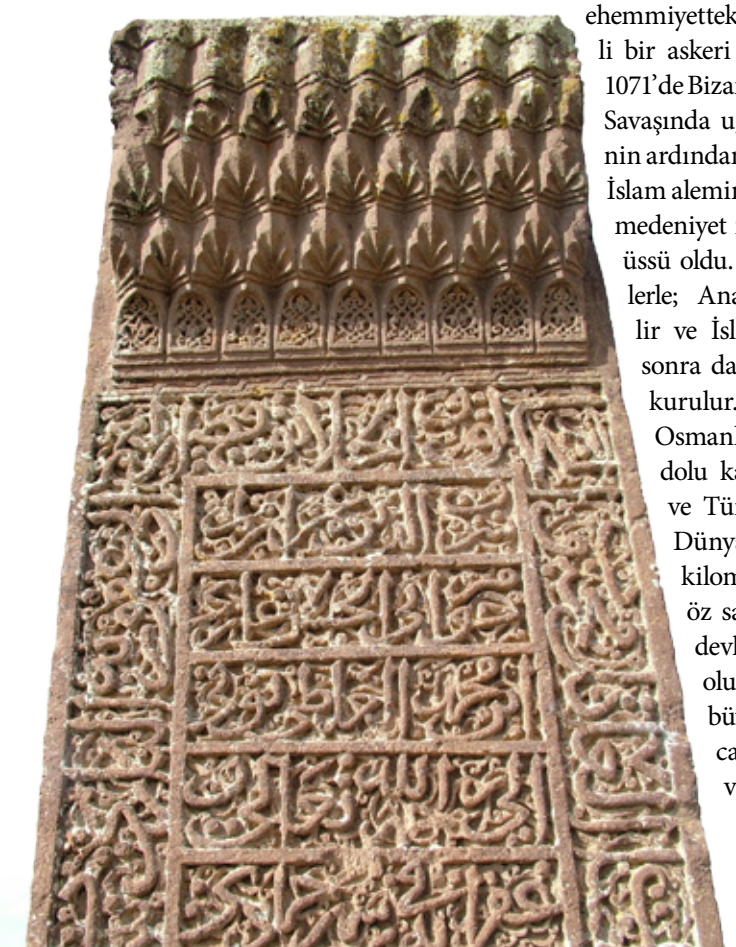

"Ahlat, Türk Dünyası'nın ve İslam Alemi'nin eseri olmakla beraber, insanlığın da ortak mirasıdır."

Bir Sevdadır Ahlat'ta Yaşamak, ve Ahlat'a Hizmet Etmek...

> "Üç kitabeyle bir Göktürk tarihi kaynaklarına ulaşılıyorsa, bizdeki kitabeler okunduğunda tarihi değişimin yaşandığını göreceğiz."

Ahlat'ın önemi ve tarihi hakkında kısa bilgi veririmsiniz?

Milattan önce Huriler ve Mitanniler ile başlayan daha sonra İskitler, Sümerler, Akadlar, Persler ve nihai olarak Roma ve Bizans sürecini yaşayan Ahlat, 641'de İslam orduları ile tanıştı. Ahlat, 641'den sonra 122 sahabe şahadeti ile İslam topraklarına katıldı. Ahlat daha sonra tekrar Bizans'ın eline geçti. Buna rağmen, Ahlat, 1013'de başlayan Türk akınlarıyla, 1040'lı yıllarda Türk yerleşkesinin stratejik olarak seçtiği önemli bir askeri üsse dönüştü. Asya'dan gelen Türkler, Anadolu'ya yerleşerek, stratejik ehemmiyetteki bu yeri önemli bir askeri üs haline getirdi. 1071'de Bizanslıların Malazgirt Savaşında uğradıkları yenilginin ardından Ahlat artık Türk-İslam aleminin ilk başkenti, ilk medeniyet merkezi, ilk askeri üssü oldu. Elde edilen zaferlerle; Anadolu Türkleştirilir ve İslamlaştırılır. Daha sonra da cihan hâkimiyeti kurulur. Selçuklu'nun da, Osmanlı'nın da, Anadolu kaynağı Ahlat olur ve Türkler bütün İslam Dünyasında 24 milyon kilometrekare toprağın öz sahibi olarak cihan devletine kavuşmuş olur. Bu medeniyet, bütün cihanı kucaklayacak adalet ve kültüre sahiptir. Ahlat, Türk Dünyası'nın ve İslam Alemi'nin eseri olmakla beraber, insanlığın da ortak mirasıdır. Ahlat'ta 122 Sahabe var. Anadolu'yu İslam medeniyeti yapan sahabelerin burada kabirleri var. Anadolu'yu Türkleştiren, İslamlaştıran kadılar, mimarlar, bilim adamları Ahlat'a meftundurlar.

Belediyecilik anlayışınız sadece yol, temizlik, alt yapı vs. gibi çalışmalarla mı sınırlı, yoksa farklı bir hizmet anlayışını benimsiyor musunuz?

Halka hizmetin bir ibadet olduğunu düşünüyoruz. Çünkü; halka hizmet, hakka hizmet demektir. Biz Ahlat'a sevdalıyız, biz medeniyetimize sevdalıyız, biz toplumumuzun her bireyinin Türkiye için çok ciddi hizmet vereceğini biliyoruz. Bunun içinde Ahlat'ı yeniden imar ediyoruz.

Belediyecilik klasik anlamda veya 5393 sayılı yasayla sınırlandırılmış belediyecilik anlayışıyla yapılırken; biz göreve geldikten sonra, kültürel mirası ayağa kaldırmak üzere çalışmalar ortaya koyduk. Alt yapı ve üst yapı çalışmaları yaptık. Biz, ecdat mirasımızın yattığı yerin ihata duvarlarını yaptık. Arıtma tesisi kurduk. Böylece Van gölünün doğal güzelliğini ve zenginliğini koruyarak, çevre dostu bir belediyecilik anlayışını sergilemiş olduk. Daha önceleri, yolda yürürken tozdan ve çamurdan geçilmeyen bir Ah-

Ahlat eşi benzeri görülmemiş bir yerdir. Ahlat bir taraftan doğa ve sahil turizmine, bir taraftan inanç turizmine hitap etmektedir. Ahlat, bütün güzellikleri taşıyan çok muhteşem bir adrestir.

lat vardı. Şu anda bütün cadde ve sokaklarda çalışmalarımız devam ediyor. Yeni tuvaletler yaptık. Engelli vatandaşlarımızı unutmadık. Parklar yaptık, yeşil alanların sayısını artırdık. Ahlat'ta sosyal ve kültürel alanların dışında istihdam alanları oluşturduk. Tüm bunlar, Ahlat tarihinde bir ilktir. Belediyeciliği sadece kanalizasyon, su, temizlik hizmeti olarak görmüyoruz. Bu ilçenin nüfusu 20 bin nüfus görünüyor, ama Ahlat 100 bin nüfuslu bir şehrin alanını taşımaktadır. Bu nedenle en sağlıklı hizmeti vermeye çalışıyoruz. İtfaiyemizle, cenaze aracımızla, greyder ve kepçelerle, damperlidampersiz kamyonlarla, çöp araçlarımızla, vidanjörlerle her alanda hizmetteyiz. Tüm bunlar örnek belediyeciliğin ne olduğunu da kamuoyuna göstermek açısından önemlidir.

Ahlat'tan ayrılan vatandaşlarımızın geri dönüşünü sağlamak için bir çalışmanız var mı?

Tüm Ahlatlıların burada olması ve Ahlat dışında yaşayanların da yeniden Ahlat'a dönmesi için elimizden geldiğince yeni projeler üretiyoruz. Yeni imar alanları ile ilgili çalışmalar yapıyoruz. Ahlat artık kıymetlenmiştir. Bölge insanı Ahlat'ta yaşamak için özel çaba sarf etmektedir. Bugün yeniden cazibe merkezi olan, turizm merkezi haline gelen, turizmde önemli hamleler yapan ve bölgeyi kucaklayan bir Ahlat'a geçiş sürecini yaşıyoruz. Medarı iftiharımız olan Ahlat'ı dünya kamuoyunun gündemine taşımamız gerekmektedir.

Ahlat'taki turizm potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Turizmde bazı yerler tek bacaklıdır. Ya doğal turizmi, ya sahil turizmi, ya kış turizmi, ya kültür turizmi ya da sadece inanç turizmi vardır. Ancak Ahlat eşi benzeri görülmemiş bir yerdir. Ahlat bir taraftan doğa ve sahil turizmine, bir taraftan inanç turizmine hitap etmektedir. Ahlat, bütün güzellikleri taşıyan çok muhteşem bir adrestir.

Bu nedenle Ahlat'a gelen yerli ve yabancı turistlerin 'biz bu şehri daha önce niye görmedik?' şeklindeki serzenişlerini sıkça duymaktayız. Ahlat'a bir gelen bir daha buradan gitmek istemez.

Daha önce Ahlat'ta konaklama sorunu olduğu aşikardı. Bugün konaklamada durum nedir?

Tarihi ve kültürel zenginlikleriyle dolu bir özeliğe sahip Ahlat'ta konaklama sorunu çözülmektedir. Bu konuda yeni projelerle büyük atılım sağlanacaktır. Turizmin alt yapısı, konaklama merkezleridir. 4 yıldızlı bir otel inşa ediyoruz. Ahlat'a gelen misafirlerimiz şu ana kadar mevcut olan otellerimizden ve konuk evlerimizden faydalandılar. Otelimizin hizmete girmesinin ardından burada da konaklayabilecekler.

Şu konudan da söz etmek istiyorum: Yapılan eserlerin; gizemleri, mistik bir takım özellikleri olmaları gerekiyor. Ahlat, bu konuda çok zengin bir yapıya sahiptir. Dünyanın hiçbir yerinde, bu kadar motif zenginliğine rastlamak mümkün değildir. Ahlat taşı çok meşhurdur. Abidelerde de sadece kitabe yok, aynı zamanda 4 bin yıllık tarihi mirasın bütün motifleri var. Bu motifler; halılarımıza, kilimlerimize, çeyiz sandıklarımıza da yansımış. 36 bin metrekare alan üzerinde İslam Alemi'nin en büyük mezarlığı olan Türk- İslam mezarlığının bulunduğu Ahlat, yaklaşık 4 bin yıllık bir tarihi barındırıyor. Bir motif bahçesinden söz ediyoruz. Buradakileri sadece Ahlat'ta görebilirsiniz.

Ahlat'ta okunmamış 8 bin 100 adet kitabe bulunmaktadır. Anadolu tarihi, bu kitabeler okunmadan eksik bir şekilde bilinmektedir. Bu konuya devletin el atması gerekmektedir.

Dünyaca ünlü el emeği, göz nuru ile işlenen bastonlarımız var. Bu bastonlarımız Ahlat'ı temsil eder. Bir taraftan asaleti, bir taraftan mütevaziliği temsil eder.

Üç kitabeyle bir Göktürk tarihi kaynaklarına ulaşılıyorsa, bizdeki kitabeler okunduğunda tarihi değişimin yaşandığını göreceğiz. Bugün çocuklarımıza, gençlerimize anlatılan tarih, eksik ve yetersizdir. Sadece Milli Eğitim Bakanlığı değil, üniversitelerimiz de üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Ahlat'ta tez konusu olacak derecede kaynak vardır. Öte yandan sadece Ahlat'ta yaşayanların değil, hemşerilerimizin, bürokratlarımızın kısaca Türkiye'ye gönül veren herkesin, bu tarihi açık hava müzesine gereken ilgiyi ve alakayı göstermesi gerekir.

Ahlat'ta el sanatları ne durumdadır? Bu kadar zengin bir kültüre sahip kentte el sanatları giderek yaygınlaşıyor mu?

Dünyaca ünlü el emeği, göz nuru ile işlenen bastonlarımız var. Bu bastonlarımız Ahlat'ı temsil eder. Bir taraftan asaleti, bir taraftan mütevaziliği temsil eder. Ayrıca çini seramik ve takıların işlendiği atölyelerimiz var. Dünyada eşi, benzeri olmayan motifler ve yazılar, Ahlat'ta yapılan kazılarda elde ediliyor. Saray ürünlerinin, budun, akbudun, karabudun ürünlerinin tamamını Ahlat çinilerinde, seramiklerinde, takılarında, ahşabında, bakırında görürsünüz. Bu niteliğiyle Ahlat'taki eserleri başka bir yerde bulamasınız.

Ahlat'ta yeni bir müze ve karşılama merkezi yapılıyor. Bu müzenin Ahlat'a nasıl bir katkısı olacak?

Tarihi eserlerin sergilendiği bir müzemiz vardı. Bu müze artık ihtiyacı karşılamıyordu. Bu konuda üzerimize düşeni yaptık. Allah nasip ederse, sergi alanımızı yeniden açıyoruz ve buraya gelenler için bir karşılama merkezi oluşturuyoruz. Bu karşılama merkezinde hem bilgi aktarılacak, hem de görsellik sunulacak. Ziyaretçilerimizi, zaman tüneli gibi 21.yy'dan 1071'e, 1071'den de 4 bin yıllık bir siyasi tarihe götüreceğiz. Ahlat'ta, İslam tarihinin de özelliklerini ortaya koyacak belgelerimiz var. Ahlat'ta açık hava müzesi var. Ziyaretçilerimize, Ahlat'taki emanetler büyük haz verecektir.

Ahlat'ın son zamanlarda ülkemizin önde gelen üniversitelerinin gündeminde yer aldığını görüyoruz. Burada sempozyumlar düzenlenip, akademisyenlere ve üniversite öğrencilerine Ahlat'ı anlatıyor musunuz?

Ahlat, bilimsel anlamda bütün üniversitelerin dikkatini çekmek zorundadır. Bu konuda paneller yapıyoruz. Ahlat, bilimsel anlamda incelendiğinde, Anadolu Türk tarihindeki bilinmeyenlerde ortaya çıkacaktır. Bavyera, Almanya için ne kadar önemliyse; Ahlat'ta Türk ve İslam medeniyetleri içinde böylesi bir bilimselliğe ve kuruluş adresine sahiptir. Ve bu niteliğiyle sadece Ahlâtlıların değil, Türk Dünyası'nın ve İslam Alemi'nin de ortak mirasıdır. Ahlat, bilimsel anlamda ele alınmalı ve üniversiteler arkeoloji ve sanat tarihi çalışmalarını Ahlat'ta gerçekleştirmelidirler. Üniversitelerimize sesleniyorum: Bu miras, hepimizin ortak mirasıdır. Bu mirasa sahip çıkın. Ahlat; Arkeoloji ve Sanat Tarihi, Türk Dili ve Edebiyatı ve Mimarlık bölümlerinin çalışma alanıdır.

20 yıl

RAHATSIZSANIZ !

İnsanca yaşamak için

Sosyal Hukuk Devleti için

Emek için, Ekmek için, Türkiye İçin

ÇARE TÜRK EĞİTİM-SEN